

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบาตอง
อำเภอหรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส

The Participation of the People in the Administration of Batong Subdistrict
Administrative Organization, Ruso District, Narathiwat Province

บดินทร์ เดเบาะจาโก
Bden Debohjako

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of
Master of Arts in Social Development Administration

Prince of Songkla University

2564

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบาดุง
อำเภอรีอเสาะ จังหวัดนราธิวาส

The Participation of the People in the Administration of Batong Subdistrict
Administrative Organization, Ruso District, Narathiwat Province

บดินทร์ เดเบาะจาโก
Bden Debohjako

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of
Master of Arts in Social Development Administration
Prince of Songkla University

2564

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางตาง
อำเภอเรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส

ผู้เขียน นายบัณฑิต เตบะจาโก

สาขาวิชา การบริหารการพัฒนาสังคม

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะกรรมการสอบ

.....
(รองศาสตราจารย์อาหวัง ล่านุ้ย)

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์อาหวัง ล่านุ้ย)

.....กรรมการ
(ดร.วันพิชิต ศรีสุข)

ประจวบ ทอพร
.....กรรมการ
(ดร.ประจวบ ทองศรี)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรัชยา เจียวัก)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.ดำรงศักดิ์ ฟ้ารุ่งแสง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้มาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเอง และได้แสดงความขอบคุณบุคคลที่มี
ส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ.....

(รองศาสตราจารย์อาหวัง ล่าม่วย)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ลงชื่อ.....

(นายบัณฑิต เดบะจาโก)

นักศึกษา

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อน
และไม่ได้ถูกใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ.....

(นายบัณฑิต์ เตบะจาโก)

นักศึกษา

ชื่อวิทยานิพนธ์	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบาตง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส
ผู้เขียน	นายบัณฑิต เดบะจาโก
สาขาวิชา	การบริหารการพัฒนาสังคม
ปีการศึกษา	2564

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบาตง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงาน รวมถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน และนำเสนอแนวทางการพัฒนามีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบาตง จากกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบาตง 361 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็น ผู้บริหารและประชาชนที่มีประสบการณ์การมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบาตง จำนวน 11 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่าวิเคราะห์ความเที่ยงโดยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคมีค่าเท่ากับ 0.85 และค่าความเชื่อมั่นแบบคูเดอร์ ริชาร์ดสัน KR-20 ได้เท่ากับ 0.898 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และ One-way ANOVA ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. ความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานของกลุ่มตัวอย่างมีค่าต่ำสุด 2.0 ค่าสูงสุด 20.00 ค่าเฉลี่ย 8.6787 และค่า S.D. 4.19945 และระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.6875$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน คือ การมีส่วนร่วมตัดสินใจ ($\bar{X}=2.7556$) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ($\bar{X}=2.7101$) การมีส่วนร่วมประเมินผล ($\bar{X}=2.6235$) และการมีส่วนร่วมดำเนินงาน ($\bar{X}=2.6144$)

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ (1) อายุ โดยผู้ที่มีอายุมากจะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มที่มีอายุน้อย มีนัยสำคัญที่ .01 (2) การศึกษา โดยผู้ที่มีการศึกษาสายสามัญระดับปริญญาตรีจะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับอื่น ๆ มีนัยสำคัญที่ .05 (3) สถานภาพครอบครัว โดยที่มีสถานภาพสมรสหม้ายจะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มที่มีสถานภาพ

สมรสกลุ่มอื่น ๆ มีนัยสำคัญที่ .05 (4) อาชีพ โดยอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจจะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ๆ มีนัยสำคัญที่ .01 (5) รายได้ โดยผู้ที่มีรายได้ระหว่าง 15,001-20,000 บาท ต่อเดือนจะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มรายได้อื่น ๆ มีนัยสำคัญ ที่ .01

3. แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางตงโดยใช้กระบวนการ PDCA มีดังนี้ (1) การวางแผน โดยสำรวจความต้องการรวมทั้งปัญหาต่าง ๆ เพื่อจัดเวทีประชาคมในการนำเสนอโครงการพัฒนาที่สร้างประโยชน์กับประชาชน (2) การปฏิบัติตามแผน โดยสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วมทุกด้าน และให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงโครงการให้สอดคล้องกับความต้องการ (3) การตรวจสอบ โดยตรวจสอบความคืบหน้าตามแผนงาน รวมทั้งให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น และร้องเรียนความเดือดร้อนให้หลากหลายช่องทาง และประเมินโครงการทุกขั้นตอน (4) การปรับปรุงโดยวิเคราะห์ผลลัพธ์ที่ไม่เป็นไปตามแผน รวมทั้งจัดทำโครงการใหม่ที่ตอบสนองต่อการพัฒนาเพื่อขออนุมัติโครงการ

คำสำคัญ : ประชาชน, การมีส่วนร่วม, องค์การบริหารส่วนตำบล

Thesis Title	The Participation of the People in the Administration of Batong Subdistrict Administrative Organization, Ruso District, Narathiwat Province
Author	Mr. Bden Debahjako
Major Program	Social Development Administration
Academic Year	2021

ABSTRACT

This research was to study the administration of local administrative organizations and people's participation in the administration of the Batong Subdistrict Administrative Organization, Rueso District, Narathiwat Province. The objective is to study knowledge understand and the level of public participation in the administration including factors affecting public participation in administration and presenting guidelines for developing people's participation in the administration of Batong Subdistrict Administrative Organization From a sample of 361 people living in Batong Subdistrict Administrative Organization area and key informants were Executives and people who have experience participating in the administration of the Batong Subdistrict Administrative Organization, total 11 people. The content was checked by 3 experts. The reliability analysis was obtained by using the Alpha Cronbach coefficient formula equal to 0.85 and the confidence value of the Cuder Richardson KR-20 was 0.898. The quantitative data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, t-test and one-way ANOVA statistics. Qualitative data were used content analysis. The results showed that

1. The results showed that The sample's knowledge was a minimum of 2.0, a maximum of 20.00, a mean 8.6787, and an SD 4.19945, and the participation level of most of the samples was moderate ($\bar{X}=2.6875$) considering each aspect. It was found that participation was at a moderate level in all aspects: decision-making participation ($\bar{X}= 2.7556$) benefit participation ($\bar{X}= 2.7101$). Result ($\bar{X}= 2.6235$) and implementation participation ($\bar{X}=2.6144$).

2. Factors affecting the participation in the administration of the sample group, for example, the older sample had higher participation than the younger group. The group with the bachelor's degree general education had higher participation than the group with other levels of education. The widowed group had higher participation than the group with the other marital status. The civil servant group/state enterprise employee will have higher participation than other occupational and income groups 15,001-20,000 baht per month will contribute higher than other income groups.

3. Guidelines for people's participation in the administration of Batong Subdistrict Administrative Organization by using the PDCA process are as follows: (1) Planning by surveying the needs and problems in order to set up a community forum to present development projects. that is beneficial to the people; (2) The implementation of the plan by creating awareness among people to see the importance of participation in all aspects and give suggestions to improve the project in accordance with the needs; (3) Inspection by checking the progress according to the plan. including allowing the public to express their opinions and complaints through various channels and evaluate the project at every stage. Including creating new projects that respond to development for project approval.

Keywords: People, Participation, Sub-district Administration Organization (SAO)

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจากรองศาสตราจารย์ ดร. สัณญา เคนาภูมิ ดร.วันพิชิต ศรีสุข ดร.ประจวบ ทองศรี ดร.จิรัชยา เจียวก๊ก และรองศาสตราจารย์อาหัง ล่านุ้ย ที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยตระหนักถึงความตั้งใจจริงและความทุ่มเทของอาจารย์ และกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ คุณนุรมัน หะยีเจ๊ะโวะ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบางตาคูณนาดีเรีาะ ฮาเดส ปลัดตำบลบางตาคูณฟารุคติน หะยีเจ๊ะโวะ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทุกหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านในตำบลบางตาคูณ และทุกท่านที่ให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการทำงานวิจัยและให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลจนทำให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จไปลุล่วงด้วยดี

อนึ่งผู้วิจัยหวังว่า งานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมีประโยชน์อยู่ไม่น้อย จึงขอมอบส่วนดีทั้งหมดนี้ให้แก่เหล่าคณาจารย์ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาจนทำให้ผลงานวิจัยเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง และขอมอบความกตัญญูตเวทิตาคุณแต่บิดา มารดา และผู้มีพระคุณทุกท่านสำหรับข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นนั้น ผู้วิจัยขอน้อมรับผิดเพียงผู้เดียว และยินดีที่จะรับฟังคำแนะนำจากทุกท่านที่ได้เข้ามาศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนางานวิจัยต่อไป

บดินทร์ เตบาะจาโก

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(5)
Abstract	(7)
กิตติกรรมประกาศ	(9)
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญ	1
คำถามวิจัย	6
วัตถุประสงค์	6
ประโยชน์ของการวิจัย	6
ขอบเขตที่ใช้ในการวิจัย	7
นิยามคำศัพท์เฉพาะ	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดเรื่องการบริหารการพัฒนาชุมชน	9
แนวคิดแนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น	21
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร	35
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน	43
บริบทชุมชน	48
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	51
กรอบแนวคิดงานวิจัย	56
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	57
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	57
การสร้างเครื่องมือวิจัย	59
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	61
การเก็บรวบรวมข้อมูล	61

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	62
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	63
บทที่ 5 สรุปผล และอภิปรายผลการวิจัย	112
บรรณานุกรม	124
บุคลากร	133
ภาคผนวก	134
ภาคผนวก ก -รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	136
-ค่าวิเคราะห์ IOC ความตรงของเนื้อหา และหลักวิชาการของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางตาง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส	137
-ค่าความเชื่อมั่น	143
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	146
ภาคผนวก ค ภาพการลงพื้นที่สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง	154

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
ตารางที่ 3.1	การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง	58
ตารางที่ 3.2	การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง	59
ตารางที่ 4.1	จำนวน ร้อยละ เพศของกลุ่มตัวอย่าง (n = 361)	63
ตารางที่ 4.2	จำนวน ร้อยละ อายุของกลุ่มตัวอย่าง (n = 361)	64
ตารางที่ 4.3	จำนวน ร้อยละ ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง (n = 361)	65
ตารางที่ 4.4	จำนวน ร้อยละ ระดับการศึกษาศาสนาของกลุ่มตัวอย่าง (n = 361)	65
ตารางที่ 4.5	จำนวน ร้อยละ สถานภาพครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง (n = 361)	66
ตารางที่ 4.6	จำนวน ร้อยละ อาชีพของกลุ่มตัวอย่าง (n = 361)	66
ตารางที่ 4.7	จำนวน ร้อยละ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่าง (n = 361)	67
ตารางที่ 4.8	จำนวนร้อยละความรู้เกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหาร ส่วนตำบลบางของของกลุ่มตัวอย่าง (n = 361)	67
ตารางที่ 4.9	ความรู้ทั้งหมดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่าง (n = 361)	71
ตารางที่ 4.10	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วม ด้านการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่าง (n = 361)	72
ตารางที่ 4.11	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมด้าน การดำเนินงานของกลุ่มตัวอย่าง (n = 361)	75
ตารางที่ 4.12	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วม ด้านการรับผลประโยชน์ของกลุ่มตัวอย่าง (n = 361)	77
ตารางที่ 4.13	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมด้าน การประเมินผลรับของกลุ่มตัวอย่าง (n = 361)	79
ตารางที่ 4.14	การมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างจำแนกรายด้าน	81
ตารางที่ 4.15	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศกับการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ	81
ตารางที่ 4.16	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศกับการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงาน	82
ตารางที่ 4.17	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศกับการมีส่วนร่วมด้านการรับ ผลประโยชน์	82
ตารางที่ 4.18	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศกับการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล	82
ตารางที่ 4.19	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศกับการมีส่วนร่วมทั้งหมด	83
ตารางที่ 4.20	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ	83

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.21 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงาน	84
ตารางที่ 4.22 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมด้านการรับผล ผลประโยชน์	85
ตารางที่ 4.23 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วม ด้านการประเมินผล	86
ตารางที่ 4.24 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมทั้งหมด	87
ตารางที่ 4.25 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการศึกษากับการมีส่วนร่วมตัดสินใจ	88
ตารางที่ 4.26 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการศึกษากับการมีส่วนร่วม การดำเนินงาน	88
ตารางที่ 4.27 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการศึกษากับการมีส่วนร่วม ในผลประโยชน์	89
ตารางที่ 4.28 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการศึกษากับการมีส่วนร่วมประเมินผล	89
ตารางที่ 4.29 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการศึกษากับการมีส่วนร่วมทั้งหมด	90
ตารางที่ 4.30 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการศึกษาศาสนากับการมีส่วนร่วม ตัดสินใจ	90
ตารางที่ 4.31 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการศึกษาศาสนากับการมีส่วนร่วม ดำเนินงาน	91
ตารางที่ 4.32 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการศึกษาศาสนากับการมีส่วนร่วม รับผลประโยชน์	91
ตารางที่ 4.33 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการศึกษาศาสนากับการมีส่วนร่วม ประเมินผล	92
ตารางที่ 4.34 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการศึกษาศาสนากับการมี ส่วนร่วมทั้งหมด	92
ตารางที่ 4.35 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสถานภาพครอบครัวกับการมี ส่วนร่วมตัดสินใจ	93
ตารางที่ 4.36 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสถานภาพครอบครัวกับการ มีส่วนร่วมดำเนินงาน	93

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.37 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสถานภาพครอบครัวกับการมีส่วนร่วมการรับผลประโยชน์	94
ตารางที่ 4.38 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสถานภาพครอบครัวกับการมีส่วนร่วมการประเมินผล	94
ตารางที่ 4.39 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสถานภาพครอบครัวกับการมีส่วนร่วมทุกด้าน	95
ตารางที่ 4.40 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอาชีพกับการมีส่วนร่วมตัดสินใจ	95
ตารางที่ 4.41 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอาชีพกับการมีส่วนร่วมดำเนินงาน	96
ตารางที่ 4.42 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอาชีพกับการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	96
ตารางที่ 4.43 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอาชีพกับการมีส่วนร่วมประเมินผล	97
ตารางที่ 4.44 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอาชีพกับการมีส่วนร่วมทุกด้าน	97
ตารางที่ 4.45 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนพกับการมีส่วนร่วมตัดสินใจ	98
ตารางที่ 4.46 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับการมีส่วนร่วมดำเนินงาน	98
ตารางที่ 4.47 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนพกับการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	99
ตารางที่ 4.48 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับการมีส่วนร่วมประเมินผล	100
ตารางที่ 4.49 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนพกับการมีส่วนร่วมทุกด้าน	100

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย	56
ภาพที่ 2 ภาพแผนผังการมีส่วนร่วม	116

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

ระบบการปกครองของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทของประเทศนั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นสภาพภูมิประเทศ ดินฟ้าอากาศ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม เชื้อชาติ ภาษาและสภาพปัญหาของพื้นที่รวมถึงการปกครองในระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่นความแตกต่างนี้ย่อมนำไปสู่การบริหารจัดการที่แตกต่างกันออกไป การบริการสาธารณะโดยรัฐบาล ซึ่งตั้งอยู่ที่ส่วนกลางจึงมีอาจตอบสนองความต้องการที่หลากหลายกันนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทันต่อการแก้ไขปัญหาของแต่ละท้องถิ่น (วิชชุกร นาครธน, 2550, น. 3) ในปัจจุบันระบอบการปกครองของไทยได้แบ่งอำนาจการปกครองออกเป็น 3 รูปแบบ รูปแบบที่ 1. การปกครองที่รวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง ซึ่งมีฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการ โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร รูปแบบที่ 2. การแบ่งอำนาจ เป็นการแบ่งอำนาจบางส่วนให้กับภูมิภาค ได้แก่ จังหวัดและอำเภอ โดยที่ส่วนกลางได้มีการแบ่งอำนาจบางส่วนเพื่อที่จะแบ่งเบาภาระหน้าที่ของส่วนกลางในการนำนโยบายเพื่อไปดำเนินการ อีกทั้งยังเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลางกับส่วนท้องถิ่น และรูปแบบที่ 3. การกระจายอำนาจ เป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางมาให้ส่วนท้องถิ่น โดยมีท้องถิ่นนั้นจะแบ่งการปกครองส่วนท้องถิ่นออกเป็น 2 รูปแบบ (1) การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไปเป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ทั่วประเทศทุกจังหวัดมี 3 ประเภท ได้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) (2) การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ มีการบริหารจัดการไม่เหมือนกับรูปแบบทั่วไปจะมีขึ้นเป็นกรณี ๆ ไป ส่วนใหญ่จะเป็นเขตเมืองใหญ่ เช่น เมืองหลวงหรือเมืองท่องเที่ยว ซึ่งไม่เหมาะสมที่จะใช้รูปแบบทั่วไปมาใช้ในการปกครอง ปัจจุบันมีกรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา ท้องถิ่นนั้นมีอำนาจในการที่จะบริหารจัดการภายในท้องถิ่นเองในการออกนโยบายและการจัดการทรัพยากร เป็นต้น จะเห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นองค์กรอิสระโดยอยู่ภายใต้การควบคุมตรวจสอบดูแลของรัฐบาลและเป็นองค์กรที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด (พรเศรษฐี วุฒิปัญญาวิสุกุล, 2556, น. 128-151)

การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือการปกครองท้องถิ่น หมายถึง รูปแบบการปกครองที่จำเป็นและมีความสำคัญในทางการเมืองการปกครองของชุมชนต่าง ๆ เฉพาะอย่างยิ่งชุมชนที่มีการปกครอง

ระบบประชาธิปไตย ซึ่งกล่าวในทางทฤษฎีและแนวความคิดทางปกครองจะเห็นได้ว่ารัฐบาล ซึ่งเป็นกลไกในการบริหารการปกครองของรัฐนั้น ย่อมมีภาระหน้าที่อย่างมากมาในการบริหารประเทศ ให้ประชาชนได้รับความสุข ความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต (Well Being) อีกทั้งความมั่นคงแห่งชาติทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม จึงย่อมเป็นไปไม่ได้ที่รัฐบาลจะดูแลและจัดทำบริการให้กับประชาชนได้ทั่วถึงทุกชุมชนของประเทศ เพราะอาจจะเกิดปัญหาเกี่ยวกับความล่าช้าในการดำเนินงาน การที่อาจจะไม่สนองต่อความต้องการของแต่ละชุมชนได้ และรวมทั้งข้อจำกัดเกี่ยวกับงบประมาณ (Budget) และตัวบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ดำเนินงานให้ทั่วถึงได้ เมื่อเป็นดังนี้การลดภาระของรัฐบาลโดยการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง เพื่อการสนองต่อความต้องการของชุมชน จะได้เกิดความสะดวก รวดเร็ว และตรงกับความต้องการประสงค์ของชุมชนนั้น ๆ จึงเป็นผลให้การปกครองท้องถิ่นมีบทบาทและความสำคัญเกิดขึ้น (สิวาพร สุขเอียด, 2562)

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลจัดตั้งขึ้นตามสภาบัญญัติสภาตำบล พ.ศ.2537 มีผลบังคับใช้ วันที่ 2 มีนาคม พ.ศ.2538 เป็นองค์กรในระดับท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพัฒนาท้องถิ่น เริ่มตั้งแต่การคัดเลือกสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในหมู่บ้านเข้ามาทำหน้าที่ในสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและปฏิบัติหน้าที่ตามอำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบล จัดทำแผนพัฒนาฯ ร่างระเบียบข้อบังคับตามความต้องการของประชาชนและให้บริการแก่ประชาชน (โกวิทย์ พวงงาม, 2543, น. 170) โดยอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา 66 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และมาตรา 67 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ในเรื่องการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก รักษาความสะอาดทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ ป้องกันและระงับโรคติดต่อ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ คุ้มครองดูแล บำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและ ศิลปะ จารีต ประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรม (โกวิทย์ พวงงาม และปรีดี โชติช่วง 2544, น. 16 – 17 : อ่างใน กันยารัตน์ จันทร์สว่าง, 2553, น. 3)

อีกทั้งองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นรูปแบบหนึ่งของการปกครองท้องถิ่นที่มีความสำคัญอันเนื่องมาจากศักยภาพและความเข้มแข็งของ อบต. มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชากรของประเทศกว่าร้อยละ 80 ดังนั้นในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้จึงมุ่งวัดระดับศักยภาพ

และความพร้อมของ อบต. โดยเน้นในเรื่องของศักยภาพ และความพร้อมในการบริหารจัดการศึกษา การสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมพร้อม ๆ กัน ศักยภาพและการบริหารจัดการของ อบต. เป็นประเด็นทางวิชาการที่สำคัญต่ออนาคตของประเทศชาติและประเด็นที่เกี่ยวข้องกับระบบการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ กล่าวคือ ศักยภาพการบริหารจัดการของ อบต. เป็นผลกระทบมาจากการมีระบบการเมืองที่สนับสนุนในการปกครองแบบประชาธิปไตยมีประสิทธิภาพ ซึ่งระบบการเมืองดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้จะต้องเกิดจากการปฏิรูปการเมืองที่เอื้อสนับสนุนส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งความมีประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารแบบกระจายอำนาจอันเนื่องมาจากการเกิดคลื่นลูกใหม่ของการมีส่วนร่วมของประชาชน การมีหุ้นส่วนอย่างใกล้ชิดระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ซึ่งล้วนแล้วมีผลกระทบย้อนกลับไปสู่การเสริมสร้างและดำรงรักษาไว้ซึ่งรูปแบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีผลทำให้เกิดการสร้างสรรคสังคมที่มีความรับผิดชอบร่วมกันของสมาชิกทุกคนของสังคมเกิดความหวังใจและเอื้ออาทรซึ่งกันและกันของคนในสังคม บริการต่าง ๆ ในสังคมก็จะเกิดความน่าเชื่อถือ ในมาตรฐานของผู้ให้บริการและผู้รับบริการที่สอดคล้องตรงกันอย่างประหยดมีต้นทุนของการดำเนินการต่ำ ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพของระบบที่มุ่งส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ร่วมรับฟัง ร่วมคิด ร่วมพัฒนา ซึ่งจะมีผลทำให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจของทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้เสริมซึ่งกันและกันและไปทิศทางเดียวกัน (พีรสิทธิ์ คำนวนศิลป์ และศุภวัฒน์ นาวรวงศ์ธนวิสุ, 2543, น. 2)

กันยารัตน์ จันทรสว่าง (2553) ภายใต้เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญของแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น ได้มีการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 แผนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2551 และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) ซึ่งได้ถ่ายโอนภารกิจในการพัฒนาเพื่อตอบสนองต่อปัญหา และความต้องการของประชาชนภายในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ข้อ 18 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำและทบทวนแผนพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยต้องมีการประสานและบูรณาการ การจัดทำแผนพัฒนาระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองในเขตจังหวัด และสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดอันมีลักษณะ

เป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน / โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณในแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปี จะมีความเชื่อมโยงกับการจัดทำงบประมาณประจำปีอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดทำงบประมาณในระบบมุ่งเน้นผลงาน และเพื่อให้กระบวนการจัดทำงบประมาณเป็นไปด้วยความรอบคอบและผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน (กันยารัตน์ จันทร์สว่าง, 2553)

การวางแผนยุทธศาสตร์ท้องถิ่น คือ กระบวนการตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่จำกัด เพื่อบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ใน การตอบสนองปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ปัญหา และความต้องการของชุมชนท้องถิ่นมีอยู่จำนวนมาก การวางแผนยุทธศาสตร์ช่วยจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการต่าง ๆ รวมทั้งลำดับความเร่งด่วน และกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน โดยมีกระบวนการเรียนรู้ที่ดีมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดแผนงานโครงการ กิจกรรมที่ทำให้วิสัยทัศน์อันเป็นภาพฝันและเป้าประสงค์ที่กำหนดขึ้นร่วมกันสามารถเกิดขึ้นเป็นจริงได้ (เสรี พงศ์พิศ, 2551, น. 6) อีกทั้งการจัดทำแผนยุทธศาสตร์องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจำเป็นอย่างยิ่งจะต้องสร้างความเข้มแข็ง เนื่องด้วยการสร้างความเข้มแข็งของการปกครองท้องถิ่นเป็นเป้าหมายหนึ่งของการพัฒนาทางการเมืองของไทย และเป็นรูปแบบของการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ใกล้ชิดตัวประชาชนโดยประชาชน และเพื่อประชาชนมากที่สุด ดังนั้น ศักยภาพในการบริหารขององค์กรปกครองท้องถิ่นจึงเป็นประเด็นที่นักวิชาการทางด้านการบริหารรัฐกิจในปัจจุบันให้ความสนใจมากที่สุด ซึ่งการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติ ซึ่งส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของตุนั้น เป็นหลักสำคัญของกระจายอำนาจซึ่งนอกจากจะทำให้รัฐสามารถจัดบริการสาธารณะได้อย่างทั่วถึงและตรงกับความต้องการของคนในพื้นที่มากที่สุดแล้วยังเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็งให้กับชุมชน และทำให้สมาชิกในชุมชนตระหนักถึงสิทธิหน้าที่และบทบาทของตนที่มีอยู่ตามรัฐธรรมนูญอย่างชัดเจนด้วย (สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า 2556, น. 119)

นอกจากนี้ (สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า 2556, น. 119) ได้กล่าวถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง การบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติ ซึ่งส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของตุนั้น เป็นหลักสำคัญของกระจายอำนาจ ซึ่งนอกจากจะทำให้รัฐสามารถจัดบริการสาธารณะได้อย่างทั่วถึงและตรงกับความต้องการของคนในพื้นที่มากที่สุดแล้วยังเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็งให้กับชุมชน และทำให้สมาชิกในชุมชนตระหนักถึงสิทธิหน้าที่และบทบาทของตนที่มีอยู่ตามรัฐธรรมนูญอย่างชัดเจนด้วย

การมีส่วนร่วมของประชาชนมีหลายระดับ ตั้งแต่ระดับร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบและร่วมตรวจสอบ ดังนั้น ประชาชนควรมีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มกระบวนการตัดสินใจ ในการดำเนินการต่าง ๆ ของท้องถิ่นจะทำให้บริการสาธารณะต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นสอดคล้อง กับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด อีกทั้งการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ ตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีผลให้การดำเนินการต่าง ๆ ของท้องถิ่น เป็นไปด้วยความโปร่งใส มีความเป็นธรรม ลดการทุจริตและความขัดแย้งในการทำงาน

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจเรื่องการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยจะศึกษาเฉพาะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบาง มากน้อยเพียงใด เนื่องจากในพื้นที่ของตำบลบางนั้นเป็นพื้นที่ชนบทซึ่งห่างไกลจากตัวเมือง ของอำเภอหรือเสาะประมาณ 14 กิโลเมตร อีกทั้งยังห่างไกลจากตัวจังหวัดนราธิวาส 40 กิโลเมตร ทำให้ห่างไกลจากส่วนภูมิภาค อันประกอบไปด้วย ที่ว่าการอำเภอ และที่ว่าการจังหวัด ทำให้นายอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัดเข้ามาไม่ถึงในพื้นที่ตำบลบางส่งผลให้การพัฒนาและโครงการ ต่าง ๆ ดำเนินไปอย่างล่าช้า มีผลให้ตำบลบางห่างไกลความเจริญประกอบกับบริบทของพื้นที่เอง ส่วนใหญ่เป็นป่าและภูเขา ประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ประกอบอาชีพทำเกษตรสวนยางพารา และประชาชนเองยังขาดการศึกษา ไม่สามารถที่จะศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้ เนื่องจากเงิน และงบประมาณไม่เพียงพอ และเนื่องด้วยเศรษฐกิจที่ตกต่ำในปัจจุบัน ซึ่งส่งผลกระทบต่อทำให้ราคา สินค้าเกษตรและยางพาราทกต่ำเป็นอย่างมาก สร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชนในชุมชนโดยตรง เนื่องจากประชาชนในตำบลส่วนใหญ่ทำอาชีพเกษตรกร อีกทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางอยู่ในระดับน้อย ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในพื้นที่มีความสามารถที่จะเข้าไปแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของชุมชน และสามารถพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่มากที่สุด ประกอบกับทางผู้วิจัยได้อาศัยอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลบาง ดังนั้น ทางผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในการที่จะสร้างแผนงานให้เกิด ประโยชน์กับชุมชนและประชาชนในพื้นที่ให้มากที่สุดเพื่อที่จะยกระดับให้ประชาชนในชุมชน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

1.2 คำถามวิจัย

1. ความรู้ความเข้าใจ และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบตาตงเป็นอย่างไร
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบตาตงเป็นอย่างไร
3. การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบตาตงเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจ และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบตาตง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบตาตง
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนามีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบตาตง

1.4 ประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้รู้ถึงระดับความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบตาตง
2. ได้รู้ถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบตาตง
3. นำผลจากการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบตาตง

1.5 ขอบเขตที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบตาตง อำเภอเรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาการศึกษา คือ เก็บรวบรวมข้อมูลจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนศึกษากฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ อำนาจหน้าที่ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบการบริหารส่วนตำบล และ เอกสารรายงาน การวิจัย ซึ่งมีผู้ศึกษาไว้บางพอสมควรก่อนนำมาเป็นข้อมูลในการออกแบบสอบถามประชาชน ในตำบลตามทัศนคติและความเป็นจริงในการมีส่วนร่วมของผู้ตอบแบบสอบถาม

2. ขอบเขตด้านประชากร ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบตาตง อำเภอเรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส จำนวน 8 หมู่บ้านซึ่งมีจำนวนประชากร 6,756 คน ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลบตาตงเมื่อ พุทธศักราช 2561 ซึ่งมีจำนวนประชากรที่มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 5105 คน

3. ขอบเขตด้านสถานที่ ผู้วิจัยใช้พื้นที่ทำการศึกษา คือ ตำบลบตาตง อำเภอเรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีขอบเขตด้านระยะเวลา ระหว่างเดือน มี.ค. 2564 – ก.ย. 2564

1.6 นิยามคำศัพท์เฉพาะ

ความรู้ความเข้าใจ หมายถึง การรับรู้ข้อมูลที่เคยมีประสบการณ์หรือเคยพบเจอ และสามารถอธิบายได้ เปรียบเทียบในเรื่องนั้นได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล และสามารถนำความรู้ความเข้าใจนั้นไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนเขาไปมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล ตั้งแต่การแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ความต้องการร่วมดำเนินงาน ร่วมติดตามประเมินผล และมีส่วนร่วมในผลประโยชน์จากกิจการ สาธารณะที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดทำขึ้น ซึ่งแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ

- (1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- (2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

(3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

(4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ปัจจัยที่ส่งผลกับการตัดสินใจมีส่วนร่วม หมายถึง สิ่งที่มีผลกระทบต่อ การตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบตาตง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส

ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลบตาตง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส

สภาพการมีส่วนร่วม หมายถึง สภาพที่เกิดขึ้นในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารกิจการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลบตาตง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส ทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านผลประโยชน์ ด้านการประเมินผล

แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วม หมายถึง วิธีการที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการพัฒนาการบริหารกิจการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลบตาตง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส ทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล

องค์การบริหารส่วนตำบลบตาตง หมายถึง เป็นหน่วยงานท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ของตำบลบตาตง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส ซึ่งเป็นพื้นที่ที่จะทำการศึกษาวิจัยในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบตาตง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส

การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางได้กระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นตามอำนาจหน้าที่และภายในอาณาเขตที่กฎหมายกำหนด

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบตาตง อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส” ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบและแนวทางในการศึกษาดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเรื่องการบริหารการพัฒนาชุมชน
2. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
3. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร
4. การมีส่วนร่วมของประชาชน
5. บริบทชุมชน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดการวิจัย

1. แนวคิดเรื่องการบริหารการพัฒนาชุมชน

การที่มนุษย์ต้องอยู่ร่วมกันในสังคมทำให้ต้องมีการจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างกันขึ้นทั้งนี้ เพื่อให้การอยู่ร่วมกันในชุมชนเป็นไปอย่างสันติสุขความสัมพันธ์และการจัดการดังกล่าวก่อให้เกิดวัฒนธรรมจารีตประเพณี ระบบคุณค่า กฎเกณฑ์ ความเชื่อและพิธีกรรมต่าง ๆ ซึ่งล้วนเกี่ยวข้องกับวิถีการดำรงชีวิตทั้งสิ้น

1.1 ความหมายของชุมชน

อาทิตย์ บำรุงเอื้อ (2557, น. 16) ชุมชน หมายถึง หน่วยทางสังคม และความเป็นชุมชนไม่ได้มีความหมายที่ตายตัวแต่มีความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงการให้ความหมายเกี่ยวกับชุมชนอยู่ตลอดเวลาชุมชนจึงไม่ได้มีเพียงหน่วยเดียว หากแต่เป็นสายใยของความสัมพันธ์ที่สร้างขึ้นจากความสัมพันธ์ต่าง ๆ และมีเครือข่าย ของความสัมพันธ์ที่ซ้อนทับกันอยู่ การสร้างใหม่ของความเป็นชุมชนจึงเป็นการแสดงออกถึงความเป็นตัวตนอันเป็นการเติบโตของคนในชุมชนหรือสังคม และเป็นที่ช่วยให้ผู้คนยกระดับความรู้ความสามารถ การรับรู้และความเข้มแข็งหรือพลังที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวกันผ่านการสานความสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ เข้าด้วยกันที่จะทำให้เกิดการพัฒนาที่ดีขึ้น

ประเวศ วะสี (2540, น. 59) ชุมชน หมายถึง การที่คนจำนวนหนึ่งเท่าใดก็ได้มีวัตถุประสงค์ร่วมกันมีการติดต่อสื่อสารหรือรวมกลุ่มกันมีความเอื้ออาทรต่อกันมีการเรียนรู้ร่วมกันในการกระทำ มีการจัดการเพื่อให้เกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ร่วมกัน

สำหรับนักวิชาการต่างประเทศคำว่า Community มีความหมายในภาษาไทยว่า “ชุมชน” ถ้าพิจารณาคำภาษาอังกฤษ Com มีความหมาย = Together และจะเห็นว่ามีความเกี่ยวข้องใกล้เคียงอีกหลายคำ เช่น Communal ของชุมชนเพื่อชุมชน Common = ร่วมเป็นสมาชิกอยู่ด้วย Commune = ความรู้สึกผูกพันใกล้ชิด

Sanders. (1958, pp. 189) ชุมชน หมายถึง เป็นกลุ่มบุคคลหลาย ๆ กลุ่มมารวมกันในบริเวณเดียวกัน ภายใต้กฎหมายหรือข้อบังคับอันเดียวกันมีการสร้างสรรค์กันมีความสนใจร่วมกัน มีวัฒนธรรมเดียวกันและมีพฤติกรรมเหมือน ๆ กัน

Olsen (1968, pp. 91) ชุมชน หมายถึง องค์การทางสังคมประเภทหนึ่งประกอบด้วยพื้นที่บริเวณหนึ่งที่บรรดาสมาชิกตอบสนองความต้องการพื้นฐานส่วนใหญ่และแก้ไขปัญหาลูกส่วนใหญ่ในชุมชนของตนเองได้

จิตติ มงคลชัยอรัญญาร (2540, น. 3) ได้กล่าวถึงชุมชนโดยสรุปว่าประกอบไปด้วยระบบความสัมพันธ์ของคนความเชื่อ ศาสนา ประเพณีวัฒนธรรม ระบบเศรษฐกิจอาชีพระบบการเมืองระบบการปกครอง โครงสร้างอำนาจ รวมถึงระบบนิเวศวิทยาสิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ซึ่งระบบเหล่านี้มีความสัมพันธ์ต่อกันและระหว่างกัน หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่ามีความเชื่อมโยงกันชนิดที่ไม่สามารถแยกจากกันได้

จากนิยามและความหมายที่นักวิชาการได้กล่าวไว้จะเห็นได้ว่าชุมชนมีความหมายที่หลากหลายและถ้ามองโดยรวมจะเห็นว่ามีความหมายที่ใกล้เคียงกัน

สำหรับแนวคิดเรื่องชุมชนที่เกี่ยวกับงานวิจัยนี้คือ เป็นแนวคิดทางสังคมวิทยาที่ถือว่าชุมชนมีฐานะเป็นหน่วยงานทางสังคม (Community as a Unit of Social organization) และนิยามความหมายว่า ชุมชนหมายถึง หน่วยทางสังคมและกายภาพอันได้แก่ ละแวกบ้าน หมู่บ้าน เมือง และมหานคร

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสรุปความหมายของชุมชน คือ การอาศัยอยู่อยู่ร่วมกันของคนในชุมชน โดยมีการจัดสรรทรัพยากร และดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อยให้สอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชน

Poplin (1979, pp. 75-91) ได้กล่าวถึงชุมชนใน 5 สถานะคือ

1. กลุ่มคนที่มาอยู่ร่วมกันในพื้นที่หรือบริเวณหนึ่ง (Geographical Area)
2. สมาชิกที่มีการติดต่อระหว่างกันทางสังคม (Social Relationship)
3. สมาชิกมีความสัมพันธ์ต่อการทางสังคม (Social Relationship)
4. มีความผูกพันทางด้านจิตใจต่อระบบนิเวศ (Psycho-ecological Relationship)
5. มีกิจกรรมส่วนรวมเพื่อใช้ประโยชน์ (Central Activities for Utilization)

จากแนวคิดในการวิเคราะห์ชุมชนของนักสังคมวิทยาได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการมองชุมชนในฐานะทั้ง 3 ประการ คือ

1. ชุมชนในฐานะหน่วยทางภูมิศาสตร์ (Community as a Territorial Unit)

การพิจารณาในด้านนี้มีความสำคัญคือ ทำให้ชุมชนมีลักษณะเป็นรูปธรรมมีหลักแหล่งที่ตั้งแน่นอนและสมาชิกสามารถระบุที่อยู่ของตนได้ ดังนี้

1.1 อาณาบริเวณทางภูมิศาสตร์มีอิทธิพลต่อชุมชน หมายถึง สภาพทางภูมิศาสตร์จะเป็นตัวกำหนดสถานที่ตั้งและศักยภาพในการเจริญเติบโตของชุมชน โดยจะเกิดขึ้นในบริเวณที่มีทรัพยากรธรรมชาติสมบูรณ์หรือที่ซึ่งมีการคมนาคมสะดวกเหมาะแก่การตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร

1.2 ชุมชนมีอิทธิพลต่ออาณาบริเวณทางภูมิศาสตร์ หมายถึง การปรับตัวของคนที่ต่ออาณาบริเวณทางภูมิศาสตร์ของชุมชนก็ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วย โดยที่มนุษย์มีส่วนในการกระทำต่อภาวะแวดล้อมของตนไม่ว่าจะโดยทางบวกหรือทางลบ เช่น การปรับให้สิ่งแวดล้อมทางกายภาพให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของมนุษย์ การสร้างที่อยู่อาศัยให้สอดคล้องกับภูมิศาสตร์ โดยการตัดไม้ทำลายป่าการทำลายสิ่งแวดล้อม การศึกษาชุมชนตามแนวคิดทางสังคมวิทยาถือว่าตัวแปรทางด้านภูมิศาสตร์จะเป็นสิ่งที่จะละลายเสียมิได้

2. ชุมชนในฐานะหน่วยทางสังคม (Community as Unit of Social Organization)

การวิเคราะห์แบบ Social System Approach จะให้ภาพของลำดับชั้น (Hierarchy) เริ่มจากระดับล่างที่ประกอบด้วยกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปจนถึงระดับชาติหรือระดับโลก ดังนี้

2.1 ชุมชนเป็นระบบย่อยอันแรกที่มีศักยภาพในการจัดให้มีสิ่งต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของคนทั้งกายภาพจิตใจและสังคม ชุมชนเป็นเครือข่ายการปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์ (Network of Interaction) ซึ่งประกอบด้วยสถานภาพบทบาทกลุ่มคนและสถาบันชุมชนจึงมีความสัมพันธ์กันเหมือนลูกโซ่ที่ระบบย่อยระบบหนึ่งจะได้รับปัจจัยนำเข้าที่ต้องการจากระบบย่อยอื่น ๆ ปัจจัยนำเข้า และผลผลิตที่ร้านและให้แก่กันในระหว่างชุมชนหรือระบบย่อยนี้อาจจะเป็นในรูปแบบของเงินแรงงานความกดดันทางสังคม ทรัพยากรต่าง ๆ แนวคิดนี้นักวิชาการไทยได้เสนอรูปแบบของ

ชุมชนที่คล้ายคลึงกันเช่น แนวคิดของ (จิตยา สุวรรชฎ, 2527, น. 76) กล่าวว่า โดยทั่วไปชุมชนจะต้องมีลักษณะสำคัญ 2 ประการคือ

2.1.1 ชุมชนในฐานะเป็นอาณาบริเวณการพิจารณาชุมชนในข้อนี้มีไม่เฉพาะเป็นบริเวณที่เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของกลุ่มคนเท่านั้นยังต้องพิจารณาถึงมิติต่าง ๆ เช่นในฐานะที่อยู่อาศัยของการใช้พื้นที่และในฐานะที่เป็นบริเวณของชุมชน

2.1.2 ชุมชนในฐานะที่เป็นที่รวมประชากรโดยจะเน้นที่ลักษณะของประชาชนที่อยู่ในบริเวณชุมชนในด้านที่สำคัญคือการเปลี่ยนแปลงประชากรในช่วงระยะเวลาหนึ่ง โครงสร้างประชากรเช่นสัดส่วนเพศชายเพศหญิง อายุ ประชากร อาชีพ และการศึกษาสุลักษณะ เป็นต้น โดยพิจารณาถึงระดับความสัมพันธ์ของชุมชนจะประกอบด้วยความสัมพันธ์ย่อย เช่น ความสัมพันธ์ของครอบครัวเครือญาติมิตรสหาย ระบบความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ ระบบความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นต้น

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2536, น. 65) แบ่งชุมชนออกเป็น 3 ลักษณะคือ

1. ลักษณะของชุมชนแบ่งตามการบริหารการปกครอง ซึ่งแบ่งโดยการพิจารณาจากลักษณะการปกครองของไทยได้แก่ชุมชนหมู่บ้านชุมชนเขต สุขาภิบาลชุมชนเขตเทศบาลตำบล เทศบาลเมืองเทศบาลนครและกรุงเทพมหานคร

2. ลักษณะของชุมชนแบ่งตามกิจกรรมทางสังคม ได้แก่ ชุมชนเกษตรกรรมชุมชนศูนย์กลางการค้า ศูนย์กลางขนส่งเขตอุตสาหกรรม ชุมชนศูนย์กลางของการบริการ

3. ลักษณะของชุมชนแบ่งตามความสัมพันธ์ของบุคคลในสังคมเป็นการแบ่งชุมชนในแง่ของความสัมพันธ์ทางสังคม ได้แก่ ชุมชนชนบทและชุมชนเมือง

นอกจากการศึกษาชุมชนในลักษณะดังกล่าวก็สามารถพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนได้ทั้งแนวนอน (Horizontal) และแนวตั้ง (Vertical) ในแนวนอนนั้นรวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลหรือระหว่างกลุ่มในระดับท้องถิ่นส่วนในแนวตั้ง หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลกับผลประโยชน์หรือกับกลุ่มผลประโยชน์ในระดับต่าง ๆ ที่สูงขึ้นจนถึงองค์กรในระดับชาติหรือระหว่างชาติ/ประเทศ นอกจากนั้นยังมีวิธีการอื่นอีกในการวิเคราะห์ถึงเครือข่ายปฏิสัมพันธ์ระหว่างชุมชนว่าปฏิสัมพันธ์ของบุคคลและกลุ่มมีกระบวนการทางสังคมที่ประกอบด้วยความร่วมมือ การแข่งขัน และความขัดแย้งซึ่งมิติการวิเคราะห์เหล่านี้ให้คุณค่ามีนัยสำคัญในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับชีวิตของชุมชนเป็นอย่างยิ่ง

3. ชุมชนในฐานะหน่วยทางจิตวิทยาวัฒนธรรม (Community as A Psycho-cultural Unit)

ในมิตินี้เน้นที่ว่าชุมชนจะต้องมีความผูกพันในระหว่างสมาชิกด้วยกันความผูกพันนี้จะตีความว่าเป็นทั้งทางด้านจิตวิทยาและวัฒนธรรมในทางจิตวิทยานั้น คนจะมีความมั่นคงเพราะสามารถระบุได้

ว่าตนเป็นสมาชิกของกลุ่ม หมู่ หรือที่ซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกว่ามีสังกัดอย่างไรก็ตามการวิเคราะห์ในมิตินี้ในแนวคิดทางสังคมวิทยาถือว่าเป็นเพียงมิติหนึ่งของความเป็นจริงที่ซับซ้อนอยู่ในความหมายของชุมชนมิได้ถือว่าการวิเคราะห์ที่ลึกซึ้ง (บุญเทียน ทองประสาน 2531, น. 102)

กล่าวโดยสรุปว่าความเป็นชุมชนไม่ได้มีความหมายตายตัวแต่มีความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาชุมชนไม่จำเป็นต้องให้ความสำคัญทางพื้นที่หรืออาณาบริเวณทางภูมิศาสตร์ แต่ขณะเดียวกันชุมชนก็ได้้อยู่อย่างเอกเทศโดยไม่มีความสัมพันธ์กับหน่วยอื่น ๆ หรือความเป็นชุมชนอาจเป็นเรื่องของความสัมพันธ์และความเกาะเกี่ยวกันของกลุ่มคนในระดับต่าง ๆ ในมิติทางวัฒนธรรมอำนาจและผลประโยชน์ความเป็นชุมชนจึงไม่ได้หมายถึงความสัมพันธ์ที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันที่มีแต่มีมิตรภาพและความเอื้อเฟื้ออาทรในชุมชนขนาดเล็กหรือชุมชนตามพื้นที่ทางภูมิศาสตร์เท่านั้นแต่ความเป็นชุมชนอาจแทรกอยู่กับการประกอบกิจในชีวิตประจำวันซึ่งเกิดขึ้นได้ตั้งแต่ชุมชนขนาดเล็กที่สมาชิกมีความสัมพันธ์ทางสังคมแบบส่วนตัวรู้จักช่วยเหลือกันในอาคารชุดโรงงานอุตสาหกรรมจนถึงความสัมพันธ์แบบเครือข่ายประเภทต่าง ๆ ตลอดจนเครือข่ายทางเทคโนโลยีการสื่อสารที่เชื่อมโยงมนุษย์ให้สามารถติดต่อกันทั่วโลก

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนในรูปแบบใหม่ (Virtual Community Perspective)

แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนในรูปแบบใหม่เกิดขึ้นพร้อมกับการพัฒนาเทคโนโลยี และปัญหาของสังคมสมัยใหม่จะมีความซับซ้อนและรุนแรงขึ้น เมื่อพิจารณาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาไม่อาจจำกัดอยู่ในปริมาตรของชุมชนที่มีอาณาเขตภูมิศาสตร์เล็ก ๆ ได้เพียงลำพังเพราะบางปัญหาเกิดจากอิทธิพลภายนอก ซึ่งในบางครั้งการแก้ไขต้องมีการร่วมกำลังความร่วมมือและทรัพยากรจากภายนอกชุมชน

Schuler (1989, pp. 89) ได้แบ่งคุณลักษณะที่สำคัญของชุมชนในรูปแบบใหม่ ดังนี้

1. จิตสำนึกร่วม (Consciousness)
2. หลักการ (Principle)
3. จุดมุ่งหมาย (Purpose)

ดังนั้นชุมชนในรูปแบบใหม่จึงอาจมีลักษณะเป็น“ชุมชนทางอากาศ” หรือผู้สนใจจะมีส่วนร่วมในรายการวิทยุชุมชนเครือข่ายบนอินเทอร์เน็ต อาจกล่าวได้ว่าเป็นชุมชนไม่จำเป็นต้องมีพื้นที่ทางกายภาพและไม่จำเป็นต้องว่าสมาชิกต้องพบปะหน้าตากันโดยตรงแต่เป็นชุมชนที่อาศัยเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องสานความสัมพันธ์และจิตสำนึกร่วมกันของสมาชิก

Schuler (1998, pp. 91) ได้กล่าวว่าชุมชนคือสายใยของความสัมพันธ์ทางสังคมมีความเป็นเอกภาพมีพลังความยึดโยง การสนับสนุนเกื้อกูลกันและกันทำนองเดียวกันเทคโนโลยีก็คือสายใยที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์และการสื่อสารของผู้คนต่าง ๆ เทคโนโลยีและการสื่อสารผ่านวิทยุ

โทรทัศน์โทรศัพท์มีบทบาทในการสร้างชุมชนในรูปแบบใหม่ โดยสมาชิกไม่จำกัดด้วยตัวแปรด้านเพศ วัย ศาสนา ชาติพันธุ์ และสถานะภาพทางเศรษฐกิจ เป็นต้น

ชุมชนเสมือนจริง”(Virtual Community) ซึ่งเป็นชุมชนรูปแบบใหม่ที่กลุ่มคนอาจจะได้พบกันผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีการสื่อสารทั้งทางเดียวและสองทาง เป็นชุมชนที่ไม่มีอคติเกี่ยวกับเพศ อายุ เชื้อชาติ สีผิว เผ่าพันธุ์ รูปร่างหน้าตา เสียงพูด อากัปกิริยาของสมาชิก ซึ่งเป็นจุดเด่นที่ดีกว่าชุมชนแบบอื่น ความเป็นชุมชนเสมือนจริงสามารถเชื่อมโยงสมาชิกเข้ามามีส่วนกิจกรรมด้วยกันเพราะทุกคนมีความสนใจเหมือนกัน โดยสมาชิกของชุมชนสามารถเข้าสื่อสารสิ่งที่สนใจด้วยกันได้อย่างทันทีทั่วทั้ง รวมทั้งไม่ต้องเก็บรวบรวมข้อมูลไว้มากมายและยุ่งยากในการสืบค้นเช่นแต่ก่อน เพราะความเป็นชุมชนเสมือนจริงได้ช่วยคัดสรรและกลั่นกรองข้อมูลที่จำเป็นกับยุคสมัย (Greenberg, J. and R.B. Baron, 2000, pp. 73)

ลักษณะชุมชนรูปแบบใหม่จะเป็นชุมชนที่ไร้พรมแดนและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสารเชื่อมโยงสมาชิกเข้าด้วยกัน ลักษณะของชุมชนแบบนี้จึงไม่มีขอบเขตของพื้นที่ สมาชิกผู้ที่เข้ามาหรือผ่านมาอาจจะมีความรู้สึกผูกพันกันอย่างมีหลักการและเป้าหมายหรือมีความสัมพันธ์กันได้ง่าย ดังนั้นชุมชนในรูปแบบใหม่อาจเป็นหรือไม่ได้เป็นชุมชนก็ได้ โดยนักวิชาการและนักพัฒนาผู้ทำงานร่วมกันกับชุมชนต้องแสวงหาคำตอบเพื่อรู้เท่าทันกับสภาพของชุมชนเสมือนที่ไร้พรมแดน ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคม อย่างไรก็ตามถ้าย้อนกลับไปถึงพัฒนาการของชุมชนที่เริ่มจากชุมชนขนาดเล็กซึ่งมีความสัมพันธ์ทางสังคมแบบง่าย รู้จักกัน ช่วยเหลือกัน ภายในกลุ่มเล็ก ๆ มาสู่การขยายเป็นเครือข่ายความสัมพันธ์ที่ซับซ้อน กว้างขึ้นของชุมชนขนาดใหญ่ และไปสู่ชุมชนในรูปแบบใหม่ที่สมาชิกภายในกลุ่มมีความสัมพันธ์และการช่วยเหลือกันแตกต่างไปจากเดิม

อริยา เศวตามร์ (2542, น. 204) กล่าวว่า การสร้างความเป็นชุมชนใหม่เป็นการรื้อฟื้นผสมผสานความเชื่อในวัฒนธรรมชุมชนแบบดั้งเดิมที่มีคุณค่าและการพัฒนาระบบใหม่เพื่อที่จะก้าวต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง โดยความสัมพันธ์แบบปัจเจกจะตั้งอยู่บนพันธะทางกฎหมายที่มีผลประโยชน์จากการแข่งขันซึ่งอาจจะสูญเสียความเป็นธรรมชาติของความเป็นมนุษย์และการเกื้อหนุนของสมาชิก

สรุปได้ว่า สำหรับแนวคิดเรื่องชุมชนที่เกี่ยวกับงานวิจัยนี้ คือ นิยามความหมายว่าชุมชนหมายถึง การที่มีผู้คนอาศัยอยู่ร่วมกันในพื้นที่หนึ่งของสังคมที่มีอาณาเขตบริเวณเดียวกัน มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันของกิจวัตรประจำวัน และมีการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ที่เหมาะสม รวมถึงการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และเกิดประโยชน์กับคนในพื้นที่มากที่สุด

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน

การพัฒนา เป็นการทำอะไรใหม่ ๆ หรือต้องการเปลี่ยนแปลง อะไรบางสิ่งบางอย่างให้ดีขึ้น จึงขอทำความเข้าใจในความหมายของคำว่าพัฒนา เพราะเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนา ท้องถิ่นของประชาชนที่กำลังศึกษาอยู่ ดังนี้

อมรรัตน์ ชัยขรรค์เมือง (2547, น. 13) ได้ให้ความหมายของการพัฒนา หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มุ่งเน้นให้เกิดการแก้ปัญหาต่าง ๆ เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยมีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของสมาชิก

ทศพล กฤตยพิสิฐ (2550, น. 25) “การพัฒนา” ความหมายแรก คือ “ทำให้เจริญ คือ ทำให้เติบโตงอกงามและมากขึ้น หรือการเปลี่ยนแปลงที่ละเล็กละน้อย โดยผ่านลำดับขั้นตอนต่าง ๆ ไปสู่ระดับที่ขยายตัวขึ้น” ความหมายต่อมาคือ ความหมายโดยทั่วไป คือการกระทำให้เกิด “การเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งในลักษณะของแผนงานหรือโครงการแล้วบริหารจัดการให้เป็นไปตามแผนและโครงการจนประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้”

โดยทั่วไปแล้วจะมีกลุ่มองค์กร และกลุ่มนักวิชาการจะนำแนวคิดของการพัฒนาไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ โดยนำคำว่าพัฒนาไปใช้ในรูปแบบที่แตกต่างกัน ดังนี้

(1) การพัฒนาชุมชน

สนธยา พลศรี (2547, น. 49) กล่าวว่า การพัฒนาชุมชนเป็นกระบวนการพัฒนาคน และกลุ่มคนในชุมชนให้มีศักยภาพเพียงพอและร่วมมือกันปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง และชุมชนตามแผนและโครงการที่กำหนดไว้ ทั้งการใช้พลังของชุมชนและการสนับสนุนจากภายนอกชุมชน

โกวิท พวงงาม (2553, น. 132) ได้มีการสรุปความหมายของการพัฒนาชุมชนไว้ว่า การพัฒนาชุมชน หมายถึง การเปลี่ยนแปลง การสร้างสรรค์ปรับปรุงอย่างมีกระบวนการ (Process) และเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างมีโครงสร้างและแบบแผน (Planned and Structured Change) หรือมีการกำหนดทิศทาง เป้าหมายที่แน่นอน (Ultimate Goal) ที่อาจเป็นไปได้ทั้งการกระทำของภาครัฐและภาคเอกชน หรือเป็นความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับเอกชน ทั้งนี้เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตด้านต่าง ๆ ให้ดีขึ้น เช่น เศรษฐกิจ การศึกษาเรียนรู้ สุขภาพอนามัย วัฒนธรรมและการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เพื่อให้มีความสามารถที่จะพึ่งตนเองได้ ในขณะเดียวกันยังอาจหมายถึงการเรียนรู้ และการดำรงไว้ซึ่งทุนทางสังคม (Social Capital) ที่ชุมชนมีมาตั้งแต่เดิม คือภูมิปัญญา ระบบนิเวศ ความเชื่อค่านิยม วัฒนธรรม ประเพณี ขนบธรรมเนียม ชาติพันธุ์ ศาสนาและภาษา

สนธยา พลศรี (2547, น. 49) ได้มีการกำหนดความหมายของคำว่าพัฒนาชุมชนนั้น มี 2 แนวทาง คือแนวทางแรก เป็นการนำคำว่า “การพัฒนา” กับคำว่า “ชุมชน” มารวมกันแล้ว

กำหนดความหมายขึ้นมาใหม่ แนวทางที่สองถือว่า การพัฒนาชุมชนเป็นคำเดียวกันมีความหมายเฉพาะตัวเอง (ซึ่งมีความหมายไม่แตกต่างกัน)เกี่ยวกับความหมายของการพัฒนาชุมชนนี้มีผู้คนจำนวนมากมีความเข้าใจว่า มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า “การพัฒนา” และนำมาใช้แทนกันอยู่เสมอ ซึ่งไม่เป็นการถูกต้อง เพราะการพัฒนาชุมชนเป็นคำที่มีความหมายเฉพาะในตัวเองและมุ่งเน้นการพัฒนาคนในชุมชนด้วยวิธีการพัฒนาชุมชนเป็นสำคัญ ส่วนคำว่า “การพัฒนา” เป็นคำกลาง ๆ ที่ใช้กันทั่วไปและใช้ประกอบกับคำอื่น โดยไม่มุ่งเน้นที่ตัวคนในชุมชนเท่านั้น เช่น การพัฒนาเทคโนโลยี การพัฒนาชนบท การพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาคมนาคมสื่อสาร เป็นต้น ซึ่งการพัฒนาชุมชนแตกต่างกับการพัฒนาเหล่านี้อย่างชัดเจน การพัฒนาชุมชนเป็นวิธีการที่สามารถนำไปช่วยในการดำเนินงานพัฒนาในด้านอื่น ๆ ให้ประสบความสำเร็จได้อีกด้วย ทั้งนี้เพราะว่าการพัฒนาชุมชนเป็นการพัฒนาคนให้มีความพร้อมที่จะรองรับกิจกรรมการพัฒนาเหล่านั้นได้นั่นเอง

(2) การพัฒนาสังคม

พัฒนาสังคม เป็นการรวมคำสองคำ ได้แก่ คำว่า พัฒน หรือพัฒนา + สังคม ซึ่งตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) ได้ให้ความหมายของคำว่า “พัฒนา” หมายถึง ทำให้เจริญ และให้ความหมายของคำว่า “สังคม” หมายถึง คนจำนวนหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันตามระเบียบ กฎเกณฑ์ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญร่วมกัน นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมายของคำว่า “พัฒนาสังคม” ดังนี้

วรนุช สปิยารักษ์ (2558, น. 4) การพัฒนาสังคม หมายถึง การทำให้คนกลุ่มคนที่อยู่ร่วมกันในสังคมมีการเปลี่ยนแปลงโดยมีการวางแผนที่คาดหวังถึงผลลัพธ์ที่สามารถส่งผลต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของเขาเหล่านั้นให้ดียิ่งขึ้น

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2551, น. 4) การพัฒนาสังคม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสังคมตามแผนของสังคมหนึ่งใด นั่นคือ การพัฒนาต้องมีการเปลี่ยนแปลง และเป็นการเปลี่ยนแปลงตามที่ผู้ต้องการเปลี่ยนแปลงกำหนดสิ่งที่จะเปลี่ยนแปลง คือ โครงสร้างสังคม ซึ่งประกอบด้วย คน ระเบียบสังคม และวัตถุสิ่งของ ทั้งนี้ไม่ว่าคนเหล่านั้นจะเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจการเมือง ศาสนา อนามัย การศึกษา หรือด้านใด ๆ ก็รวมอยู่ในความหมายนี้ทั้งสิ้น

(3) การพัฒนาท้องถิ่น

สุธี ศรสุวรรณค์ (2538, น. 16-17) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาท้องถิ่น ดังนี้

1. การพัฒนาท้องถิ่นเป็นกรรมวิธี เพื่อเสริมสร้างความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน บนพื้นฐานความร่วมมือและความคิดริเริ่มของประชาชนในท้องถิ่น แต่ถ้าประชาชนยังไม่รู้จักคิดริเริ่มก็ต้องใช้เทคนิคกระตุ้นเตือนเพื่อให้เกิดความคิดริเริ่ม ทั้งนี้เพื่อให้การพัฒนาท้องถิ่นได้รับการตอบสนองด้วย

ความกระตือรือร้นอย่างจริงจังจากประชาชนในท้องถิ่น โดยวิธีการนี้องค์การสหประชาชาติได้ยึดถือเป็นแนวทางหลักในการพัฒนาท้องถิ่น

2. การพัฒนาท้องถิ่นเป็นขบวนการรวบรวมกำลังของราษฎรกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล เพื่อดำเนินปรับปรุงชุมชนในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมให้มีเสถียรภาพและยั่งยืน โดยบูรณาการ การพัฒนากับชุมชนให้ผสมผสานเป็นวิถีชีวิต ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนรู้จักகுதிகตนเองเพื่อความก้าวหน้า ของประเทศโดยรวมให้เต็มที่

3. การพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง ความพยายามในการรวบรวมความช่วยเหลือจากภายนอก ชุมชนมาผสมผสานกับความต้องการของประชาชนเพื่อกระตุ้นความคิดริเริ่มในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงท้องถิ่น โดยใช้เทคนิคและวิธีดำเนินงานจัดเป็นโครงการส่งเสริมปรับปรุงชุมชน โดยมี ผู้นำชุมชนเป็นส่วนสำคัญในการนำการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทั้งนี้องค์การสหประชาชาติได้นิยาม ความหมายกระบวนการที่รวบรวมความพยายามของประชาชนกับฝ่ายรัฐบาลเข้าด้วยกันในการช่วย ส่งเสริมสภาพของชุมชนด้านสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม เพื่อให้ชุมชนได้มีบทบาทเข้าร่วมในชีวิต เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับประเทศและเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมสนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศด้วย วิธีการนี้สาระสำคัญอยู่ที่ประชาชนต้องให้ความร่วมมือด้วยศรัทธาที่จะสร้างเสริมยกระดับเป็นอยู่ ให้ดีขึ้น โดยอาศัยความคิดริเริ่มของประชาชนเป็นสำคัญและมีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานองค์การรัฐบาล ให้ความช่วยเหลือทางเทคนิคและวิชาการเพื่อให้ความคิดริเริ่มและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ของประชาชนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การพัฒนาท้องถิ่นเป็นขบวนการทางสังคม ซึ่งประชาชนในชุมชนแห่งนั้นร่วมกันกระทำ การตั้งแต่การจัดวางและการลงมือกระทำ โดยกำหนดให้กลุ่มและบุคคลที่ปัญหาและมีความต้องการ ร่วมกันจัดทำแผนงาน โครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการของกลุ่ม และบุคคลในชุมชน โดยโครงการต้องใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดประโยชน์มากที่สุด รวมทั้ง อาจขอความช่วยเหลือทางด้านบริการและวัสดุจากหน่วยงานองค์การของรัฐบาลและหน่วยงาน องค์การที่มีใช้ของรัฐบาลได้ถ้ามีความจำเป็น อย่างไรก็ตามการพัฒนาท้องถิ่นนั้นไม่อาจ จะตีความหมายให้เป็นที่พอใจได้ทุกฝ่าย เนื่องจากข้อจำกัดด้านเนื้อหาของคำที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับ วิธีการดำเนินการมากกว่าการดำเนินการที่เกิดขึ้นจริง เช่น การสร้างถนน โรงพยาบาล ซึ่งอาจจะเป็น การพัฒนาชุมชนหรือไม่ก็ได้

5. การพัฒนาท้องถิ่นเป็นการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของประชาชน โดยเป็นการร่วมกัน ดำเนินงานของชุมชนกับหน่วยงานของรัฐบาลเพื่อให้ชุมชนมีความเป็นปึกแผ่นและเป็นไปในแนวทาง ที่ต้องการ โดยการทำงานพัฒนาชุมชนในท้องถิ่นเป็นกิจกรรมที่มีกระบวนการและขั้นตอน เริ่มจาก การสร้างความร่วมมือของประชาชนในชุมชนดำเนินการด้วยตัวเองเพื่อดำเนินงาน โดยได้รับความช่วยเหลือด้านวิชาการจากองค์กรทั้งหน่วยราชการหรือองค์การอาสาสมัครอื่น ๆ การพัฒนา

ชุมชนที่ประสบความสำเร็จจะต้องเป็นโครงการที่ช่วยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและได้รับการบริการต่าง ๆ ของรัฐอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

6. การพัฒนาท้องถิ่นเป็นขบวนการสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับท้องถิ่น โดยเกิดการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่เห็นได้ชัดเจนและแตกต่างจากสภาพเดิมในด้าน

6.1 การช่วยตัวเอง

6.2 การสำรวจปัญหาและความต้องการของประชาชนที่แท้จริง

6.3 การศึกษาบริบทของชุมชนในด้านสังคม วัฒนธรรม ประเพณี และด้านอื่น ๆ

ในภาพรวม

7. การพัฒนาท้องถิ่นเป็นขบวนการที่รัฐบาลนำมาตรฐานและส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนเกิดความคิดริเริ่มที่จะเข้าร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐบาลในการปรับปรุงความเป็นอยู่และเสริมสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับท้องถิ่น ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการปกครองภายใต้ระบอบประชาธิปไตย

8. การพัฒนาท้องถิ่นเป็นกระบวนการที่มุ่งส่งเสริมและชักจูงประชาชนให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานกับหน่วยงานราชการ โดยกระตุ้นความรู้สึกระทือหรือรับ สร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมดำเนินการเพื่อปรับปรุงและยกระดับการทำการมาหากินเพื่อสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับท้องถิ่นต่อไป

9. การพัฒนาท้องถิ่นเป็นกระบวนการต่อรองของบุคคลที่มีความเห็นเรื่องผลประโยชน์จากการพัฒนารวมทั้งการมีส่วนร่วมกับกระบวนการพัฒนาที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะผลประโยชน์ของส่วนย่อยจะส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของส่วนรวมในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น

ดังนั้น เราจะเห็นได้ว่า การพัฒนาชุมชน การพัฒนาสังคม และการพัฒนาท้องถิ่นนั้น มีความหมายที่ไม่ค่อยจะแตกต่างกันเท่าไร โดยจะมีเป้าหมายเพื่อที่จะให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมีการกำหนดทิศทางเป้าหมายที่แน่นอนยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตด้านต่าง ๆ ให้ดีขึ้น เช่น เศรษฐกิจ การศึกษาเรียนรู้ สุขภาพอนามัย วัฒนธรรมและการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เพื่อให้มีความสามารถที่จะพึ่งตนเองได้ ในการทำวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้มีการเน้นการพัฒนาชุมชนเป็นหลักเนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นเป็นส่วนหนึ่งขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีคนในชุมชนที่จะมาพัฒนาชุมชนให้ดีขึ้นต่อไป

1.4 การบริหารการพัฒนาชุมชน

ความหมายและจุดเริ่มต้นของการบริหารการพัฒนา

การบริหารการพัฒนาในฐานะที่เป็นกิจกรรมงานพัฒนางานและในลักษณะที่เป็นกระบวนการการปฏิบัติการซึ่งเกี่ยวข้องกับการพัฒนาต่าง ๆ เป็นการปฏิบัติงานเริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบายแผนงานโครงการโดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นการปฏิบัติงานแผนพัฒนาโดยวิธีการ

ต่าง ๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขอบข่ายของการบริหารการพัฒนาถึงการพัฒนาระบบพัฒนาชุมชนและเมืองพัฒนา ด้านสาธารณสุขการพัฒนาเมืองการพัฒนาเศรษฐกิจการพัฒนารัฐวิสาหกิจและความช่วยเหลือจากต่างประเทศ

1.4.1 ความหมายของการบริหารการพัฒนา

ณรรช หลักชัยกุล (2559, น. 78-79) ได้นำแนวคิดการบริหารการพัฒนาของนักวิชาการ ดังนี้ สเวิร์ดโลว์ การบริหารการพัฒนา หมายถึง ประเทศยากจนซึ่งมีลักษณะเฉพาะหลายอย่าง ต้องทำให้รัฐบาลมีบทบาทในการปรับปรุงการทำงานของนักบริหารที่มีลักษณะแตกต่างกันให้สามารถบริหารความแตกต่างที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมภายใต้การบริหารรัฐกิจที่เกิดขึ้นในลักษณะของการบริหารการพัฒนา

เฟนสอด การบริหารการพัฒนา หมายถึง ปกติการบริหารการพัฒนาเกี่ยวกับการสร้างกลไก การวางแผนให้เกิดความเจริญเติบโตเศรษฐกิจการระดมและการจัดสรรทรัพยากร เพื่อให้เกิดการแผ่ขยายรายได้ของชาติ

พรายแมนต์ ได้อธิบายการบริหารการพัฒนา ประกอบด้วยปัจจัย 2 อย่าง คือ (1) การบริหารโครงการชุด ที่ได้กำหนดไว้เพื่อก่อให้เกิดบนสภาพที่ใหม่ (2) การเปลี่ยนแปลงระบบบริหารที่ทำให้เกิดความสามารถในการปฏิบัติการโครงการชุดดังกล่าว

มิวโดส์ การบริหารการพัฒนา หมายถึง เป็นการจัดการทางภาครัฐในเรื่องที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคมให้เป็นไปตามนโยบายสาธารณะ นักบริหารการพัฒนา จึงเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำการเปลี่ยนแปลง

เวียดเนอร์ การบริหารการพัฒนา หมายถึง กระบวนการของการนำองค์การไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ในการพัฒนา การบริหารการพัฒนาจึงเป็นเรื่องของการกระทำ และถือว่าการบริหารเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะทำวัตถุประสงค์ของการพัฒนาบรรลุผลสำเร็จ

ริกซ์ การบริหารการพัฒนา หมายถึง (1) การบริหารโครงการพัฒนาให้เป็นไปตามนโยบายและแผนที่กำหนดขึ้น เพื่อวัตถุประสงค์ของการพัฒนา (2) เพิ่มความสามารถในการบริหาร

จากแนวคิดของการบริหารการพัฒนาผู้วิจัยได้สรุปได้ว่า การบริหารการพัฒนา หมายถึง การนำนโยบายของรัฐมาจัดทำเป็นโครงการต่าง ๆ เพื่อที่จะดูแลบริหารให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้

1.4.2 หลักการบริหารการพัฒนา

กวี รัชชชนและคณะ (อ้างถึงใน ณรรช หลักชัยกุล, 2559, น. 87-91) ได้แบ่งหลักการของการบริหารพัฒนาออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การบริหารการพัฒนาต้องมุ่งผลสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาประเทศเป็นหลัก ฝ่ายบริหารหรือข้าราชการประจำต้องกำหนดนโยบายและเป้าหมายให้เหมาะสม และเป็นคุณประโยชน์กับประเทศชาติ

2. การบริหารการพัฒนาต้องมีเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลและข้าราชการแต่เพียงฝ่ายเดียว คือ

2.1) ฝ่ายรัฐบาลหรือฝ่ายการเมืองเป็นผู้กำหนดนโยบายและเป้าหมายของชาติ

2.2) ฝ่ายราชการประจำ ซึ่งเป็นเครื่องมือการบริหารของรัฐ

2.3) ฝ่ายประชาชนซึ่งต้องมีส่วนร่วม และบทบาทอย่างสำคัญในการพัฒนาประเทศ

3. การบริหารการพัฒนาต้องพยายามหลีกเลี่ยงการใช้อำนาจ เนื่องจากการใช้วิธีการบังคับ ควบคุมและออกคำสั่งให้ปฏิบัตินั้น แม้ในบางครั้งจะมีความจำเป็นที่จะต้องกระทำ และอาจประสบผลดีในบางกรณีก็ตามแต่ก็เป็นผลดีหน้าซึ่งเป็นไปในทางนิเสธนิยมมากกว่าที่จะเป็นผลดีในระยะยาว ซึ่งเป็นผลทางปฏิฐานนิยมตามที่ต้องการ ฉะนั้นการบริหารการพัฒนาจึงควรใช้วิธีโน้มน้าวและจูงใจมากที่สุดที่จะกระทำได้

4. การบริหารการพัฒนาจำเป็นต้องใช้การรอบรู้และวิชาการหลายสาขาประกอบกัน โดยที่การบริหารพัฒนานั้นจำเป็นต้องใช้ความรู้ความชำนาญและทักษะของคนหลายประเภท เพื่อให้ปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

5. การดำเนินงานทางด้านการพัฒนาควรจะแยกออกจากการกับการพิทักษ์รักษากฎหมายเท่าที่จะทำได้

6. การบริหารพัฒนานั้นจะสำเร็จได้ก็ด้วยความสนับสนุนและความร่วมมือของข้าราชการผู้ใหญ่ฝ่ายบริหาร และหน่วยงานสำคัญ ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.4.3 ลักษณะของนักบริหารพัฒนา

ณรรช หลักกุล (2559) ลักษณะและหน้าที่อันสำคัญของนักการบริหารการพัฒนา ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ทางด้านกฎหมายและระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของทางราชการเป็นอย่างดี

1. ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของแนวทางปฏิบัติหรือวิธีการ หรือกระบวนการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี

2. ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของแนวทางปฏิบัติหรือวิธีการหรือกระบวนการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี

3. ต้องมีความสามารถในการกำหนดและเข้าใจจุดมุ่งหมายในระยะยาวว่าควรจะเป็นอย่างไร และจะต้องทำอะไรบ้างในขณะปัจจุบันเพื่อให้จุดมุ่งหมายระยะยาวเป็นไปได้

4. ต้องมีความรู้ความสามารถในการที่จะกระตุ้นและชักจูงให้คนที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตาม และให้ความร่วมมือกับการกระทำต่าง ๆ ตามแผนและโครงการพัฒนา

5. ต้องมีความรู้เพียงพอในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ นอกเหนือไปจากความเชี่ยวชาญในแขนงที่ตนมีอยู่
6. ต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการประดิษฐ์ คิดค้นวิธีการปฏิบัติ หรือแนวทางปฏิบัติใหม่ ๆ ที่ดีและเหมาะสมเพื่อใช้ทำงานให้ได้ผลได้มากยิ่งขึ้น
7. ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้เฉพาะด้าน และมีเหตุผลในการบริหาร

2. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

2.1 ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

คำว่า “การปกครองท้องถิ่น” ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมาย ดังนี้

อุทัย หิรัญโต (2538, น. 34) การปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองที่รัฐมอบอำนาจให้กับประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครอง และดำเนินกิจกรรมบางอย่างโดยดำเนินการกันเองเพื่อบำบัดความต้องการของตน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดองค์การมีเจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐต้องควบคุมด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสมจะปราศจากการควบคุมของรัฐหาได้ไม่ เนื่องจากการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น

มงทากู (Mongtagu, 1984, pp. 574) การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองซึ่งหน่วยการปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระ เพื่อเลือกผู้ที่มีหน้าที่บริหารการปกครองท้องถิ่น มีอำนาจอิสระพร้อมความรับผิดชอบซึ่งสามารถที่จะใช้ได้โดยปราศจากการควบคุมจากส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาค ทั้งนี้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นยังต้องอยู่ภายใต้บังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ ซึ่งไม่ได้เป็นรัฐอิสระใหม่แต่อย่างใด

นันทิดา จันทร์ศิริ (2553, น. 28) การปกครองท้องถิ่น เป็นการปกครองตามหลักการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นเริ่มมีบทบาทในการดำเนินการปกครองตนเองให้ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น โดยมีความเป็นอิสระในการบริหารงานภายในท้องถิ่นของตนเอง แต่ทั้งนี้รัฐบาลยังคงมีอำนาจในการควบคุมในด้านการปฏิบัติงานของท้องถิ่นตามความเหมาะสม เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบของกฎหมาย

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2542, น. 23 อ้างใน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน. กระทรวงแรงงาน, 2548, น. 7) ได้ให้ความหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539, น. 26-27) ได้สรุปความหมายของการปกครองท้องถิ่น คือ

1. การปกครองประชาชนของชุมชนแห่งหนึ่งซึ่งอาจจะมี ความแตกต่างกันในด้าน ความเจริญก้าวหน้า ขนาดของพื้นที่หรือจำนวนประชากร

2. หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีความเป็นอิสระด้านอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการ ปกครองและการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม โดยหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะมีขอบเขตอำนาจ ที่ชัดเจนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างแท้จริงของหน่วยการปกครองท้องถิ่น

3. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะดำเนินการปกครองตนเองตามสิทธิทางกฎหมาย โดยสิทธิ ตามกฎหมาย (legal rights) แบ่งได้ 2 ประเภทคือ

3.1 หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีสิทธิที่จะออก กฎ ระเบียบหรือข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานตามหน้าที่ขององค์การปกครองท้องถิ่น และเพื่อใช้บังคับประชาชน ในท้องถิ่นนั้น ๆ

3.2 องค์การปกครองท้องถิ่นมีสิทธิด้านการบริหารท้องถิ่น โดยเฉพาะอำนาจในการ จัดทำงบประมาณตามอำนาจหน้าที่เพื่อบริหารกิจการของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ

4. องค์การปกครองท้องถิ่นมีการจัดแบ่งอำนาจเป็น 2 ฝ่าย คือ องค์การฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติ โดยฝ่ายบริหารมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการเพื่อให้บริการประชาชน ส่วนฝ่ายนิติบัญญัติมีหน้าที่ในการออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ

5. ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ของการปกครองท้องถิ่น ภายใต้แนวคิด ที่เชื่อว่าประชาชนรู้ปัญหาของชุมชนและวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนได้อย่างแท้จริง

Robsun (1953, pp. 574; อ้างใน สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2547, น. 4-5) ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นไว้ว่า การปกครองท้องถิ่นหมายถึง หน่วยการปกครองที่รัฐจัดตั้งขึ้นโดยให้มีอำนาจอิสระในการปกครองตนเอง (Autonomy) มีสิทธิ ตามกฎหมาย(Local Rights) และมีองค์การที่จำเป็นในการปกครอง (Necessary Organization) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามความมุ่งหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้งนี้อำนาจอิสระในการปกครอง ดังกล่าวจะต้องไม่กระทบกระเทือนต่ออำนาจอธิปไตยของรัฐ

จากความหมายของการปกครองท้องถิ่น จึงสามารถกล่าวได้ว่า การปกครองท้องถิ่น เป็นการปกครองที่เกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐ ทำให้เกิดเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ในการปกครอง ท้องถิ่น โดยมีการเลือกตั้งที่เป็นอิสระสำหรับคนในท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อที่จะเลือกผู้บริหารการปกครอง ท้องถิ่น ทั้งนี้้องค์กรปกครองท้องถิ่นมีอำนาจอิสระในการที่จะกำหนดนโยบายขึ้นมาเพื่อที่จะดูแล บริหารจัดการภายในท้องถิ่นของตนเอง แต่จะต้องอยู่ภายใต้การตรวจสอบควบคุมของรัฐ

2.2 ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539, น. 11-14) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นดังนี้

1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลให้ลดน้อยลง เนื่องจากการบริหารประเทศของรัฐบาลจำเป็นต้องอาศัยงบประมาณเป็นหลักหากรัฐบาลมีงบประมาณจำกัด แต่มีภารกิจที่ต้องดำเนินการให้กับชุมชนต่าง ๆ ประเทศก็อาจจะมีงบประมาณที่ไม่เพียงพอได้ ดังนั้น หากมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดขึ้น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ ก็สามารถมีรายได้ และงบประมาณเป็นของตนเองต่อการดำเนินการสร้างความเจริญให้กับท้องถิ่นของตนเองได้ จึงเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดเจนว่าการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระรัฐบาลทั้งในด้านการเงิน บุคคล และเวลาในการดำเนินการ

2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่มีความสำคัญในด้านการสนองตอบ (Response) ต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนี้ จะมีการเลือกตั้งโดยสภาท้องถิ่น และผู้บริหารมาจากการเลือกตั้ง ดังนั้น การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงถือได้ว่าเป็นการปกครองที่สามารถสนองตอบความต้องการและให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมการเมืองการปกครอง (Political Participation) มากขึ้น

3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นจากการปกครองตนเอง (Local Self Government) ของแต่ละท้องถิ่นนั้นทำให้ท้องถิ่นมีโอกาสกำหนดนโยบายและการควบคุมให้เป็นไปตามนโยบายที่ท้องถิ่นต้องการ และการกำหนดนโยบายนั้นก็ย่อมเป็นความต้องการของคนในท้องถิ่น ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความเจริญของบ้านเมือง มีความเป็นอยู่ที่สะดวกสบาย หรือกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีภาระที่สำคัญในการสร้างความเจริญทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม หรืออาจกล่าวได้ว่าการปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมจะเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมได้

4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทางการเมือง (Political Development) ประเทศด้อยการพัฒนา หรือประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลาย (developing Countries) ทั้งนี้ โดยการปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถถือเป็นเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่สำคัญที่จะพัฒนาทางการเมืองได้ กล่าวคือ ทำให้ประชาชนมีการเรียนรู้เข้าใจในระบบการเมืองรับรู้การเข้าไปมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมทางการเมือง (Participation) ทั้งนี้ในระบบการปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีการเลือกตั้ง มีระบบพรรคการเมืองท้องถิ่น มีการต่อสู้และแข่งขันทางการเมืองตามวิถีทางและตามกติกา (rule of the game) ของการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งในที่สุดจะทำให้ประชาชนเข้าใจถึงระบบการปกครองตนเอง เข้าใจหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร เมืองข้างเข้าใจถึงคุณค่าของการควบคุม

โดยประชาชน (Popular Control) ซึ่งในที่สุดก็จะทำให้เกิดการพัฒนาทางการเมืองได้ ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าการปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ฝึกสอนประชาธิปไตยให้กับประชาชน

นอกจากนี้ยังมีหลักการสำคัญที่สนับสนุนเหตุผลและความจำเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ 4 ด้าน (วีระศักดิ์ เครือเทพ, 2548, น. 14-16) ดังนี้

1) เพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงและความปลอดภัยการพัฒนา และการมีส่วนร่วม เนื่องจากความไม่สงบเรียบร้อยและความวุ่นวายหรือภัยพิบัติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันทำให้มนุษย์หวาดกลัว ซึ่งเป็นเหตุผลพื้นฐานที่สนับสนุนให้มีรัฐทำงานร่วมกับหน่วยการปกครองท้องถิ่น เพื่อสร้างหลักประกันในการสร้างความมั่นคงให้กับชีวิต และพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนได้อย่างทั่วถึงโดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการ

2) เพื่อสร้างความหลากหลายทางสังคม วัฒนธรรม รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพ เนื่องจากการปกครองท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถกำหนดรูปแบบในการดำเนินชีวิตร่วมกันในชุมชนได้ตามอัตภาพ ทั้งนี้ แต่ละท้องถิ่นต้องมีจุดมุ่งหมายที่ต่างกันบางแห่งอาจเลือกเอกลักษณ์ในการเป็นเมืองประวัติศาสตร์ เมืองท่องเที่ยว เมืองสมุนไพร เป็นต้น การปกครองท้องถิ่นมีส่วนช่วยกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างมีเหตุผลในการจัดการรูปแบบชีวิต ความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชน

3) เพื่อการสร้างสมดุลแห่งรัฐในการใช้อำนาจปกครองบริหารในยุคสมัยประชาธิปไตย เนื่องจากการปกครองท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาถ่วงดุลการใช้อำนาจที่เกินพอดีของภาครัฐ และการครอบงำของกลไกตลาด ซึ่งส่งเสริมให้ภาคประชาสังคมมีความเข้มแข็ง รวมถึงเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในการทำหน้าที่ควบคุมและตรวจสอบการปกครองท้องถิ่นเพื่อป้องกันไม่ให้รัฐบาลกลางใช้อำนาจเกินพอดี

4) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรเนื่องจากการปกครองท้องถิ่น ช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพในการบริหารและการใช้ทรัพยากรของรัฐการกระจายอำนาจการจัดบริการสาธารณะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อช่วยให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินการและการกำหนดลักษณะการผลิตที่เหมาะสมกับชุมชน (Economy of scale) ซึ่งทำให้ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าสูงสุด ซึ่งช่วยลดความสูญเสียของการใช้ทรัพยากรได้

ดังนั้น จากความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการปกครองตามหลักการกระจายอำนาจตามระบอบประชาธิปไตยที่มีประโยชน์ในหลายด้าน ทั้งช่วยลดภาระของรัฐบาลให้น้อยลง การตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี สร้างความมั่นคงและปลอดภัยให้กับประชาชนในท้องถิ่นสร้างความหลากหลาย

ให้กับท้องถิ่น ช่วยให้ท้องถิ่นใช้พยากรณ์ที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างคุ้มค่ารวมถึงยังส่งผลให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

นอกจากนี้ นันทวัฒน์ บรมานันท์ (2549, น. 88-89) ได้กล่าวถึงความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในมาตรา 282 แปรรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นมาตราแรกของบทบัญญัติในหมวดการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้บัญญัติหลักสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ว่ารัฐต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตัวเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น โดยการให้อิสระดังกล่าวจะต้องไม่กระทบกับรูปแบบของการปกครองประเทศที่บัญญัติไว้ในมาตรา 1 แห่งรัฐธรรมนูญ คือประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวจะแบ่งแยกไม่ได้ ดังนี้

1) ความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายที่มีความเกี่ยวข้องจัดการปกครองท้องถิ่นของตน ได้แก่ การที่รัฐมอบอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะมีอิสระในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นหรือการบริการของถิ่น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงาน และสามารถจัดทำบริการสาธารณะที่ดี ตลอดจนเหมาะสมกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

2) ความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล คือมีอำนาจในด้านบุคคลเข้ามาดำรงตำแหน่งในการจัดการเกี่ยวกับเงื่อนไขในการทำงาน ตลอดจนการให้คุณให้โทษพนักงาน และการให้สิทธิประโยชน์เมื่อพ้นจากงาน ซึ่งหากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคลที่เป็นไปได้ด้วยดีและมีประสิทธิภาพแล้ว ก็จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถปฏิบัติภารกิจได้อย่างประสบผลสำเร็จ

3) ความเป็นอิสระด้านการเงินและการคลัง เนื่องจากภารกิจสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือการจัดทำบริการสาธารณะ จึงจำเป็นต้องมีเงินมาเพื่อใช้จ่ายในการดำเนินการ ซึ่งหากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีอำนาจในการจัดหาเงินมาใช้จ่ายก็ต้องรอรับการจัดสรรเงินจากส่วนกลาง ซึ่งส่งผลให้ความเป็นอิสระด้านการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่อาจเกิดขึ้นได้ เพราะเมื่อส่วนกลางได้จัดสรรเงินมาให้ก็จะต้องมีการเข้าไปควบคุมตรวจสอบการใช้จ่ายเงินซึ่งจะเกิดผลกระทบต่อการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับหนึ่ง ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องมีความเป็นอิสระทางการเงินและการคลัง ได้แก่ การมีงบประมาณและรายได้เป็นของตนเองและมีอำนาจในการใช้จ่ายเงินนั้นได้อย่างมีอิสระพอสมควร เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ส่วนการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีงบประมาณและรายได้เป็นของตนเองได้นั้น ก็จะต้องได้รับมอบอำนาจในการจัดเก็บภาษีบางประเภทจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถเรียกเก็บภาษีจากประชาชนได้โดยตรง

จากการศึกษาเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น ทำให้ทราบว่า การปกครองท้องถิ่นนั้นก่อกำเนิดมาจากความต้องการกระจายอำนาจการบริหารจากส่วนกลางลงมาสู่ระดับท้องถิ่นทั้งสิ้น

เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนานั้นมาจากความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้วยตนเองในทุกกระบวนการ ส่วนท้องถิ่นจะเป็นผู้คอยสนับสนุน และส่วนกลางจะเปลี่ยนบทบาทหน้าที่เป็นเพียงผู้กำกับดูแล ดังนั้นแนวคิดการกระจายอำนาจจึงมีความสำคัญในฐานะเป็นจุดกำเนิดรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นนั่นเอง

ด้วยเหตุนี้การกระจายอำนาจกับการปกครองท้องถิ่นจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันนั้นคือการกระจายอำนาจก่อให้เกิดรูปแบบของการปกครองท้องถิ่น การปกครองท้องถิ่นจึงถือกำเนิดจากหลักการกระจายอำนาจ ทั้งสองสิ่งนี้ถูกนำมาใช้ควบคู่กันไปในประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยหลาย ๆ ประเทศทั่วโลกด้วยวัตถุประสงค์ของการกำเนิดรูปแบบการปกครองท้องถิ่นนั้นก็เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระรัฐบาล ในการบริหารประเทศที่จะต้องอาศัยเงินงบประมาณเป็นหลัก และหากเงินงบประมาณมีจำกัดที่จะต้องให้กับชุมชนต่าง ๆ การพัฒนาก็อาจไม่เกิดขึ้นอย่างทั่วถึงได้ ดังนั้นเมื่อจัดให้มีการปกครองท้องถิ่น การให้อำนาจหน่วยการปกครองท้องถิ่นจัดเก็บภาษีอากรเป็นวิธีการหารายได้ให้กับท้องถิ่นเพื่อนำไปใช้ในการบริหารกิจการการท้องถิ่นทำให้ประหยัดเงินงบประมาณของรัฐบาลที่จะต้องจ่ายให้กับท้องถิ่นทั่วประเทศ หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ ก็สามารถมีรายได้มีเงินก็ประมาณของตนเองเพียงพอที่จะดำเนินการสร้างความเจริญให้กับท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระรัฐบาลทั้งในด้านการเงิน ตัวบุคคล ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ อีกทั้งยังสามารถสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง รวดเร็ว และทั่วถึง เพราะหากรอรับบริการจากรัฐบาลแต่อย่างเดียวย่อมไม่ตรงตามความต้องการที่แท้จริงและล่าช้า และที่สำคัญยังต้องการให้มีการปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษากการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน จากการศึกษาการปกครองท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539, น. 13-14 อ้างใน อริยชัย จรุงกิตติกุล, 2553)

กุลธนะ ธนาพงศธร และคณะ (2542, น. 46-48 อ้างใน อริยชัย จรุงกิตติกุล, 2553) สรุปทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการปกครองท้องถิ่นไว้ถึง 3 ทฤษฎีด้วยกัน “ทฤษฎีเกี่ยวกับภูมิศาสตร์” เชื่อใจว่าทฤษฎีต้นกำเนิดของการปกครองท้องถิ่นก็เป็นได้ เนื่องจากภูมิศาสตร์จะมีอิทธิพลต่อการจัดรูปแบบและโครงสร้างของการบริหารการปกครองท้องถิ่น ทำให้การจัดรูปแบบและโครงสร้างองค์การบริหารการปกครองท้องถิ่นในแต่ละแห่งจะแตกต่างกัน ซึ่งโดยทั่วไปสภาพทางภูมิศาสตร์นั้นมักจะมีการแบ่งอาณาเขตท้องถิ่นใน 3 ลักษณะ คือ ท้องถิ่นที่เป็นชุมชนชนบท เขตท้องถิ่นที่เป็นชุมชนเมือง และท้องถิ่นกึ่งชุมชนเมืองและชนบท

การปกครองท้องถิ่นเกี่ยวข้องกับ “ทางสังคมวิทยา” ที่สามารถอธิบายถึงพัฒนาการของการปกครองท้องถิ่นในแต่ละแห่งนั้น โดยพยายามมุ่งเน้นว่าความรู้สึกผูกพันในพื้นที่นั้นมักจะเกิดขึ้นมาจากบุคคลที่อยู่ในพื้นที่นั้น ปัจจัยทางสังคมวิทยาจึงมีผลการปกครองท้องถิ่นในอันที่จะเสริมสร้างจิตสำนึกและความรู้สึก ร่วมกันในการพัฒนาท้องถิ่นให้ดียิ่งขึ้น สร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่ง

ขององค์การ (Sense of belonging) ในการบริหารการปกครองท้องถิ่นให้มากที่สุดถึงแม้ประชาชนจะมีวิถีชีวิตที่แตกต่างกันไปตามลักษณะและสภาพของแต่ละชุมชน แต่นั่นคือผลจากปัจจัยทางเศรษฐกิจที่เป็นตัวกำหนดบทบาทหน้าที่ทางสังคมซึ่งมีผลทำให้ลักษณะและประเภทของปัญหาและความต้องการของประชาชนแตกต่างกัน การบริหารการปกครองท้องถิ่นจึงเป็นไปเพื่อตอบสนองต่อการแก้ปัญหา และความต้องการของประชาชนทางเศรษฐกิจโดยพลังชุมชน การปกครองท้องถิ่นจึงมี “ทฤษฎีเศรษฐกิจ” เข้ามาเกี่ยวข้อง ปัจจัยทางเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อการปกครองท้องถิ่นในอันที่จะตอบสนองต่อการแก้ปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

นอกจากนี้การปกครองท้องถิ่นได้เกี่ยวข้องกับ “ทฤษฎีทางกฎหมาย” “ทฤษฎีเกี่ยวกับการเมือง” และ “ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร” ซึ่งถ้าพิจารณาถึงลักษณะสำคัญขององค์การปกครองท้องถิ่นแล้วจะเห็นว่าเป็นการจัดรูปแบบการปกครองท้องถิ่นในฐานะที่เป็นนิติบุคคลซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมาย แยกจากรัฐบาลหรือส่วนกลางมีขอบเขตการปกครองที่แน่นอนและมีคณะผู้บริหารที่ได้รับการเลือกตั้งมาจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น จึงถือได้ว่าระบบการบริหารการปกครองท้องถิ่นมีลักษณะเป็นไปตามตัวบทกฎหมายที่กำหนดไว้ รูปแบบการบริหารการปกครองท้องถิ่นเกี่ยวข้องกับการจัดสรรประโยชน์และคุณค่าทางสังคมอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมเป็นกระบวนการแสวงหาและใช้อำนาจในท้องถิ่นที่มาของคณะผู้บริหารจำเป็นต้องผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนซึ่งมีผลทำให้การบริหารการปกครองท้องถิ่นเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทางการเมืองในระดับชาติต่อไป การจัดองค์กรขึ้นตามตัวบทกฎหมาย จึงจำเป็นจะต้องอาศัยหลักการ แนวคิด หรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารมาประยุกต์ใช้ในอันที่จะบริหารงานของหน่วยการปกครองท้องถิ่นให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งการบริหารและการเมืองนั้นไม่สามารถแยกออกจากกันได้เด็ดขาด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารต่าง ๆ จึงมีลักษณะเป็นเครื่องมือ หรือมรรควิธีในการบริหารการปกครองท้องถิ่น

เพื่อให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น ผู้วิจัยได้สรุปหลักการและความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นที่นำเสนอโดย ชวงค์ ฉายะบุตร (2539, น. 25 อ้างใน อริยชยา จรุงกิตติกุล 2553, น. 16) ซึ่งถือว่าครอบคลุมคำว่า “การปกครองท้องถิ่น” โดยหลักการและความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นมีดังนี้

1. การปกครองชุมชนหนึ่ง ซึ่งชุมชนเหล่านั้นอาจมีความแตกต่างกันในด้านความเจริญ หรือขนาดของพื้นที่ เช่น หน่วยการปกครองท้องถิ่นของไทยจัดเป็น เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยาตามเหตุผลดังกล่าว

2. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระ (autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม กล่าวคือ อำนาจของการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีขอบเขตพอควรเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง หากมีอำนาจมากเกินไปไม่มีขอบเขต หน่วยการปกครองท้องถิ่นก็จะกลายเป็นรัฐอธิปไตยเองเป็นผลเสียต่อความมั่นคงของรัฐบาล

3. หน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นองค์กรที่มีสิทธิตามกฎหมาย (local rights) ในการปกครองตนเอง โดยสิทธิตามกฎหมายขององค์กรปกครองท้องถิ่นมี 2 ประเภท คือ

3.1 สิทธิที่จะตรากฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการบริหารตามอำนาจหน้าที่ รวมทั้งเพื่อบังคับใช้กับประชาชนในชุมชนนั้น ๆ

3.2 สิทธิในการกำหนดงบประมาณตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นเพื่อบริหารกิจการขององค์กรด้วยตนเอง ซึ่งเป็นสิทธิหลักในการบริหารขององค์กรปกครองท้องถิ่น

4. องค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นองค์กรที่จำเป็นในการบริหารและปกครองตนเอง โดยองค์กรปกครองท้องถิ่นแบ่งเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหารซึ่งมีคณะเทศมนตรีเป็นฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติมีสภาท้องถิ่นเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ

5. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น จากแนวความคิดที่ว่าประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้นที่รู้ปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาของตนเองอย่างแท้จริง หน่วยการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีคนในท้องถิ่นมาบริหารงาน เพื่อให้สมเจตนารมณ์และความต้องการของชุมชนและอยู่ภายใต้การควบคุมของประชาชนในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเป็นการฝึกให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าใจระบบและกลไกของประชาธิปไตยอย่างแท้จริงอีกด้วย

ดังนั้น เมื่อประเทศไทยให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจมากขึ้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่เดิมจึงมีบทบาทและความสำคัญในการพัฒนาประเทศเพิ่มมากขึ้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลังจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีความเข้มแข็งและเป็นตัวแปรสำคัญที่ชี้วัดการพัฒนาประเทศ และความสำเร็จของการกระจายอำนาจด้วยประเทศไทยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5 รูปแบบ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ 2 รูปแบบ คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล

2.3 องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

ระบบการปกครองท้องถิ่นจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 8 ประการ คือ (โกวิท พวงงาม, 2550, น. 31)

1) สถานะตามกฎหมาย หากประเทศใดกำหนดเรื่องการปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ ประเทศนั้นก็จะมีกรปกครองท้องถิ่นที่เข้มแข็งกว่าการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งด้วยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นเป็นการแสดงที่ให้เห็นว่าประเทศนั้นมีนโยบายที่จะกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

2) พื้นที่และระดับ ปัจจัยในการกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่น เช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชน จึงได้มีกฎเกณฑ์ที่กำหนดพื้นที่ และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นออกเป็น 2 ระดับ คือหน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดใหญ่ การปกครองท้องถิ่นที่สามารถให้บริการ และบริหารงาน

อย่างมีประสิทธิภาพได้ควรมีประชากรประมาณ 50,000 คน แต่ก็ยังมีปัจจัยอื่นที่จะต้องพิจารณาด้วย เช่น ประสิทธิภาพในการบริหารรายได้ และบุคลากร เป็นต้น

3) การกระจายอำนาจและหน้าที่ ท้องถิ่นจะมีอำนาจหน้าที่มากขึ้นขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองและการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ

4) องค์การนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นด้วยผลแห่งกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลาง มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎข้อบังคับควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้น ๆ

5) การเลือกตั้งสมาชิกองค์การหรือคณะผู้บริหารจะต้องได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ

6) มีอิสระในการปกครองท้องถิ่น สามารถใช้ดุลยาพินิจของตนในการปฏิบัติกิจการภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย โดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง และจะไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานราชการ

7) มีงบประมาณของตัวเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้มีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

8) การควบคุมดูแลของรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งแล้วยังคงอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐเพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชนโดยรวม

2.4 การปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง มีพื้นที่รับผิดชอบในเขตตำบลที่อยู่นอกเขตเทศบาลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นยกเว้นองค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบลจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีความอิสระในการดำเนินงานภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด มีรายได้และทรัพย์สินเป็นของตนเอง

1) โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 จนถึงฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้ (อริญชยา จรุงกิตติกุล, 2553)

1.1 สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนหมู่บ้านละ 2 คน เลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง 1 หมู่บ้าน ให้สภาองค์การบริหาร

ส่วนตำบลนั้น ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 6 คน และในกรณี
ที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง 2 หมู่บ้าน ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น
ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละ 3 คน อายุของสภาองค์การ
บริหารส่วนตำบลมีกำหนดคราวละ 4 ปีนับแต่วันเลือกตั้ง สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจ
หน้าที่ ดังนี้

(1) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการบริหาร
กิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

(2) พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติ
งบประมาณรายจ่ายประจำปีร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

(3) ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย
นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลข้อบัญญัติระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ

นอกจากนี้ สภาองค์การบริหารส่วนตำบลยังประกอบด้วยบุคคลอีก 3 ตำแหน่ง คือ
ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทำหน้าที่ดำเนินการประชุมให้เป็นไปตามข้อบังคับการประชุม
ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทำหน้าที่ช่วยประธานสภา
องค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติการตามหน้าที่ หรือกระทำกิจการอื่น ๆ ตามที่ประธานสภาฯ
มอบหมายซึ่งทั้ง 2 ตำแหน่งนี้จะคัดเลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยให้นายอำเภอ
เป็นผู้แต่งตั้งตามมติของสภาฯ และอีกตำแหน่งก็คือเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่
รับผิดชอบงานด้านธุรการจัดการประชุมและงานอื่นใดตามที่ประธานสภาฯ มอบหมายตำแหน่งนี้อาจ
เลือกจากปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลก็ได้

1.2 นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนมีวาระ
ในการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปีนับแต่วันเลือกตั้งแต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน 2 วาระไม่ได้
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมิใช่สมาชิกองค์การ
บริหารส่วนตำบล เป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามที่นายก
องค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมายได้ไม่เกิน 2 คนและแต่งตั้งเลขานุการนายกองค์การบริหาร
ส่วนตำบลคนหนึ่ง ซึ่งมิใช่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐก็ได้นายก
องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(1) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อหลักกฎหมายและรับผิดชอบในการบริหารราชการ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล
ข้อบัญญัติระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ

(2) สั่งอนุญาตและอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล

(3) แต่งตั้ง ถอดถอน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

(4) วางกฎหมายระเบียบ เพื่อให้การปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

(5) รักษาการตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล

(6) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

นอกจากนี้พระราชกฤษฎีการะเบียบพนักงานส่วนตำบล พ.ศ. 2539 ยังให้อำนาจองค์การบริหารส่วนตำบลในการบรรจุและแต่งตั้งพนักงานส่วนตำบลให้มีจำนวนตามกรอบอัตรากำลังขององค์การบริหารส่วนตำบลที่เหมาะสมเพื่อช่วยเหลือการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในส่วนต่าง ๆ โดยคำนึงถึงภารกิจ หน้าที่ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง โครงสร้างพนักงานส่วนตำบลในเบื้องต้นกฎหมายได้กำหนดไว้ 3 ส่วนดังนี้

(1) สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ส่วนสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหัวหน้า มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานบริหารทั่วไปงานพิมพ์ตีตงานธุรการ งานการเจ้าหน้าที่ งานสวัสดิการงานการประชุม งานเกี่ยวกับการตราข้อบังคับตำบลงานนิติกรงานการพาณิชย์ งานรัฐพิธีงานประชาสัมพันธ์ งานจัดทำแผนพัฒนาตำบล งานจัดทำข้อบังคับงบประมาณประจำปีงานขออนุมัติดำเนินการตามข้อบังคับและงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

(2) ส่วนการคลัง มีหัวหน้าส่วนการคลังเป็นหัวหน้ารับผิดชอบงานด้านการเงินการเบิกจ่าย การฝากเงิน การเก็บรักษาเงินการตรวจเงิน การหักภาษีเงินได้และการนำส่งภาษี งานเกี่ยวกับการตัดโอนเงินเดือน งานรายงานเงินคงเหลือประจำวันงานขออนุมัติตัดปีและขอขยายเวลาเบิกจ่ายงานการจัดทำงบแสดงฐานะทางการเงิน งบโครงการ งบทรัพย์สิน หนี้สิน เงินสะสม งานการจัดทำบัญชีทุกประเภท งานทะเบียนคุมเงินรายได้ รายจ่ายและงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

(3) ส่วนโยธา มีหัวหน้าส่วนโยธาเป็นหัวหน้า รับผิดชอบงานเกี่ยวกับการสำรวจการออกแบบ การเขียนแบบถนน อาคาร สะพาน แหล่งน้ำ งานการประมาณค่าใช้จ่ายตามโครงการงานควบคุมอาคาร งานการก่อสร้างและซ่อมบำรุงทาง อาคาร สะพาน แหล่งน้ำ และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

2) อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552 ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. หน้าที่บังคับหรือหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามมาตรา 67 ซึ่งมีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

(1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

(2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัด มูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

(3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

(4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

(6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

(7) ค้ำครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดี ของท้องถิ่นตามความจำเป็นและสมควร

(9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณ หรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

2. อำนาจหน้าที่ตามมาตรา 68 ซึ่งมีหน้าที่อาจจัดทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

(1) ให้น้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร

(2) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

(3) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ

(4) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ

(5) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์

(6) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว

(7) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร

(8) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

(9) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล

(10) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม

(11) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

(12) การท่องเที่ยว

(13) การผังเมือง

3. หน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอน การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 หมวดที่ 2 มาตรา 16 มีอำนาจ หน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตนเอง ดังนี้

(1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

- (2) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
- (3) การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
- (4) การสาธารณสุขปโภคและการก่อสร้างอื่น ๆ
- (5) การสาธารณสุขการ
- (6) การส่งเสริม การฝึก และการประกอบอาชีพ
- (7) การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน
- (8) การส่งเสริมการท่องเที่ยว
- (9) การจัดการศึกษา
- (10) การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา

และผู้ด้อยโอกาส

ของท้องถิ่น

- (11) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดี
- (12) การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
- (13) การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- (14) การส่งเสริมกีฬา
- (15) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
- (16) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
- (17) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
- (18) การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
- (19) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
- (20) การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
- (21) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
- (22) การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์
- (23) การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย

โรงมหรสพ และสาธารณสุขสถานอื่น ๆ

(24) การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- (25) การผังเมือง
- (26) การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร

- (27) การดูแลรักษาที่สาธารณะ
- (28) การควบคุมอาคาร
- (29) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (30) การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกัน และรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- (31) กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

4. รายได้และรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ตามมาตรา 82 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายได้ดังต่อไปนี้ 1) รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล 2) รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนตำบล 3) รายได้จากกิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล 4) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และ ค่าปรับ ตามที่จะมีกฎหมายกำหนดไว้ 5) เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้ 6) รายได้อื่นตามที่รัฐบาล หรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้ 7) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล 8) รายได้อื่นตามที่จะมีกฎหมายกำหนดให้เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล

นอกจากนี้ (ท้องถิ่นไทย ข้อกฎหมาย) กล่าวคือองค์การบริหารส่วนตำบลยังสามารถกู้เงินได้โดยอาศัย มาตรา 83 ที่เอื้อให้้องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจะกู้เงินจากกระทรวง ทบวง กรม องค์กร หรือนิติ บุคคลต่าง ๆ ได้แต่ต้องได้รับอนุญาตจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการกู้เงิน และจะต้องเป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ตามมาตรา 85 ที่ได้กำหนดให้้องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายจ่าย ดังต่อไปนี้ 1) เงินเดือน 2) ค่าจ้าง 3) เงินค่าตอบแทนอื่น ๆ 4) ค่าใช้สอย 5) ค่าวัสดุ 6) ค่าครุภัณฑ์ 7) ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และทรัพย์สินอื่น ๆ 8) ค่าสาธารณูปโภค 9) เงินอุดหนุน หน่วยงานอื่น 10) รายจ่ายอื่นใดตามข้อผูกพัน หรือตามที่มีกฎหมายหรือระเบียบของกระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้

3. แนวความคิดเกี่ยวกับการบริหาร

คำว่า "การบริหาร" ภาษาอังกฤษจะใช้คำว่า "Administration" หรือ "Management" ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายเหมือนกัน แต่คำว่า "Administration" จะเลือกใช้ด้วยเหตุผล 2 ประการ คือ เมื่อไม่ต้องการความหมายที่เน้นหนักในทางการจัดการธุรกิจเอกชน และเมื่อไม่ต้องการให้เกิดความสับสนเพราะคำว่า "การจัดการ" (Management) จะมีความหมายแคบว่าเป็นผู้บริหารองค์การแห่งใดแห่งหนึ่ง หรือหน่วยงานใดหน่วยหนึ่งเท่านั้น ดังนั้นเมื่อกล่าวถึงการบริหารโดยทั่วไปหรือการบริหาร

ราชการจึงใช้คำว่า การบริหาร (Administration) มากกว่า "การจัดการ" (Management) (สมพงษ์เกษมสิน, 2546, น. 302)

Gulick and Urwick (1973) นำเสนอหลักการบริหารซึ่งเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน โดยเป็นที่รู้จักกันว่า "PODCORB" โดยหลักการนี้ถือว่าเป็นขั้นตอนพื้นฐานของการศึกษากิจการบริหารคือ

1. P = Planning การวางแผน หมายถึง องค์กรได้เตรียมการล่วงหน้าก่อนดำเนินการจริง
2. O = Organizing การจัดการองค์กร หมายถึง การกำหนดโครงสร้างการทำงานขององค์กร เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายที่องค์กรที่กำหนดไว้
3. S = Staffing การจัดบุคคลเข้าทำงาน หมายถึง การจัดวางบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับตำแหน่ง โดยยึดหลักจัดคนให้ถูกกับงาน รวมทั้งการกำหนดภารกิจของแต่ละตำแหน่ง การจัดสรรตำแหน่ง การฝึกอบรม และการสร้างสภาพแวดล้อมของที่ดีขององค์กร
4. D = Directing การอำนวยการ หมายถึง กิจกรรมของผู้บริหารที่เป็นภาระหน้าที่สำคัญที่จะต้องตัดสินใจ เพื่อสั่งการ ออกคำสั่งและควบคุมการทำงานภายในองค์กร
5. CO = Coordinating การประสานงาน หมายถึง การเชื่อมโยงภาระหน้าที่การงานภายในองค์กรเข้าด้วยกันโดยมีผู้บริหารเป็นตัวเชื่อม ทั้งนี้เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้
6. R = Report การรายงานผลการปฏิบัติงาน หมายถึง การนำเสนอผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรให้ผู้บังคับบัญชารับทราบ ทั้งข้อเท็จจริง ปัญหา อุปสรรคที่เกิดจากการปฏิบัติงานรวมถึงการชี้แจงและประชาสัมพันธ์ผลงานขององค์กรด้วย
7. B = Budgeting การงบประมาณ หมายถึง การกำหนดการใช้จ่ายเงินเพื่อการบริหารงานขององค์กร โดยขั้นตอนของการงบประมาณเริ่มตั้งแต่การจัดเตรียม การอนุมัติ การบริหาร และรวมถึงการวางแผนการคลัง การทำบัญชี และควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณให้ตรงตามที่กำหนดไว้

วรพล วรพันธ์ (2561, น. 32) ได้เสนอ PDCA ในการบริหาร PDCA หมายถึงการดำเนินการโดยใช้วงจรเดมมิง เริ่มจากกำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานแล้ววางแผนเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนด จากนั้นจึงดำเนินการตามแผนในขณะที่ดำเนินการก็ทำการตรวจสอบว่าดำเนินการไปแล้วนำไปสู่เป้าหมายหรือไม่เพียงใด แล้วนำผลการตรวจสอบมาใช้แก้ไขปรับปรุงแล้ววางแผนให้การดำเนินงานในข้อต่อไปดีขึ้น ซึ่งการดำเนินการดังกล่าว จะต้องทำให้เป็นวงจรตลอดเวลาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นงานทั่วไปงานระบบบริหารจำเป็นต้องมีการจัดลำดับงาน จัดแผนงาน พัฒนาปรับปรุงงานอยู่เสมอ เพื่อให้งานนั้นสำเร็จด้วยดี และมีประสิทธิภาพ การใช้หลักการทำงานตามวงจรเดมมิง (The Deming Cycle) จึงเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ทำให้การจัดการกับงานต่าง ๆ มีประสิทธิภาพ

และประสิทธิผลเกิดขึ้นกับงาน โดยใช้หลักการปรับปรุงงานแบบต่อเนื่องมีหลักการทำงาน (เทวินทร์ ประสิทธิ์เสริฐ, 2556) ซึ่งประกอบไปด้วย

1. ขั้นการวางแผน (Plan :P) หมายถึง การกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายและวิธีการที่จะนำมาปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย การวางแผนการดำเนินงานอย่างรอบคอบครอบคลุมถึงการกำหนดหัวข้อที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานอาจประกอบด้วยกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน Plan การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมาย กำหนดการดำเนินงาน กำหนดระยะเวลาการดำเนินงาน กำหนดผู้รับผิดชอบหรือผู้ดำเนินการและกำหนดงบประมาณที่จะใช้การเขียนแผนดังกล่าวอาจปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของลักษณะการดำเนินงาน การวางแผนยังช่วยให้เราสามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตและช่วยลดความสูญเสียต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้

จากความหมายและความสำคัญของการวางแผนดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการวางแผนมีความสำคัญยิ่งต่อบุคคลหรือหน่วยงานจนเป็นที่ยอมรับกันว่าการปฏิบัติงานใด ๆ โดยปราศจากการวางแผนแล้วเปรียบได้กับเรือที่ปราศจากหางเสือย่อมเดินทางโดยไม่มีทิศทาง ฉะนั้นจึงสรุปได้ว่าการวางแผนมีความสำคัญต่อความสำเร็จของงานในประเด็นสำคัญๆ ดังนี้ 1.1. ทำให้การทำงานของบุคลากรประสานซึ่งกันและกัน โดยมีแผนเป็นกรอบในการดำเนินงาน 1.2. ช่วยให้เกิดการประหยัดทรัพยากรในการบริหารจัดการ 1.3. ช่วยให้การปฏิบัติงานสำเร็จลุล่วงไปโดยรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ 1.4. เป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของกันและกันได้เป็นอย่างดี เพราะการมีแผนย่อมจะต้องมีการกำหนดหน้าที่ในการปฏิบัติงานของบุคคลต่าง ๆ ไว้อย่างแน่นอน 1.5. ทำให้สามารถระดมสรรพกำลังของทรัพยากรมาใช้ได้อย่างได้ผลและทั่วถึง 1.6. ทำให้การตรวจสอบและการควบคุมการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ 1.7. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถทราบปัญหาและข้อเสนอแนะที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานได้อย่างดีทำให้สามารถแก้ปัญหาและข้อเสนอแนะได้ทันที่ ความหมายและความสำคัญของการวางแผนตามที่กล่าวมาแล้วเป็นเรื่องของการวางแผนโดยทั่วไป ซึ่งใช้ได้กับการวางแผนของทุกวงการหรือทุกสาขาวิชารวมทั้งการวางแผนการศึกษาด้วยอย่างไรก็ตามการวางแผนในแต่ละสายงานหรือโครงการย่อมมีลักษณะและวิธีดำเนินการที่แตกต่างกันออกไป

2. ขั้นการปฏิบัติ (Do : D) หมายถึง การศึกษาขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อลงมือปฏิบัติและรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจ การดำเนินการตามแผนอาจประกอบด้วย การมีโครงสร้างรองรับการดำเนินการ เช่น คณะกรรมการกองทุนลงขันเครือข่ายวิทยุเครื่องแดงอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีวิธีการดำเนินการ เช่น มีการประชุมของคณะกรรมการและลูกข่ายโซนต่าง ๆ ของเครือข่ายวิทยุเครื่องแดงอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีการระดมพื้นที่

ในการดำเนินงาน เช่น การแบ่งโซนดำเนินงาน และมีผลของการดำเนินการ เช่น จำนวนการแจ้งเหตุ ผู้ต้องสงสัยเป็นผู้ก่อเหตุรุนแรง วัตถุต้องสงสัย อุบัติเหตุการจราจร สารเสพติด รวมทั้งอาชญากรรม และภัยธรรมชาติในพื้นที่ที่รับผิดชอบ

3. ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check : C) หมายถึง การประเมินแผน ประกอบด้วย การประเมินโครงสร้างที่รองรับการดำเนินการประเมินขั้นตอนการดำเนินงาน และการประเมินผลของการดำเนินงานตามแผนที่ได้ตั้งไว้โดยในการประเมินดังกล่าวสามารถทำได้เอง โดยคณะกรรมการที่รับผิดชอบแผนการดำเนินงานนั้น ๆ ซึ่งเป็นลักษณะของการประเมินตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องตั้งคณะกรรมการอีกชุดมาประเมินแผนหรือไม่จำเป็นต้องคิดเครื่องมือ หรือแบบประเมินที่ยุ่งยากซับซ้อน สรุปแล้วการประเมินผลก็คือ 3.1 การตั้งคำถามว่าโครงการตรงกับความต้องการหรือไม่ 3.2 การสอบถามแง่มุมต่าง ๆ ของรูปแบบโครงการ 3.3 การตรวจสอบปฏิบัติงานและความพอใจของทรัพยากร 3.4 โครงการและตัวแทนหรือองค์กรที่ นำโครงการ/แผนไปปฏิบัติ 3.5 การวัดความก้าวหน้าที่แท้จริง ทั้งในด้านผลงาน จุดประสงค์และเป้าหมาย 3.6 ผลสรุปเมื่อนำมาใช้ในการวางรูปแบบและการวางแผนใหม่ การตรวจสอบเป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะได้เปลี่ยนแผนหากการเปลี่ยนแผนก็คือการเข้าวงจร PDCA ใหม่นั่นเอง การตรวจสอบทำให้รับรู้สภาพการณ์ของงานที่เป็นอยู่ เปรียบเทียบกับการตรวจสอบสิ่งที่ทำไปแล้ว (Check) ซึ่งเป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าของงานและ การประเมินผล เพื่อตรวจสอบว่างานที่ได้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดหรือไม่ เพื่อตรวจสอบคุณลักษณะทางด้านคุณภาพว่าตรงตามเป้าหมายหรือไม่ การประเมินผลเป็นกลไกสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับที่จะสะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินงานที่ผ่านมาว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงใดต้องปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดบ้าง

4. ขั้นการปรับปรุง (Action : A) หมายถึง การทบทวนแผนงานเพื่อปรับปรุงระบบและวิธีการดำเนินการให้เหมาะสม ซึ่งส่งผลให้การบริหารงานมีการจัดระบบการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง การนำผลการประเมินมาพัฒนาแผนอาจประกอบด้วยการนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ว่ามีโครงสร้าง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใดที่ควรปรับปรุง หรือพัฒนาสิ่งที่ดีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นไปอีก และสังเคราะห์รูปแบบการดำเนินการใหม่ที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินการในปีต่อไปหรือในพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศไทยต่อไป

เมื่อมีการใช้ PDCA ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องแล้วนั้น จะทำให้ระบบมีการพัฒนาอย่างมีมาตรฐานสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ เรียกว่า การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง "การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement)" ถ้านำไปใช้ในกระบวนการผลิต กระบวนการผลิตนั้นจะสามารถผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีมาตรฐานสูง และเกิดของเสียน้อย จนกระทั่งไม่มีเลย และหากมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

สามารถที่จะพัฒนาหรือสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ ได้จากกระบวนการ PDCA นี้ จากการศึกษาพบว่า PDCA สามารถนำไปใช้กับงานต่าง ๆ ได้แก่ 1. งานด้านการควบคุมคุณภาพ ตั้งแต่การวางแผนไปจนถึงออกมาเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและมาตรฐาน 2. งานด้านการบริหารโครงการ (Project Management) ตั้งแต่เริ่มต้นวางแผนดำเนินงานจนจบโครงการ 3. การพัฒนาตัวเองในด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนาด้านความรู้ ทักษะ หรือความชำนาญด้านต่าง ๆ สามารถนำ PDCA มาใช้ในการพัฒนาได้หากนำมาใช้ในการพัฒนาบุคลากรในองค์กรบุคลากรเหล่านั้นก็จะสามารถเติบโตเป็นคลื่นลูกใหม่ที่มีศักยภาพอย่างสูงได้ ดังนั้น ไม่ว่าจะนำเครื่องมือใด ๆ ก็ตามมาใช้ในการพัฒนาต้องมีการลงมือทำและทำอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องหากนำมาใช้ในการพัฒนาระบบการปฏิบัติงานจะสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้ดียิ่งขึ้นไปเรื่อย ๆ ได้ที่สำคัญคือ คนในองค์กรต้องร่วมมือร่วมใจกันพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กองวิชาการและแผนงานกรมการปกครอง (2539) กล่าวถึง Henri Fayol ซึ่งเป็นนักวิชาการที่สนใจศึกษาการจัดองค์การและการบริหาร (Principles of Organization and Management) โดย Fayol เห็นว่าการบริหารงานมีขั้นตอนสำคัญ ๆ 5 ประการ คือ

1. การวางแผน (Planning)
2. การจัดองค์กร (Organizing)
3. การอำนวยการ (Directing)
4. การประสาน (Coordinating) และ
5. การควบคุมงาน (Controlling)

นอกจากขั้นตอนการบริหาร 5 ขั้นแล้ว Henri Fayol ยังได้เสนอหลักการบริหารองค์การว่าต้องประกอบด้วยหลักการ 14 ประการ คือ

1. การแบ่งงาน (Division of work)
2. การกำหนดอำนาจหน้าที่ (Authority) และความรับผิดชอบ (Responsibility)
3. ความเป็นเอกภาพในการบังคับบัญชา (Unity of Command)
4. ความเป็นเอกภาพในการอำนวยการ (Unity of Direction)
5. การรวมอำนาจไว้ที่ศูนย์กลาง (Centralization of Authority)
6. การบังคับบัญชาที่ต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่ (Scalar Chain)
7. การมีวินัยขององค์การ (Discipline)
8. การมีระเบียบขององค์การ (Order)

9. การคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัวของผู้ปฏิบัติงาน
10. ความได้สัดส่วนของผลตอบแทนในรูปแบบของเงินเดือนกับผลการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความพอใจขององค์กรและผู้ปฏิบัติงาน
11. ความยุติธรรมและเสมอภาคภายในองค์กร
12. ความมั่นคงในชีวิตการทำงาน (Security of Tenure) ภายในองค์กรของบุคลากร
13. การสนับสนุนความคิดริเริ่มของบุคลากรในองค์กร
14. ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของผู้ปฏิบัติงานในองค์กร โดยบุคลากรจะต้องมีความจงรักภักดี มีความจริงใจ และความสุจริตใจต่อกันเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรโดยส่วนรวม

สมพงษ์ เกษมสิน (2519) สรุปความสัมพันธ์ระหว่าง การบริหาร (Administration) กับการจัดการ (Management) โดยทั่วไปจะใช้คำว่า “การบริหาร (Administration)” ในการบริหารราชการ ส่วน “การจัดการ (Management)” จะใช้ในการบริหารธุรกิจ อย่างไรก็ตามคำทั้ง 2 สามารถใช้แทนกันได้ โดยการบริหารมีลักษณะที่เป็นสากลหลายประการ คือ

1. การบริหารเป็นกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์
2. การบริหารเป็นกิจกรรมที่จำเป็นต้องใช้ปัจจัยบุคคลเป็นองค์ประกอบหลัก
3. การบริหารเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้ทรัพยากรเป็นพื้นฐานในการดำเนินการ
4. การบริหารเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะการดำเนินการเป็นกระบวนการ
5. การบริหารเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้ความร่วมมือร่วมใจของกลุ่มบุคคลในการดำเนินงาน
6. การบริหารเป็นกิจกรรมที่ต้องมีการประสานงานของบุคลากรตั้งแต่เริ่มต้นจนจบกิจกรรม
7. การบริหารเป็นกิจกรรมที่สามารถตรวจสอบผลการปฏิบัติงานกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดได้
8. การบริหารเป็นกิจกรรมไม่มีตัวตนแต่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร

อมร รักษาสัตย์ (2522, น. 305) กล่าวถึง การพัฒนาการบริหารกับแผนพัฒนาประเทศว่า "ทางราชการจำเป็นต้องมีการพัฒนาการบริหารอย่างรีบด่วน โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะใช้ปัจจัยด้านกำลังคน เงิน และวัสดุอย่างสุรุ่ยสุร่ายไม่ได้ โดยเหตุนี้จึงสมควรเสนอแนะสนับสนุนให้ทางราชการพยายามพัฒนาการบริหารให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดการประหยัดและได้ผลงานมากขึ้นควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมด้วย"

คุณลักษณะของการบริหารราชการที่ดี

การบริหารราชการที่ดี (Good Governance) หรือ "ธรรมรัฐ" มีคุณลักษณะที่เป็นสากลของการบริหารดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) โดยการบริหารราชการที่ดีจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกัน (Equity) ในกระบวนการตัดสินใจ ซึ่งการเข้าร่วมอาจเป็นไปในทางตรงหรือทางอ้อมผ่านกลุ่มผู้แทนที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนโดยชอบธรรม ทั้งนี้การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมและการให้เสรีภาพแก่สื่อมวลชนและประชาชนในการแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อการกระจายอำนาจ (Decentralization)

2. การมีความสุจริตและโปร่งใส (Honesty and Transparency) การบริหารราชการที่ดีผู้บริหารจะต้องมีความสุจริตและโปร่งใส ทั้งขั้นตอนการออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และการดำเนินงาน ประชาชนรวมทั้งหน่วยงานเกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงและตรวจสอบข้อมูล ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานได้อย่างเสรี เป็นธรรม ถูกต้อง เปิดเผยตรงไปตรงมา และมีประสิทธิภาพ

3. การมีพันธะความรับผิดชอบต่อสังคม (Accountability) การบริหารราชการที่ดีจะต้องมีความรับผิดชอบในภาระหน้าที่และบทบาทที่มีต่อสาธารณชน โดยมีการจัดองค์การหรือกำหนดกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนอย่างเป็นธรรม โดยผู้บริหารองค์กร หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องจะถูกตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ รวมถึงประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรสาธารณะเพื่อแสดงถึงพันธะความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนี้

1. การมีกลไกการเมืองที่ชอบธรรม (Political Legitimacy) องค์ประกอบของผู้ที่เป็นรัฐบาลหรือผู้ที่เข้าร่วมบริหารประเทศที่มีความชอบธรรม โดยการบริหารราชการมาจากรัฐบาลที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนว่ามีความสุจริต เที่ยงธรรม และมีความสามารถในการบริหารประเทศ

2. การมีกฎหมายที่ยุติธรรมและชัดเจน (Fair Legal Framework and- Predictability) ผู้บริหารต้องปฏิบัติงานตามกรอบของกฎหมายที่ยุติธรรมและเป็นธรรมสำหรับกลุ่มคนต่าง ๆ ในสังคม และกำหนดกฎเกณฑ์ที่ชัดเจน มีประสิทธิภาพสำหรับบังคับใช้ในสังคม ประชาชนทุกส่วนรับรู้ เข้าใจ สามารถที่จะคาดหวังและรู้ว่าเกิดผลอย่างไร เมื่อดำเนินการตามกฎเกณฑ์ ทั้งนี้เพื่อเป็นการประกันความมั่นคง ศรัทธา และความเชื่อมั่นของประชาชนต่อผู้บริหาร

3. การมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and Effectiveness) คือ เป็นการบริหารที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดกระบวนการทำงาน การจัดองค์การ การจัดสรรบุคคล และมีการใช้ทรัพยากรสาธารณะอย่างคุ้มค่าและเหมาะสมมีการดำเนินการ

และการให้บริการประชาชนที่ให้ผลลัพธ์เป็นที่น่าพอใจ ทั้งนี้เพื่อกระตุ้นการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรมของชุมชน (วรเดช จันทรศร, 2540, น. 30)

ปัญหาและอุปสรรคด้านการพัฒนาการบริหาร

การพัฒนาการบริหารย่อมมีปัญหาและอุปสรรค โดยปัญหาบางประการส่งผลทำให้เกิดปัญหา ต่อการพัฒนาการบริหารได้

สุเทพ เชาวลิต (2538, น. 29) กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาการบริหารไว้ ดังนี้

1. ประชาชนไม่กล้าร้องเรียนหรือแถลงเกี่ยวกับข้อเสียในการบริหารงานทำให้ไม่มีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นหรือแก้ปัญหาไม่ตรงจุด
2. การจัดทำโครงการพัฒนาการบริหารขาดบุคลากรที่มีความรู้ ทำให้ได้โครงการที่ขาดสมรรถภาพและข้อมูลที่เป็นในการพัฒนา ส่งผลให้โครงการที่เกิดขึ้นไม่มีประสิทธิภาพไปด้วย
3. โครงการขาดการมีส่วนร่วมจากประชาชน ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของโครงการไม่ได้ถูกปฏิบัติ ส่งผลให้โครงการขาดการสนับสนุนจากกลุ่มคนที่เข้มแข็ง และอาจถูกต่อต้านในภายหลังได้
4. โครงการขาดแคลนผู้ที่เสียสละ รวมทั้งไม่มีผู้ที่มีความสนใจในการปรับปรุงพัฒนาอย่างจริงจัง นอกจากอุปสรรคที่กล่าวมาแล้วและยังมีอุปสรรคด้านอื่น ๆ อีก 3 ประการ คือ

4.1 อุปสรรคทางสังคม ได้แก่

(1) ข้อจำกัดทางกายภาพ หมายถึง โครงสร้างทางการบริหารมีการรวบอำนาจไว้ที่ส่วนกลางมากเกินไป ไม่มีการกระจายอำนาจและแบ่งงานที่ชัดเจน ส่งผลให้การปฏิบัติงานมีข้อข้อง การประสานงานไม่ได้ผล รวมทั้งขาดการติดตามและประเมินผลงานอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

(2) ข้อจำกัดทางภูมิศาสตร์ สภาพทางภูมิศาสตร์โดยเฉพาะพื้นที่ยังห่างไกล ความเจริญ การคมนาคมไม่สะดวก ส่งผลให้การติดต่อประสานงาน การควบคุมกำกับและการติดตามงานที่เป็นไปได้ยาก

(3) ค่านิยมของคนในสังคมที่ไม่เปิดใจยอมรับการเปลี่ยนแปลง ไม่ส่งเสริมให้ยอมรับค่านิยมใหม่ ๆ และขาดความกระตือรือร้น ส่งผลให้เกิดอุปสรรคต่อการพัฒนา

(4) การต่อต้านการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้เพราะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอาจจะสร้างความไม่แน่ใจเกี่ยวกับความมั่นคงของชีวิตของมนุษย์ เพราะ

1. นิสัยของมนุษย์ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วเนื่องจากต้องใช้เวลาปรับตัว
2. ไม่มีใครต้องการเป็นแกะดำที่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง ขณะที่คนส่วนใหญ่

ไม่เห็นด้วย

3. เกิดความกังวลจากผลของการเปลี่ยนแปลงที่อาจจะมีทั้งผลดีและผลเสีย แต่ไม่แน่ใจว่าส่วนใดจะมากกว่ากัน

4. การเปลี่ยนแปลงทำให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้รับผลประโยชน์ หรือ เสียผลประโยชน์

4.2 อุปสรรคด้านเศรษฐกิจ

1) ข้อจำกัดทางด้านทรัพยากร ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยี เครื่องมือเครื่องใช้ ที่ยังไม่เพียงพอและยังไม่ทันสมัยทำให้ไม่ทันในการแก้ไขปัญหาในยุคปัจจุบัน

2) ข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ เป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการพัฒนาการบริหาร เพราะเงินเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพการมีงบประมาณไม่เพียงพอจึงส่งผลต่อการพัฒนาการบริหารเป็นอย่างมาก

4.3 อุปสรรคทางการเมือง

การเมืองและการบริหารมีความสัมพันธ์กันจนแยกไม่ออก โดยเฉพาะในด้านการปฏิบัติงานที่มีฝ่ายการเมืองเป็นผู้กำหนดนโยบายเพื่อให้ฝ่ายบริหารนำนโยบายไปปฏิบัติ ขณะที่การกำหนดนโยบายของฝ่ายการเมืองต้องใช้ข้อมูลจากฝ่ายบริหาร จากความสัมพันธ์นี้ทำให้ฝ่ายการเมืองเข้าไปก้าวท้าวกิจกรรมของฝ่ายบริหาร ดังนั้นนโยบายของรัฐถ้าไม่สนับสนุนอย่างจริงจัง การพัฒนาที่ไม่อาจดำเนินการตามที่คาดหวังไว้ โดยปัจจัยหลักอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้การพัฒนาการบริหารบรรลุผล ก็คือเงิน ซึ่งฝ่ายที่มีอำนาจในการบริหารสามารถจัดการให้อุปสรรคปัญหาต่าง ๆ แต่ถ้าไม่ดำเนินการจะก่อให้เกิดปัญหาด้านการพัฒนาบริหารตามมาทั้งสิ้นและเป็นสาเหตุที่ทำให้การพัฒนาการบริหารไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการพัฒนาการบริหารจะเป็นกระบวนการเสริมสร้างหรือเพิ่มสมรรถนะในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและแก้ปัญหการบริหารขององค์กรเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และประหยัด เป็นสำคัญ

จากแนวคิดทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางการบริหาร แสดงให้เห็นความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง วิธีการดำเนินการต่าง ๆ ให้ถูกต้องเหมาะสมอยู่เสมอ แต่รูปแบบวิธีการที่องค์กรเลือกใช้ในการพัฒนาเปลี่ยนแปลงองค์กร ขึ้นอยู่กับสภาพที่เป็นจริงขององค์ประกอบทั้งภายในและภายนอกองค์กรเผชิญอยู่ จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าการบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนด ภายใต้ทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ในการบริหารคือ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material)

และวิธีการจัดการ (Method of Management) ซึ่งเรียกว่า 4M ไม่ว่าจะการบริหารราชการหรือการบริหารธุรกิจก็ตาม

4. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

4.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

จามะรี เชียงทอง (2549, น. 147) การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นแนวคิดกระแสหลักในการพัฒนามาตั้งแต่ทศวรรษ 1950-1960 ซึ่งรัฐบาลให้ความสำคัญกับแนวคิดนี้โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับรากหญ้าที่สะท้อนจากนโยบายการพัฒนาชุมชนที่เน้นความพยายามกระตุ้นให้คนในชุมชนเข้าร่วมกำหนดนโยบายและทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติประชาชนจะเข้ามาร่วมทำกิจกรรมแต่ไม่ค่อยมีโอกาสในการกำหนดนโยบาย ทั้งนี้เพราะนโยบายจะถูกกำหนดมาจากส่วนกลาง นอกจากนี้ประเทศที่กำลังพัฒนาเช่นไทยซึ่งมีการเคลื่อนไหวและมีความตื่นตัวเกี่ยวกับ“ประชาสังคม” ส่งผลให้องค์กรดังกล่าวเข้ามามีเริ่มจัดการกิจกรรมต่าง ๆ อย่างอย่างต่อเนื่องโดยไม่รอคอยการถูกเกณฑ์จากรัฐให้เข้าไปมีส่วนร่วมเหมือนที่ผ่านมา ดังนั้นรัฐบาลควรจัดการเรื่องการมีส่วนร่วมใหม่ให้ครอบคลุมประเด็นสำคัญต่อไปนี้ คือ

1. การสร้างความตื่นตัวให้เกิดขึ้นกับประชาชนอย่างเป็นทางการเพื่อให้เพื่อกระตุ้นคนที่มีความรู้ให้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง
2. การกำจัดปัญหาอุปสรรคที่ขัดขวางการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของประชาชนอย่างแท้จริง
3. การจัดระบบการมีส่วนร่วมใหม่ โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนจัดกิจกรรมที่จะส่งผลกระทบต่อดำรงชีวิตของสมาชิกในชุมชนเอง

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และ ถวิลวดี บุรีกุล (2548, น. 15) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การที่อำนาจในการตัดสินใจไม่ควรเป็นของกลุ่มคนจำนวนน้อย แต่อำนาจควรได้รับการจัดสรรในระหว่างประชาชนเพื่อทุก ๆ คนได้มีโอกาสที่จะมีอิทธิพลต่อกิจกรรมส่วนรวม

เจริญ ภัตตะ (2540) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน (People's participation) หรือการมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง ความพร้อมและโอกาสที่ทั้งฝ่ายรัฐบาล และฝ่ายประชาชนหรือชุมชน ยอมรับผิดชอบและทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน และยังได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชนในทัศนะที่แตกต่างกันอีก 4 ความหมาย คือ

1. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่กลุ่มประชาชนหรือขบวนการของประชาชน ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาเป็นผู้ที่อยู่ในวงนอกระบบราชการได้เพิ่มความสามารถในการควบคุมทรัพยากรและสถาบันต่าง ๆ ตามสภาวะสังคมที่เป็นอยู่

2. การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาความสามารถของตนเองในการจัดการและควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากร และปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคม เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม ตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกสังคมและในการมีส่วนร่วม ประชาชนได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญา ซึ่งแสดงออกในรูปการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตนเองอย่างเป็นตัวของตัวเอง

3. การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเอง ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้ และความชำนาญร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุน ติดตามผลการปฏิบัติ ขององค์กร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

4. การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการที่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับโอกาส และได้ใช้โอกาสที่ได้รับแสดงออกซึ่งความรู้สึกรักใคร่ แสดงออกซึ่งสิ่งที่เขามี แสดงออกซึ่งสิ่งที่เขาต้องการ แสดงซึ่งปัญหาที่กำลังเผชิญและแสดงถึงซึ่งวิธีการแก้ปัญหาและลงมือปฏิบัติ โดยการช่วยเหลือของหน่วยงานภายนอกน้อยที่สุด

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2561, น. 10-12) การมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การได้เข้าไปเกี่ยวข้องที่อาจเป็นการเข้าร่วมแบบทางตรงหรือทางอ้อมในการทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งก็ได้โดยอาจจะปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคนหรือองค์กรประชาชนได้อาสาเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เริ่มตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมลงมือปฏิบัติ โดยมีความเข้าใจปัญหาของตนและตระหนักถึงสิทธิของตนการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในด้านจิตใจ และอารมณ์ความรู้สึกของบุคคลในสถานการณ์กลุ่มที่จะกระตุ้นให้เกิดการสร้างสรรค์ที่จะกระทำในสิ่งที่บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม และแบ่งความรับผิดชอบกันระหว่างสมาชิกในกลุ่มทำให้เกิดการมีส่วนร่วม และการมีส่วนร่วมจะก่อให้เกิดความพอใจของสมาชิกและมีแรงใจที่จะมุ่งสู่ความสำเร็จตลอดจนทำให้เขาได้รับการยอมรับมีความรับผิดชอบและเกิดความนับถือตนเองมากขึ้น ซึ่งเป็นการตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิกการมีส่วนร่วมจึงหมายถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งอาจเป็นการเข้าร่วมแบบทางตรง หรือทางอ้อมก็ได้และยังเป็นวิธีการที่ผู้นำสามารถนำมาปรับใช้ในการจูงใจและสร้างขวัญกำลังใจให้แก่สมาชิกเป็นกลยุทธ์ที่จะช่วยให้มีแรงจูงใจในการดำเนินงานมากขึ้นการเข้าไปมีส่วนร่วมยังทำให้เกิดทัศนคติต่อการดำเนินกิจกรรมดีขึ้นส่งผลให้สมาชิกเกิดความพอใจ เกิดความผูกพันและมีแรงใจที่จะมุ่งสู่ความสำเร็จ

สมยศ นาวิการ (2545) กล่าวว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการของการให้ ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของบุคคลใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญของพวกเขาในการแก้ปัญหาของการบริหารที่สำคัญ ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของแนวความคิดของการแบ่งอำนาจหน้าที่ที่ถือว่าผู้บริหารแบ่งอำนาจหน้าที่การ

บริหารให้เข้ากับผู้ใต้บังคับบัญชาและต้องการให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงในกระบวนการตัดสินใจที่สำคัญขององค์การไม่ใช่เพียงแค่รับรู้ สัมผัสปัญหา หรือพำนักด้วยความหวังใ

นอกจากนี้ ฤวิลวดี บุรีกุล (2551, น. 1) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเริ่มปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 5 (2525 - 2529) โดยรัฐได้ใช้การมีส่วนร่วมเป็นเครื่องมือให้ประชาชนเข้าร่วมโครงการของรัฐ อย่างไรก็ตาม คำจำกัดความของการมีส่วนร่วมมีหลากหลายแต่ไปในทิศทางเดียวกัน โดยจุดเริ่มต้นของการมีส่วนร่วมมาจากการเข้าร่วมกิจกรรมของประชาชนแต่ละคนที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องจากโครงการหรือเป็นเรื่องประชาชนสนใจ เช่น การจัดหาแหล่งน้ำ การจัดการศึกษา การส่งเสริมสาธารณสุข โดยกิจกรรมดังกล่าวต้องสัมพันธ์กับปัญหาและความต้องการของประชาชน โดยการมีส่วนร่วมสามารถอธิบายเพิ่มเติมได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในความหมายแคบ คือการพิจารณาถึงการช่วยเหลือโดยสมัครใจของประชาชนต่อโครงการใดโครงการหนึ่งของโครงการสาธารณะต่าง ๆ ที่คาดว่าจะส่งผลต่อการพัฒนาชาติแต่ไม่ได้หวังว่าจะให้ประชาชนเปลี่ยนแปลงโครงการหรือวิจารณ์เนื้อหาของโครงการ

2. การมีส่วนร่วมในความหมายที่กว้าง หมายถึงการให้ประชาชนในชนบทรู้สึกตื่นตัวเพื่อที่จะทราบถึงการรับความช่วยเหลือและตอบสนองต่อโครงการพัฒนาขณะเดียวกันก็สนับสนุน

3. ในเรื่องของการพัฒนาชนบท การมีส่วนร่วม คือ การให้ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจกระบวนการดำเนินการและร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการพัฒนา นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับความพยายามที่จะประเมินผลโครงการนั้น ๆ ด้วย

4. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนานั้นอาจเข้าใจอย่างกว้าง ๆ ได้ว่าเป็นการที่ประชาชนได้เข้าร่วมอย่างแข็งขันในกระบวนการตัดสินใจต่าง ๆ ในเรื่องที่จะมีผลกระทบต่อเขา

5. การมีส่วนร่วมในชุมชน หมายถึงการที่ประชาชนจะมีทั้ง สิทธิและหน้าที่ที่จะเข้าร่วมในการแก้ปัญหาของเขา มีความรับผิดชอบมากขึ้นที่จะสำรวจตรวจสอบความจำเป็นในเรื่องต่าง ๆ การระดมทรัพยากรท้องถิ่น และเสนอแนวทางแก้ไขใหม่ๆ เช่นเดียวกับการก่อตั้ง และดำรงรักษาองค์กรต่าง ๆ ในท้องถิ่น

6. การมีส่วนร่วมนั้นจะต้องเป็นกระบวนการดำเนินการอย่างแข็งขัน ซึ่งหมายถึงว่าบุคคลหรือกลุ่มที่มีส่วนร่วมนั้นได้เป็นผู้มีความริเริ่มและได้มุ่งใช้ความพยายามตลอดจนความเป็นตัวของตัวเองที่จะดำเนินการตามความริเริ่มนั้น

7. การมีส่วนร่วม คือ การที่ได้มีการจัดการที่จะใช้ความพยายามที่จะเพิ่มความสามารถที่จะควบคุมทรัพยากรและระเบียบในสถาบันต่าง ๆ ในสภาพสังคมนั้น ๆ ทั้งนี้โดยกลุ่มที่ดำเนินการและความเคลื่อนไหวที่จะดำเนินการนี้ไม่ถูกควบคุมโดยทรัพยากรและระเบียบต่าง ๆ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ภายใต้แนวความคิดที่ว่าประชาชนในท้องถิ่นคือผู้ที่รู้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นตนเองดีกว่าผู้อื่น การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นการเปิดกว้างในความคิดเห็นโดยการสื่อสารสองทางในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประชาชน ซึ่งในแต่ละประเด็นนั้นไม่สามารถใช้เกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งมาตัดสินใจได้เหมือนกัน

4.2 ลักษณะของการมีส่วนร่วม

ปกรณ์ ปรียากร (2535, น. 31-34) การมีส่วนร่วมของประชาชนเกิดขึ้นได้ 4 ลักษณะ คือ

(1) ผู้ที่มีบทบาทในการกำหนดความจำเป็นขั้นพื้นฐานประชาชนในชุมชนต้องเป็นคนกำหนดเอง (2) ประชาชนมีสิทธิในการบริหารจัดการทรัพยากรในชุมชนของตนเอง เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนให้ดีขึ้น (3) ต้องเข้าใจวิถีชีวิตของคนในชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาให้สอดคล้องกับความเป็นอยู่ของประชาชน และ (4) ผลลัพธ์ของการมีส่วนร่วมต้องสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนทุกฝ่าย รวมทั้งการพัฒนากระบวนการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ

ลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชนในแต่ละโครงการมีระดับที่แตกต่างกันเกิดจากปัจจัยพื้นฐานหลายประการที่มีอิทธิพลซึ่งจะกล่าวถึงในประเด็นต่อไป

ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (2534, น. 12) ให้ความหมายว่าประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น รวมถึงความต้องการของชุมชน โดยประชาชนต้องร่วมกันสร้างรูปแบบและวิธีการเพื่อแก้ไข ลดปัญหาในชุมชน ด้วยการมีส่วนร่วมวางแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน นอกจากนั้นต้องร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมสูงสุด หรือการมีส่วนร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ รวมทั้งต้องควบคุม ติดตาม ประเมินผลและบำรุงรักษาโครงการเพื่อให้ใช้ประโยชน์ได้ในระยะยาว

4.3 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน

วันชัย วัฒนศัพท์ และคณะ (2551, น. 21 – 25) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชนดังนี้

1. คุณภาพของการตัดสินใจดีขึ้น เนื่องจากมีการประชุมปรึกษาหารือกับประชาชนจะช่วยให้เรื่องของการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนนำมาสู่การพิจารณาทางเลือกใหม่ ๆ ที่อาจจะเป็นคำตอบที่มีประสิทธิผลที่ดีที่สุด

2. ใช้ต้นทุนน้อยและลดความล่าช้าลง แม้ว่าการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมจะต้องใช้เวลาและมีค่าใช้จ่ายมากกว่าการตัดสินใจฝ่ายเดียว แต่ช่วยช่วยลดซึ่งการโต้แย้งคัดค้านหรือการฟ้องร้องกันอันทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงในระยะยาว

3. การสร้างฉันทามติ การมีส่วนร่วมของประชาชนจะสร้างข้อตกลงและข้อผูกพันอย่างมั่นคงในระยะยาวระหว่างกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน ช่วยสร้างความเข้าใจระหว่างกลุ่มต่าง ๆ

4. การนำไปปฏิบัติง่ายขึ้น การเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำให้ประชาชนมีความรู้สึกของการเป็นเจ้าของการตัดสินใจ

5. การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าที่เลวร้ายที่สุด เพราะการเปิดโอกาสให้ฝ่ายต่าง ๆ เข้ามาแสดงความต้องการและข้อกังวลตั้งแต่เริ่มต้นโครงการจะช่วยลดโอกาสของการโต้แย้งและการแบ่งฝ่าย ที่เป็นปัจจัยให้เกิดการเผชิญหน้าอย่างรุนแรงได้

6. การคงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม เนื่องจากกระบวนการตัดสินใจที่โปร่งใสและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม จะสร้างความน่าเชื่อถือต่อสาธารณชน

7. การคาดการณ์ หรือวิเคราะห์สถานการณ์และทัศนคติของสาธารณชน เพราะเมื่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้มาทำงานร่วมกับสาธารณชนในกระบวนการมีส่วนร่วม พวกเขาจะได้รับรู้ถึงความห่วงกังวล ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่สามารถคาดการณ์ปฏิกิริยาตอบสนองของสาธารณชนต่อกระบวนการและการตัดสินใจขององค์กรได้

8. การพัฒนาภาคประชาสังคม คือ ทำให้ประชาชนมีความรู้ทั้งในส่วนของเนื้อหาโครงการและกระบวนการตัดสินใจของการมีส่วนร่วมทั้งเป็นการฝึกอบรมผู้นำ และทำให้ประชาชนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต

4.4 ปัญหาที่เป็นอุปสรรคของการมีส่วนร่วม

ถวิลวดี บุรีกุล (2552, น. 99-103) ได้กล่าวถึงปัญหาของการมีส่วนร่วมดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ ภาครัฐและประชาชนขาดการรับรู้เกี่ยวกับแนวคิด และความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน

2. โครงสร้างกฎหมายและกระบวนการนโยบายยังไม่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมอย่างเพียงพอ

3. การขาดแคลนผู้มีทักษะในการใช้เครื่องมือสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

4. ปัญหาเรื่องวัฒนธรรมการเมืองและความพร้อมของประชาชน

5. ปัญหาด้านความพร้อมของภาครัฐ

6. การไม่มีตัวชี้วัดที่ชัดเจน ที่จะบอกให้ทราบว่าประชาชนมีส่วนร่วมแล้วหรือยัง หรือหน่วยงานของรัฐเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด ทำให้ผู้ปฏิบัติงานไม่สามารถทำงานให้ดีขึ้นได้เพราะไม่มีมาตรฐานในการทำงานที่ชัดเจน

5. บริบทของชุมชน

5.1 ลักษณะทางกายภาพของตำบลบาดง

ประวัติความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบลบาดง

องค์การบริหารส่วนตำบลบาดง (2561) เดิมทีสภาพพื้นที่ของตำบลบาดงนี้มีต้นไม้โตง ขึ้นอยู่ทั่วไปใครจะไปใครจะมา มักจะพูดว่า ไปบูโละตง ซึ่งมีความหมายก็คือ ไปพื้นที่ที่มีไม้โตง ต่อมา คำว่า บูโละตง ได้พูดเพี้ยนเป็น “บือตง” และเพี้ยนมาเป็น “บาดง” มาจนถึงปัจจุบัน

5.1.1 สภาพทั่วไป

(1) เนื้อที่

ตำบลบาดงมีเนื้อที่ประมาณ 40,929 ไร่หรือประมาณ 65.499 ตารางกิโลเมตร

(2) ภูมิประเทศ

สภาพทั่วไปเป็นที่ราบสูงสลับกับที่ราบลุ่มพื้นที่ส่วนใหญ่เหมาะกับการทำการเกษตรกรรม

- ทิศตะวันตก เป็นที่ราบสูงสลับเชิงเขาติดกับองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด
- ทิศตะวันออก เป็นที่ราบลุ่มใช้สำหรับทำนามีน้ำท่วมขังและมีแม่น้ำสายบุรีไหลผ่าน
- ทิศเหนือ เป็นที่ราบสูงสลับกับที่ราบลุ่มติดกับองค์การบริหารส่วนตำบลเรียง
- ทิศใต้ เป็นที่ราบลุ่มมีน้ำท่วมขังและเป็นพื้นที่ประสบภัยกับน้ำท่วมตลอดปี

(3) ประชากร

ประชากรทั้งสิ้น 6,756 คน แยกเป็นชาย 3,378 คน หญิง 3,378 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 85.20 คน/ตารางกิโลเมตรจำนวนหลังคาเรือน 1,535 หลังคาเรือน (ข้อมูล ณ เดือน พฤษภาคม 2559)

ตารางแสดง : จำนวนประชากร

ลำดับที่	หมู่บ้าน	จำนวน หลังคาเรือน	จำนวนประชากร		
			ชาย	หญิง	รวม
1.	บ้านตะเม็ง	184	390	414	804
2.	บ้านสันติสุข	207	466	496	962
3.	บ้านบาดง	198	474	466	940
4.	บ้านบลูกาฮูลู	223	464	442	906
5.	บ้านตันหยง	212	396	378	774
6.	บ้านบลูกาฮีเล	220	368	400	768
7.	บ้านบูเก๊ะ	149	336	326	662
8.	บ้านบลูกาฮีเลตะวันตก	180	484	456	940
	รวมทั้งตำบล	1,535	3,378	3,378	6,756

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลบาดง (2561)

5.1.2 สภาพทางเศรษฐกิจ

(1) อาชีพ

ประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบาดงประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม การทำสวน
ยางพารา การลงทุนเชิงธุรกิจขนาดย่อม SMEs

(2) หน่วยธุรกิจในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบาดง

- ปิมน้ำมันและก๊าซ (ปิมนตลอด)	8	แห่ง
- โรงสี	1	แห่ง

5.1.3 สภาพทางสังคม

(1) การศึกษา

- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	1	แห่ง
- โรงเรียนประถมศึกษา	4	แห่ง

- โรงเรียนมัธยมศึกษา (ขยายโอกาส)	1	แห่ง
- ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน(ศรช.)	1	แห่ง
- โรงเรียนตาดีกา	10	แห่ง

(2) สถาบันและองค์กรทางศาสนา

- วัด/สำนักสงฆ์	-	แห่ง
- มัสยิดในเขต อบต.	8	แห่ง
- บาลาเซาะห์	17	แห่ง

(3) สาธารณสุข

- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านบาดง	1	แห่ง
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านบลูกาฮีเล	1	แห่ง
- สถานพยาบาลเอกชน	-	แห่ง

5.1.4 การบริการพื้นฐาน

(1) การคมนาคม

- มีถนนทางหลวง 1 สาย (ทางหลวงหมายเลข 4067 สายโกตาบารู-ท่าเรือ)		
- ถนนลาดยางภายในหมู่บ้าน	4	สาย
- ถนน ค.สผ. ภายในหมู่บ้าน	7	สาย
- ถนน ค.สล. ภายในหมู่บ้าน	1	สาย
- ถนนลูกรังเชื่อมระหว่างหมู่บ้าน	11	สาย

(2) การโทรคมนาคม

- ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขเอกชน	1	แห่ง
-------------------------------	---	------

(3) การไฟฟ้า

- ตำบลบาดงมีไฟฟ้าของรัฐใช้เต็มพื้นที่ทุกหมู่บ้าน

(4) แหล่งน้ำธรรมชาติ

- ลำน้ำ,ลำห้วย	2	สาย
- บึง,หนองและอื่น ๆ	4	แห่ง

(5) แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

- ฝาย	2	แห่ง
- บ่อน้ำตื้น	4	แห่ง
- บ่อโยก	2	แห่ง
- อื่น ๆ (ประปา)	4	แห่ง

(หอดังสูง)

3 แห่ง

5.1.5 ข้อมูลอื่น ๆ

(1) ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

- ดิน เป็นที่ราบสูง ส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย ปนดินด้ามี่พื้นที่เหมาะสมกับการประกอบอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 21,050 ไร่ มีที่สาธารณะประโยชน์ของหมู่บ้าน 9 แปลง 54 ไร่

- ป่าไม้ เป็น ป่าสงวนแห่งชาติ 38,043 ไร่

- แหล่งน้ำ ได้แก่

แม่น้ำสายบุรี

หนองน้ำแกแลแร

อ่างเก็บน้ำตะโล๊ะชะ

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิชุลดา วงศ์ใหญ่ (2559) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองแปง อำเภอปายจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองแปงอำเภอปายจังหวัดแม่ฮ่องสอน 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองแปงระหว่างประชาชนพื้นที่ราบและประชาชนพื้นที่สูง ประชากรที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในเขตตำบลเมืองแปง อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนจำนวน 364 คนใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลและใช้สถิติค่าร้อยละค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการทดสอบ t-test

ผลการศึกษาพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองแปงอำเภอปายจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในภาพรวมแล้วอยู่ในระดับมากทุกด้านเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจอยู่ในระดับมากรองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติการด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมคิดและน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลตามลำดับ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองแปงจำแนกตามพื้นที่ราบและประชาชนพื้นที่สูง ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ($t = 2.554^*$, $p = 0.011$) เมื่อเปรียบเทียบรายด้าน พบว่าด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมคิด

ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ส่วนด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติการและด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลไม่แตกต่างกัน

สำหรับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกำกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นส่วนใหญ่เห็นว่าควรให้ประชาชนรับผลประโยชน์อย่างยั่งยืนและถูกต้องและกระจายในทุกพื้นที่เพื่อที่จะสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างเร่งด่วน

อาริยา สิทธิวรรณวงศ์ (2550) วิจัยเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดยะลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงระดับของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดยะลา พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคจากการปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์ทั้ง 8 ด้านในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยเมื่อจำแนกออกมาเป็นปัจจัยรายด้าน พบว่าค่าเฉลี่ยของปัญหาและอุปสรรคที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ปัญหาจากยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจน รองลงมาคือปัญหาจากยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตและเมืองน่าอยู่ และปัญหาจากยุทธศาสตร์การเสริมสร้างสันติสุข โดยภาพรวมแล้วเมื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย พบว่าปัจจัยภายนอกมีผลต่อปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์ในระดับน้อย และเมื่อจำแนกรายด้าน จะพบว่าปัจจัยภายนอกที่มีผลอยู่ในระดับปานกลาง คือ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ส่วนปัจจัยที่มีผลในระดับน้อย 2 ลำดับแรก ได้แก่ ปัจจัยด้านการเมือง การบริหารและปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม

สำหรับภาพรวมของปัจจัยภายใน พบว่ามีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์ในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกรายด้านเรียงจากค่าเฉลี่ย จะพบว่าปัจจัยภายในที่มีผลในระดับปานกลาง ได้แก่ ปัจจัยด้านค่านิยมร่วม ปัจจัยด้านยุทธศาสตร์และปัจจัยด้านโครงสร้างตามลำดับ

นั่นแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยภายในเอื้อต่อการเกิดปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์มากกว่าปัจจัยภายนอก

สำหรับการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ พบว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ซึ่งจัดเป็นปัจจัยภายนอกและปัจจัยด้านยุทธศาสตร์ ซึ่งจัดเป็นปัจจัยภายใน คือ ตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดยะลาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ. ระดับ .05

ปิยะพงษ์ ประจวบบุญ (2553) วิจัยเรื่องการพัฒนาเครื่องมือวิเคราะห์สถานภาพองค์การบริหารเทศบาลตำบลชุมพลบุรี อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ตามแนวคิตรงวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Management Quality Award: PMQA). การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเครื่องมือวิเคราะห์สถานภาพองค์การบริหารเพื่อประเมินสถานภาพองค์การบริหารเทศบาลตำบลชุมพลบุรี อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ เพื่อตอบคำถามด้านสถานภาพเทศบาลตามวัตถุประสงค์

ข้อที่ 2 เครื่องมือที่ผู้วิจัยได้ศึกษาแล้วนำมาพัฒนาเพื่อการวิเคราะห์สถานภาพองค์กรคือเกณฑ์รางวัลคุณภาพการบริหารกิจการภาครัฐ (Public Management Quality Award: PMQA) ซึ่งมีองค์ประกอบ 7 ด้าน ดังนี้ (1) ด้านการนำองค์กร (2) ด้านการวางแผนกลยุทธ์ (3) ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (4) ด้านการวัด วิเคราะห์ และการจัดการความรู้ (5) ด้านการให้ความสำคัญกับทรัพยากรบุคคล (6) ด้านการจัดการกระบวนการ (7) ด้านผลลัพธ์ การดำเนินงานการพัฒนาเครื่องมือนี้ได้ใช้เทคนิคเดลฟายโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คนจากนั้นได้นำเครื่องมือนี้ไปประเมินสถานภาพเทศบาลตำบลชมพูบุรี ผลการวิจัยพบว่าเทศบาลตำบลชมพูบุรีมีสถานภาพการบริหารงานอยู่ในระดับสูงทุกด้านโดยมีสถานภาพด้านการนำองค์กรระดับสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.72$) ด้านการวางแผนกลยุทธ์ และด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับรู้อยู่ในระดับสูงรองลงมา ($\bar{X} = 3.70$) ด้านการจัดการกระบวนการ ($\bar{X} = 3.65$) ด้านผลลัพธ์การดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.60$) ด้านการวัดวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ($\bar{X} = 3.59$) และด้านการมุ่งเน้นทรัพยากร ($\bar{X} = 3.55$) ลดหลั่นตามลำดับ

ทวี วัชระเกียรติศักดิ์ (2559) วิจัยเรื่องการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้กับชุมชน โดยการพัฒนากลุ่มอาชีพในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลพลสงคราม อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า บริบทเชิงพื้นที่ในการดำเนินงานและการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนทั้งองค์การบริหารส่วนตำบล และชุมชน มีความพร้อมต่อการพัฒนาแนวทาง และการดำเนินการส่งเสริมการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้กับชุมชนโดยการพัฒนากลุ่มอาชีพ จะต้องสร้างจากภายใน ภายนอก และทั้งภายในและภายนอกชุมชนตามปัจจัยแห่งความสำเร็จ คือ ความรู้ การยอมรับ ศักดิ์ศรีที่เท่าเทียมของภาคีสมาชิก และการมีชุมชนเป้าหมายเป็นศูนย์กลางของการสร้างความเข้มแข็งโดยที่ผลการดำเนินการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้กับชุมชน โดยการพัฒนากลุ่มอาชีพเชิงรูปธรรมได้ทำให้มีการพัฒนา จัดตั้ง ดำเนินงานและขับเคลื่อนการจัดหาทุนของกลุ่มอาชีพในทั้ง 15 หมู่บ้านตามความเหมาะสมและการตัดสินใจของแต่ละชุมชน

สุวดี ไร่ไกรสกุล และจุฑาภรณ์ คงรักษ์กวิน (2558) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือประชาชนที่มีชื่อในทะเบียนราษฎรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรีจำนวน 370 คน และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ ได้แก่ ค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว t-test และ One-way ANOVA ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผลจากการวิจัย พบว่า 1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอ เมือง จังหวัดนนทบุรี ในแต่ละด้านมีภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้าน อยู่ในระดับมาก 2. ประชาชนที่มีอายุ และอาชีพ ต่างกันมีส่วนร่วมต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วน ตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีเพศ การศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันมีส่วนร่วมต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ไม่แตกต่างกัน

รังสรรค์ ศิริพันธ์ (2548, น. 103-135) ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดทำแผนกลยุทธ์ในการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของตำบลในเขต 2 อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมของตำบลในเขต 2 อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร ในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 3 คน ได้แก่ ด้านการเมืองการปกครอง ด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีปัญหาอยู่ในระดับมากคือ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ และด้านโครงสร้างพื้นฐาน ส่วนปัญหาด้านสังคมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

2. ความต้องการในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของตำบลในเขต 2 อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร ในภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการเมืองการปกครอง ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการศึกษาศาสนา และวัฒนธรรมและด้านโครงสร้างพื้นฐาน

3. วิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการทำแผนกลยุทธ์ในการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของตำบลในเขต 2 อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร โดยรวม พบว่าจุดแข็ง ได้แก่ สภาพของพื้นที่เหมาะแก่การทำการเกษตรผลิตผลที่ได้มีคุณภาพค่อนข้างดี และมีพื้นที่ที่อุดม ด้วยทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จุดอ่อน ได้แก่ ประชาชนมีการศึกษาต่ำ ตลอดจน ขาดการส่งเสริมในการนำภูมิปัญญามาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่ โอกาส ได้แก่ มีนโยบาย และยุทธศาสตร์ของรัฐบาล อุปสรรค ได้แก่ ขาดงบประมาณในการดำเนินพัฒนา

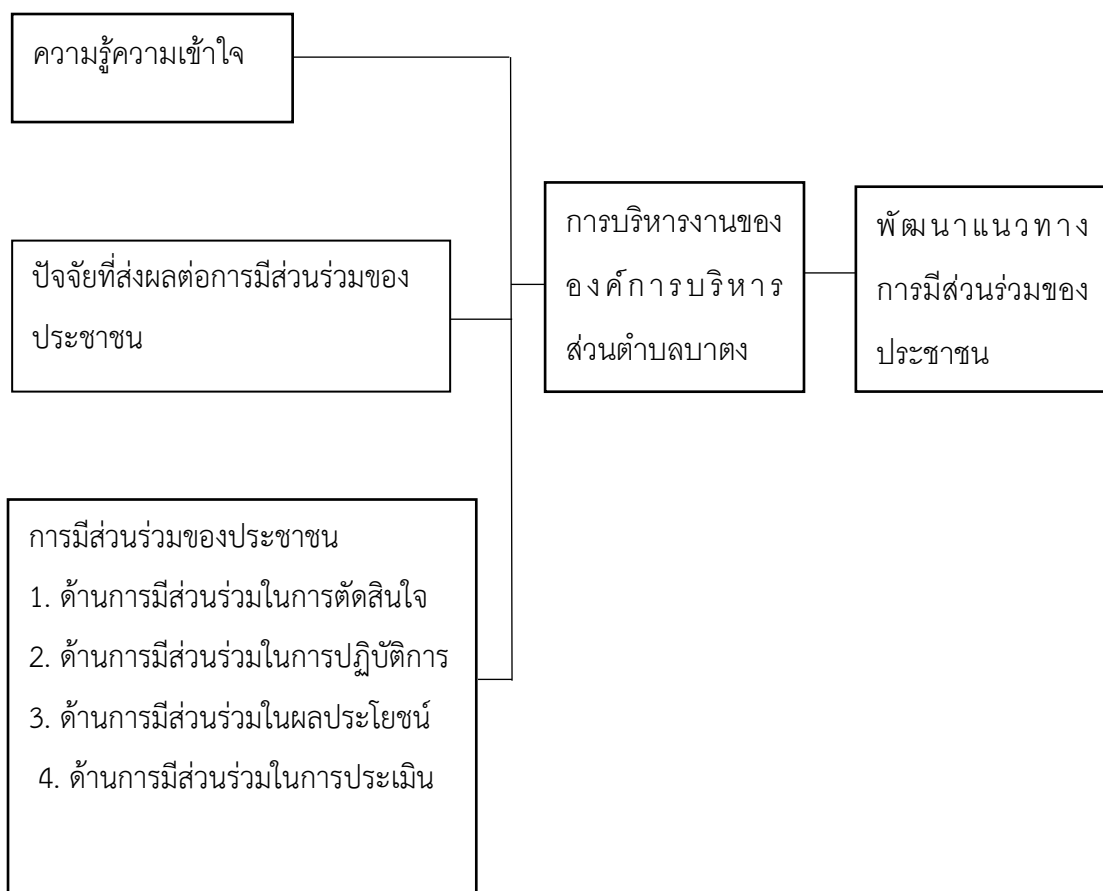
4. การจัดทำแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของตำบลในเขต 2 อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร ได้กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) เป้าประสงค์ (Goal) และแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของตำบลในเขต 2 อำเภอไทรงาม

จังหวัดกำแพงเพชรทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการเมืองการปกครองด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม และด้านโครงสร้างพื้นฐาน

ลลิตา พรหมสูงวงศ์ (2560) วิจัยเรื่องแนวทางที่เหมาะสมในการยกฐานะองค์การบริหาร ส่วนตำบลเป็นเทศบาลตำบล กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จากผลการศึกษาพบว่า การยกฐานะองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่ อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ไม่มีความจำเป็นต้องยกฐานะเป็นเทศบาลตำบล เนื่องจาก ในส่วนที่สำคัญในการยกฐานะ คือ การเพิ่มอำนาจหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะ และการพัฒนา ท้องถิ่นได้ในขอบเขตที่มากขึ้น แต่จากการศึกษาพบว่าการยกฐานะองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเทศบาลตำบลนั้นขอบเขตอำนาจหน้าที่ไม่มีแตกต่างกันมากนัก กล่าวคืออำนาจ ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลรวมถึงอำนาจ ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจยังกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ ขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลไว้กว้าง ๆ ซึ่งทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับฐานะทางการคลังของท้องถิ่น นั้นว่าจะสามารถดำเนินการได้มากเพียงใด ทั้งนี้หากองค์การบริหารส่วนตำบลมีความต้องการ จะยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลก็จำเป็นต้องศึกษารายละเอียด และผลกระทบของการยกฐานะ อย่างรอบด้านรวมถึงให้ความสำคัญกับประชาชนเป็นหลัก และเมื่อพร้อมรับปัญหาที่เกิดขึ้น ในตัวกระบวนการยกฐานะแล้วนั้น การจะดำเนินการยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลนั้นต้องบอก ถึงเหตุผลความจำเป็นในพื้นที่ข้อจำกัดของการบริหารงานแก่ประชาชน ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนรับรู้ และเข้าใจถึงความจำเป็นในพื้นที่กับการยกฐานะเป็นเทศบาลซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องคำนึงถึงความพร้อมของประชาชนเป็นหลัก

7. กรอบแนวคิดของการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบาง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส โดยได้ทำการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบาตง อำเภอศรีสะเกษ จังหวัดนครราชสีมา เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 การสร้างเครื่องมือวิจัย
- 3.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ผล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรที่อาศัยอยู่เฉพาะในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบาตง อำเภอศรีสะเกษ จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 8 หมู่บ้าน ซึ่งมีประชากรจำนวน 6,756 คน ประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวนทั้งหมด 5105 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลบาตง , 2561)

การหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบาตง อำเภอศรีสะเกษ จังหวัดนครราชสีมา ครั้งนี้ใช้กลุ่มประชากรจากที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลบาตง อำเภอศรีสะเกษ จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีจำนวนประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวนทั้งหมด 5105 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลบาตง, 2561) ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างใน มารยาท โยทองยศ และ ปราณี สวัสดิสิสรณ์, 2551 น. 3-4)

การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95% โดย Krejcie and Morgan กำหนดให้ประชากรจำนวน 5,000-6,000 คนต้องกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 361 ตัวอย่าง ดังตารางที่ 3.1 (มารยาท โยทองยศ และ ปราณี สวัสดิสิสรณ์, 2551 น. 3-4)

ตารางที่ 3.1 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ขนาด ประชากร	ขนาด ตัวอย่าง	ขนาด ประชากร	ขนาด ตัวอย่าง	ขนาด ประชากร	ขนาด ตัวอย่าง	ขนาด ประชากร	ขนาด ตัวอย่าง
10	10	120	92	340	181	1,200	291
15	14	130	97	360	186	1,300	297
20	19	140	103	380	191	1,400	302
25	24	150	108	400	196	1,500	306
30	28	160	113	420	201	1,600	310
35	32	170	118	440	205	1,700	313
40	36	180	123	460	210	1,800	317
45	40	190	127	480	214	1,900	320
50	44	200	132	500	217	2,000	322
55	48	210	136	550	226	2,200	327
60	52	220	140	600	234	2,400	331
65	56	230	144	650	242	2,600	335
70	59	240	148	700	248	2,800	338
75	63	250	152	750	254	3,000	341
80	66	260	155	800	260	3,500	346
85	70	270	159	850	265	4,000	351
90	73	280	162	900	269	4,500	354
95	76	290	165	950	274	5,000	357
100	80	300	169	1,000	278	6,000	361
110	86	320	175	1,100	285	7,000	364

ที่มา: Krejcie and Morgan, (1970 อ้างใน มารยาท โยทองยศ และ ปราณี สวัสดิ์สรณ์,
2551 น. 3-4)

ตารางที่ 3.2 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

หมู่บ้าน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	804	45
2	962	46
3	940	45
4	906	45
5	774	45
6	768	45
7	662	45
8	940	45

เนื่องจากประชากรที่ศึกษาเป็นกลุ่มที่มีอายุ 18 ปี ขึ้นไป แต่ อบต. ไม่ได้จำแนกประชากรอายุ 18 ปี ขึ้นไปตามหมู่บ้าน ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างให้เท่ากันหมู่บ้านละ 45 ราย ยกเว้น หมู่ที่ 2 ที่มีประชากรมากที่สุด จำนวน 46 ราย ซึ่งจะได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 361 ราย

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลัก มีจำนวนทั้งสิ้น 11 คน ดังนี้

-ผู้บริหาร อบต.จำนวน 3 คน เนื่องจากเป็นผู้ที่มีอำนาจในการบริหารงานและกำหนดนโยบายแผนงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

-ตัวแทนประชาชนที่มีประสบการณ์การมีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลบาทง 8 หมู่บ้านละ 1 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่สามารถที่จะนำเสนอความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ตรงต่อความต้องการของประชาชนมากที่สุด โดยแต่ละหมู่บ้านจะมีตัวแทนประกอบด้วย กำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน หรือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

3.2 การสร้างเครื่องมือวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิด การศึกษาแนวคิด และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ข้อคำถามครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์การศึกษา และแบ่งข้อคำถามออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามลักษณะแบบปลายปิด (Close-ended) และแบบเลือกตอบ (check list) เกี่ยวกับปัจจัยด้านบุคคลของประชาชน ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา อายุ อาชีพ และรายได้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามลักษณะปลายปิด (Check list) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลบางตาวง การให้คะแนนวัดความรู้ โดยได้กำหนดช่วงค่าเฉลี่ยเพื่อวิเคราะห์ และแปรผล (สิทธิธินันท์ วารุณสหรัชฌณ , 2559 น. 36) ดังนี้

ความรู้ระดับสูง หมายถึง คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป (16-20 คะแนน)

ความรู้ระดับปานกลาง หมายถึง คะแนนร้อยละ 60-79 (12-15 คะแนน)

ความรู้ระดับต่ำ หมายถึง คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 60 (0-11 คะแนน)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามลักษณะแบบปลายปิด (Check list) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางตาวง

ตอนที่ 4 คำถามปลายเปิด (Open-ended) ซึ่งเป็นคำถามที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นและแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมแก้ไข เสนอแนะเพิ่มเติมในประเด็นที่กำหนดไว้

แบบสอบถามตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางตาวง อำเภอหรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส เป็นมาตรวัดแบบ (Cumulative scale) โดยกำหนดเกณฑ์การวัด 5 ระดับ คือ (สิทธิธินันท์ วารุณสหรัชฌณ , 2559 น. 36)

ระดับการมีส่วนร่วม	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

คะแนนที่ได้รับความสำคัญ นำมาวิเคราะห์และหาค่าเฉลี่ยของแต่ละปัจจัยโดยได้กำหนดช่วงค่าเฉลี่ยเพื่อวิเคราะห์และแปรผล (สิทธิธินันท์ วารุณสหรัชฌณ , 2559 น. 36) ดังนี้

คะแนน 4.50 - 5.00	การมีส่วนร่วมมากที่สุด
คะแนน 3.50 - 4.49	การมีส่วนร่วมมาก
คะแนน 2.50 - 3.49	การมีส่วนร่วมปานกลาง
คะแนน 1.50 - 2.49	การมีส่วนร่วมน้อย
คะแนน 1.00 - 1.49	การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยสร้างแนวคำถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 โดยนำผลการวิจัยเชิงปริมาณมาพัฒนาเป็นแนวคำถามการวิจัย และผู้วิจัยให้ความสำคัญกับการจัดการข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมมาในแต่ละครั้ง โดยเฉพาะข้อมูลเชิงคุณภาพที่การได้มาซึ่งข้อมูลนั้นไม่ได้มีความเป็นระบบเหมือนข้อมูลเชิงปริมาณที่ข้อมูลจะถูกเก็บรวบรวมมาในแบบสอบถามหรือแบบทดสอบเพียงการวิเคราะห์ผลเท่านั้นแต่ข้อมูลเชิงคุณภาพนั้นต้องใช้การเก็บรวบรวมหลายครั้งการแปรผลข้อมูลรายวันและการจัดเก็บข้อมูลจึงเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญอย่างมาก หากต้องการได้มาซึ่งข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ผู้วิจัยได้มีการจัดการข้อมูลเชิงคุณภาพดังนี้

การจัดระเบียบข้อมูล สำหรับข้อมูลที่ได้จากการสังเกตผู้วิจัยจะทำการบันทึกที่กระหว่างการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลในลักษณะข้อมูลเชิงบรรยาย ส่วนข้อมูลที่ได้จากการบันทึกเทปผู้วิจัยจะนำมาถอดเทปแบบคำต่อคำ โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงเป็นข้อมูลเชิงบรรยายและอ่านข้อความจากการถอดเทปทั้งหมด เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์และความครอบคลุมประเด็นการศึกษา โดยดูว่าข้อมูลที่ได้ยังคงคลุมเครือไม่ครบถ้วนส่วนใดหรือไม่ รวมทั้งหาข้อมูลสำคัญใหม่ ๆ มาตั้งคำถามที่เป็นประโยชน์ต่อการได้มาซึ่งข้อมูลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น หลังจากนั้นจะลงพื้นที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลอีกครั้งจนกว่าจะได้ข้อมูลที่สมบูรณ์

3.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา (รองศาสตราจารย์ อาหวัง ล่านุ้ย) และผู้เชี่ยวชาญงานวิจัยทั้ง 3 ท่าน ได้แก่ (1) ดร. อับดุลเลาะ ยูโซะ (2) ดร.วันพิชิต ศรีสุข (3) ดร.ประจวบ ทองศรี ได้มีตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหา (Content Validity) โดยชุดคำถามตอนที่ 1 ได้คะแนนค่า IOC 0.85 และชุดคำถามตอนที่ 2 ได้คะแนน IOC 0.86 หลังจากนั้นได้มีการทดลองใช้กับบุคคลทั่วไป 30 ชุด เพื่อตรวจสอบชุดคำถาม นำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษา โดยหาค่าความเชื่อมั่นแบบคูเดอร์ ริชาร์ดสัน KR-20 ได้เท่ากับ 0.898 แล้วนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลเฉพาะหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางต อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส โดยดำเนินการ ดังนี้

1. นำหนังสือขอความร่วมมือในการทำงานวิจัย นำเรียนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางต อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส เพื่อขออนุญาตเข้าไปทำการเก็บและรวบรวมข้อมูลในหมู่บ้านเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางต อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documentary research) ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากตำราเอกสารทางวิชาการ สิ่งพิมพ์ วารสาร งานวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง

3. การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำการ เลือกสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) ใช้วิธีแจกแบบสอบถามสำหรับประชาชนที่อาศัยอยู่เฉพาะในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบาดตง อำเภอหรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส

4. การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจัดสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลหลัก ทั้งผู้บริหาร อบต. และตัวแทนประชาชน

3.5 การวิเคราะห์ผล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการใช้ค่าสถิติในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ และข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกรบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลบาดตง อำเภอหรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ด้านแหล่งของข้อมูล ได้แก่ 1. ด้านเวลา 2. ด้านสถานที่ 3. ด้านบุคคล และทำการวิเคราะห์เนื้อหา โดยอธิบายเชิงพรรณนาความจากข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ (Interview) โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบเพื่อหาความเชื่อมโยงสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลที่รวบรวมได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย หลังจากนั้นทำการสร้างบทสรุป โดยนำแนวคิด ทฤษฎีงานวิจัยต่าง ๆ ทางวิชาการ มาสร้างเป็นบทสรุปพร้อมกับข้อมูลที่ได้อีกครั้งหนึ่ง โดยเน้นความเชื่อมโยงที่เป็นรูปธรรมและตรงต่อข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเพื่อจัดระบบข้อมูลเป็นแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบาง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส” โดยทำการสุ่ม ตัวอย่างเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเครื่องมือคือ แบบสอบถามจำนวน 361 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ และประมวลข้อมูลเพื่อคำนวณค่าสถิติต่าง ๆ สำหรับตอบปัญหาวิจัย พร้อมทั้งนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นดังนี้

- 4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 4.2 การวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล
- 4.3 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน
- 4.4 การวิเคราะห์การทดสอบสมมุติฐานการวิจัย
- 4.5 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชน

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประชาชนที่ศึกษา ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลบางเมื่อ พุทธศักราช 2548 ซึ่งมีลักษณะข้อมูลทั่วไป ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 จำนวน ร้อยละ เพศของกลุ่มตัวอย่าง (n = 361)

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	238	65.9
หญิง	123	34.1
รวม	361	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือ เป็นเพศชาย ร้อยละ 65.9 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 34.1

ตารางที่ 4.2 จำนวน ร้อยละ อายุของกลุ่มตัวอย่าง (n = 361)

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	16	4.4
20-24 ปี	53	14.7
25-29 ปี	82	22.7
30-34 ปี	51	14.1
35-39 ปี	39	10.8
40-44 ปี	30	8.3
45-49 ปี	38	10.5
50-54 ปี	35	9.7
55-59 ปี	9	2.5
60 ปีขึ้นไป	8	2.2
รวม	361	100.0

จากตารางที่ 4.2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุ 25-29 ปี ร้อยละ 22.7 รองลงมาอายุ 20-24 ปี ร้อยละ 14.7 อายุระหว่าง 30-34 ปี ร้อยละ 14.1 มีอายุระหว่าง 35-39 ปี ร้อยละ 10.8 อายุระหว่าง 45-49 ปี ร้อยละ 10.5 มีอายุระหว่าง 50-54 ปี ร้อยละ 9.7 อายุระหว่าง 40-44 ปี ร้อยละ 8.3 อายุระหว่าง ต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 4.4 อายุระหว่าง 55-59 ปี ร้อยละ 2.5 และอายุ 60 ปีขึ้นไปมีจำนวนต่ำสุดคือ ร้อยละ 2.2

ตารางที่ 4.3 จำนวน ร้อยละ ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง (n = 361)

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้เรียน	29	8.0
ประถมศึกษา	96	26.6
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	63	17.5
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	81	22.4
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	32	8.9
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	60	16.6
รวม	361	100.0

จากตารางที่ 4.3 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 26.6 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ร้อยละ 22.4 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า ร้อยละ 17.5 ระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า ร้อยละ 16.6 และระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 8.9 และไม่ได้เรียนมีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 8.0

ตารางที่ 4.4 จำนวน ร้อยละ ระดับการศึกษาศาสนาของกลุ่มตัวอย่าง (n = 361)

การศึกษาศาสนา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้เรียน	16	4.4
ตาดีกา	94	26.0
อับตีดาอี	54	15.0
มูตาวาสซิก	84	23.3
ชานาวี	110	30.5
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	3	.8
รวม	361	100.0

จากตารางที่ 4.4 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาศาสนาอยู่ในระดับชานาวี ร้อยละ 30.5 รองลงมาคือระดับตาดีกา ร้อยละ 26.0 ระดับมูตาวาสซิก ร้อยละ 23.3 ระดับอับตีดาอี ร้อยละ 15.0 ไม่ได้เรียน ร้อยละ 4.4 และกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาศาสนาปริญญาตรีหรือสูงกว่ามีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 0.8

ตารางที่ 4.5 จำนวน ร้อยละ สถานภาพครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง (n = 361)

สถานภาพครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
โสด	116	32.1
สมรส อยู่ด้วยกัน	232	64.3
หย่าร้าง แยกกันอยู่	9	2.5
หม้าย	4	1.1
รวม	361	100.0

จากตารางที่ 4.5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพสมรสอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 64.3 รองลงมาคือ โสด ร้อยละ 32.1 และหย่าร้าง แยกกันอยู่ ร้อยละ 2.5 กลุ่มตัวอย่างที่สถานภาพน้อยที่สุดคือหม้าย ร้อยละ 1.1

ตารางที่ 4.6 จำนวน ร้อยละ อาชีพของกลุ่มตัวอย่าง (n = 361)

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	57	15.8
ธุรกิจส่วนตัว	25	6.9
ค้าขาย	83	23.0
เกษตรกร	142	39.3
รับจ้าง	34	9.4
อื่น ๆ	20	5.5
รวม	361	100.0

จากตารางที่ 4.6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเกษตรกร ร้อยละ 39.3 รองลงมาคืออาชีพค้าขาย ร้อยละ 23.0 และข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 15.8 และรับจ้าง ร้อยละ 9.4 กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 6.9 อาชีพอื่น ๆ ร้อยละ 5.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 จำนวน ร้อยละ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่าง (n = 361)

รายได้ต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 4,000 บาท	24	6.6
4,001-7,000 บาท	123	34.1
7,001-10,000 บาท	133	36.8
10,001-15,000 บาท	66	18.3
15,001-20,000 บาท	13	3.6
20,000 บาท ขึ้นไป	2	.6
รวม	361	100.0

จากตารางที่ 4.7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้ 7001-10000 บาท/เดือน ร้อยละ 36.8 รองลงมาคือ 4,001-7,000 บาท/เดือน ร้อยละ 34.1 10001-15000 บาท/เดือน ร้อยละ 18.3 ต่ำกว่า 4000 บาท/เดือน ร้อยละ 6.6 15,001-20,000 บาท/เดือน ร้อยละ 3.6 และมีรายได้ 20,000 บาท ขึ้นไปน้อยที่สุด ร้อยละ 0.6

4.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบາตง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส

ตารางที่ 4.8 จำนวนร้อยละความรู้เกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลบาตงของกลุ่มตัวอย่าง (n = 361)

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล	คำตอบ	
	รู้	ไม่รู้
1. อบต. มีหน้าที่ในการพัฒนาตำบล ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม	151 (41.8)	210 (58.2)
2. อบต. ได้มีหน้าที่พัฒนาและบำรุงรักษา ถนน และแม่น้ำลำคลอง	310 (85.9)	51 (14.1)
3. อบต. มีหน้าที่ในการป้องกันและระงับโรคติดต่อในชุมชน	189 (52.4)	172 (47.6)
4. อบต. อาจจะทำให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์ในชุมชน	162 (44.9)	199 (55.1)
5. อบต. ต้องรักษาความสะอาดของถนน แม่น้ำลำคลองพื้นที่สาธารณะ และกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล	217 (60.1)	144 (39.9)
6. อบต. มีหน้าที่ช่วยเหลือป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในชุมชน	208 (57.6)	153 (42.4)
7. อบต. มีหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในชุมชน	139 (38.5)	222 (61.5)
8. อบต. มีหน้าที่ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ	151 (41.8)	210 (58.2)

ตารางที่ 4.8 จำนวนร้อยละความรู้เกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลบางของกลุ่มตัวอย่าง (n = 361) (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล	คำตอบ	
	รู้	ไม่รู้
9. อบต. มีหน้าที่คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	142 (39.3)	219 (60.7)
10. อบต. มีหน้าที่บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น	131 (36.3)	230 (63.7)
11. อบต. มีหน้าที่พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน เพราะเป็นหน้าที่ของทุกคนในชุมชน	108 (29.9)	253 (70.1)
12. อบต. มีหน้าที่ดูแลการอุปโภค บริโภค และการเกษตรในชุมชน	96 (26.6)	265 (73.4)
13. อบต. มีหน้าที่ดูแลบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างในชุมชน	310 (85.9)	51 (14.1)
14. อบต. มีหน้าที่บำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะในชุมชน	226 (62.6)	135 (37.4)
15. อบต. มีหน้าที่ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว	78 (21.6)	283 (78.4)
16. อบต. มีหน้าที่คุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน	105 (29.1)	256 (70.9)
17. อบต. มีหน้าที่จัดทำโครงการบำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร	102 (28.3)	259 (71.7)
18. อบต. มีหน้าที่ดูแลรักษากฎหมายในชุมชน	86 (23.8)	275 (76.2)
19. อบต. หน้าที่ออกแบบผังเมืองให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต	113 (31.3)	248 (68.7)
20. อบต. มีหน้าที่จัดให้มีตลาดเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีพื้นที่ในการค้าขาย	109 (30.2)	252 (69.8)

จากตารางที่ 4.8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 41.8 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ อบต. ในการพัฒนาตำบล ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 85.9 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอบต. ในการพัฒนาและบำรุงรักษา ถนน และแม่น้ำลำคลอง กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 52.4 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ อบต. ในการป้องกันและระงับโรคติดต่อในชุมชนคลอง กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 44.9 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ อบต. ในการจัดให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์ในชุมชน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 60.1 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ อบต. ในการรักษาความสะอาดของถนน แม่น้ำลำคลองพื้นที่สาธารณะ และกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 57.6 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ อบต. ในการช่วยเหลือป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในชุมชนส่วนที่รู้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 38.5 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ อบต. ในการส่งเสริมและพัฒนาศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในชุมชนส่วนที่รู้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 41.8 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ อบต. ในการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 39.3 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ อบต. ในการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 36.3 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ อบต. ในการบำรุงรักษาศิลปะ จำรีดประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 29.9 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ อบต. ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 26.6 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ อบต. ในการดูแลการอุปโภค บริโภค และการเกษตรในชุมชน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 85.9 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ อบต. ในการดูแลบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างในชุมชนส่วนที่รู้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 62.6 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ อบต. ในการบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะในชุมชน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 21.6 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ อบต. ในการส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 29.1 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ อบต. ในการคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 28.3 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ อบต. ในการจัดทำโครงการบำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 23.8 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ อบต. ในการแลกรักษากฎหมายในชุมชนส่วนที่รู้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 31.3 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ อบต. ในการออกแบบผังเมืองให้เหมาะสมกับการ

เปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 30.2 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ อบต. ในการจัดให้มีตลาดเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีพื้นที่ในการค้าขาย

ตารางที่ 4.9 ความรู้ทั้งหมดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่าง (n = 361)

ความรู้	จำนวน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	Sum	คะแนน เฉลี่ย	S.D.
รวม	361	2.00	20.00	3133.00	8.6787	4.19945

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ระดับความรู้ของกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนต่ำสุด 2.00 คะแนน สูงสุด 20.00 คะแนนเฉลี่ย 8.6787 และคะแนน S.D. 4.19945 ซึ่งความรู้ทั้งหมดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับความรู้ต่ำ

ตารางที่ 4.10 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ
ของกลุ่มตัวอย่าง (n = 361)

การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ	ระดับการมีส่วนร่วม					รวม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
1.1 อบต. ได้เชิญเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหา ความต้องการในตำบล	3 (.8)	63 (17.5)	183 (50.7)	85 (23.5)	27 (7.5)	361 (100.0)	2.81	.814	ปานกลาง
1.2 อบต. ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิดและกำหนด แนวทางการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาในตำบล	2 (.6)	83 (23.0)	141 (39.1)	98 (27.1)	37 (10.2)	361 (100.0)	2.76	.938	ปานกลาง
1.3 ประชาชนได้มีส่วนร่วมกับ อบต. วางแผน นโยบาย แผนงาน/โครงการหรือกิจกรรม	5 (1.4)	76 (21.1)	143 (39.6)	111 (30.7)	26 (7.2)	361 (100.0)	2.79	.905	ปานกลาง
1.4 ในการประชุม อบต. เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น	4 (1.1)	98 (27.1)	126 (34.9)	108 (29.9)	25 (6.9)	361 (100.0)	2.86	.935	ปานกลาง
1.5 อบต. สสำรวจความต้องการของประชาชนเพื่อนำไปประกอบในการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ	4 (1.1)	66 (18.3)	162 (44.9)	100 (27.7)	29 (8.0)	361 (100.0)	2.77	.879	ปานกลาง

ตารางที่ 4.10 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ
ของกลุ่มตัวอย่าง (n = 361) (ต่อ)

การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ	ระดับการมีส่วนร่วม					รวม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
1.6 ความต้องการของประชาชนได้รับการบรรจุในโครงการหรือกิจกรรมต่างๆของ อบต.	5 (1.4)	73 (20.2)	139 (38.5)	212 (33.5)	23 (6.4)	361 (100.0)	2.77	.892	ปานกลาง
1.7 อบต.ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นที่มีอยู่ประโยชน์ต่อส่วนร่วม	10 (2.8)	59 (16.3)	156 (43.2)	115 (31.9)	21 (5.8)	361 (100.0)	2.78	.884	ปานกลาง
1.8 อบต. ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในด้านแก้ไขความยากจน	6 (1.7)	48 (13.3)	175 (48.5)	107 (29.6)	25 (6.9)	361 (100.0)	2.73	.838	ปานกลาง
1.9 อบต. ได้ให้ประชาชนมีการตัดสินใจในการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส เช่น คนพิการ	5 (1.4)	62 (17.2)	161 (44.6)	105 (29.1)	28 (7.8)	361 (100.0)	2.75	.877	ปานกลาง
1.10 อบต.เคยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมอาชีพประจำตำบล	3 (.8)	52 (14.4)	189 (52.4)	92 (25.5)	25 (6.9)	361 (100.0)	2.77	.810	ปานกลาง
1.11 ประชาชนได้เข้ามามีให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการบริหารงานของ อบต.	3 (.8)	55 (15.2)	160 (33.2)	120 (33.2)	23 (6.4)	361 (100.0)	2.71	.831	ปานกลาง

ตารางที่ 4.10 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่าง (n = 361) (ต่อ)

การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ	ระดับการมีส่วนร่วม					รวม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
1.12 อบต. ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมจัดทำแผน/โครงการที่มีลักษณะเป็นวัตถุประสงค์ของ เช่น เครื่องอุปโภค บริโภค สำหรับการประกอบให้แก่กลุ่มประชาชนในท้องถิ่น	6 (1.7)	58 (16.1)	140 (38.8)	119 (33.0)	38 (10.5)	361 (100.0)	2.65	.928	ปานกลาง
1.13 อบต. ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมจัดทำแผน/โครงการที่เกี่ยวกับงานด้านสาธารณสุข โภค งานด้านศาสนาและงานด้านวัฒนธรรมให้กับประชาชนในท้องถิ่น	8 (2.2)	56 (15.5)	144 (39.9)	117 (32.4)	36 (10.0)	361 (100.0)	2.68	.930	ปานกลาง
รวม							2.76	.618	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.10 การมีส่วนร่วมการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.76$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยมากที่สุดนั้น อบต. ได้เชิญเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาความต้องการในตำบลอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.81$) รองลงมา ประชาชนได้มีส่วนร่วมกับ อบต. วางแผน นโยบายแผนงาน/โครงการหรือกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.79$) และน้อยที่สุด อบต. ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมจัดทำแผน/โครงการที่มีลักษณะเป็นวัตถุประสงค์ของ เช่น เครื่องอุปโภค บริโภคสำหรับการประกอบให้แก่กลุ่มประชาชนในท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.65$)

ตารางที่ 4.11 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงาน
ของกลุ่มตัวอย่าง (n = 361)

การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงาน	ระดับการมีส่วนร่วม					รวม	\bar{x}	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
2.1 ประชาชนมีส่วนร่วมดำเนินงานกิจกรรมตามแผนพัฒนาตำบลที่ อบต. กำหนดไว้		52 (14.4)	171 (47.4)	102 (28.3)	36 (10.0)	361 (100.0)	2.66	.845	ปานกลาง
2.2 ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับจ้างงานเหมาโครงการหรือกิจกรรมที่ อบต. ได้จัดทำ	3 (.8)	49 (13.6)	144 (39.9)	135 (37.4)	30 (8.3)	361 (100.0)	2.61	.853	ปานกลาง
2.3 ประชาชนได้เข้าร่วมปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน/โครงการหรือกิจกรรมที่อบต. ในหมู่บ้านให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแผนพัฒนา อบต.	2 (.6)	49 (13.6)	147 (40.7)	125 (34.6)	38 (10.5)	361 (100.0)	2.59	.871	ปานกลาง
2.4 ประชาชนได้ร่วมสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัวให้แก่ อบต. เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น	1 (.3)	51 (14.1)	162 (44.9)	114 (31.6)	33 (9.1)	361 (100.0)	2.65	.844	ปานกลาง
2.5 ประชาชนได้มีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการพัฒนา อบต.	9 (2.5)	58 (16.1)	139 (38.5)	121 (33.5)	34 (9.4)	361 (100.0)	2.69	.936	ปานกลาง

ตารางที่ 4.11 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงาน
ของกลุ่มตัวอย่าง (n = 361) (ต่อ)

การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงาน	ระดับการมีส่วนร่วม					รวม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
2.6 ประชาชนมีส่วนร่วมในการประสานงานการดำเนินงานต่าง ๆ ร่วมกับ อบต.	2 (.6)	53 (14.7)	158 (43.8)	117 (32.4)	31 (8.6)	361 (100.0)	2.66	.851	ปานกลาง
2.7 ประชาชนในท้องถิ่นเคยช่วยดำเนินการแก้ปัญหาผู้ด้อยโอกาส เช่น ส่งเสริมการศึกษา		33 (9.1)	121 (33.5)	143 (39.6)	64 (17.7)	361 (100.0)	2.34	.874	ปานกลาง
2.8 ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ แก้ปัญหากลุ่มแม่บ้านที่ว่างงาน	5 (1.4)	51 (14.1)	156 (43.2)	113 (31.3)	100.0)	361 (100.0)	2.66	.890	ปานกลาง
2.9 ประชาชนได้เข้าร่วมกิจกรรมจนบรรลุเป้าหมายของแผนพัฒนาของอบต.	2 (.6)	51 (14.1)	160 (44.3)	107 (29.6)	41 (11.4)	361 (100.0)	2.63	.882	ปานกลาง
2.10 อบต. ได้ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น ที่ถูกต้องชัดเจนและทันเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบัน	8 (2.2)	46 (12.7)	154 (42.7)	120 (33.2)	33 (9.1)	361 (100.0)	2.66	.894	ปานกลาง
รวม							2.61	.644	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.11 พบว่าการมีส่วนร่วมด้านดำเนินงานของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ
กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม มีส่วนร่วมด้านการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง
($\bar{X} = 2.61$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ค่าเฉลี่ยมากที่สุดนั้น ประชาชนได้มีส่วนร่วมเป็นกรรมการ
ในการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการพัฒนา อบต. ($\bar{X} = 2.69$) รองลงมา ประชาชนมีส่วนร่วม

ในการดำเนินการแก้ปัญหาในกลุ่มแม่บ้านที่ว่างงาน ($\bar{X} = 2.66$) และน้อยที่สุด ประชาชนในท้องถิ่น เคยช่วยดำเนินการแก้ปัญหาผู้ด้อยโอกาส เช่น ส่งเสริมการศึกษา ($\bar{X} = 2.34$)

ตารางที่ 4.12 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ ของกลุ่มตัวอย่าง (n = 361)

การมีส่วนร่วมด้านการรับ ผลประโยชน์	ระดับการมีส่วนร่วม					รวม	\bar{X}	S.D.	แปล ผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
3.1 ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส	6 (1.7)	49 (13.6)	169 (46.8)	109 (30.2)	28 (7.8)	361 (100.0)	2.71	.856	ปาน กลาง
3.2 ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการส่งเสริมด้านกีฬา เช่น สถานที่ออกกำลังกาย และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจเพิ่มขึ้น	21 (5.8)	98 (27.1)	126 (34.9)	81 (22.4)	35 (9.7)	361 (100.0)	2.97	1.058	ปาน กลาง
3.3 ประชาชนได้รับประโยชน์จากอบต. ในการใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าและทันสมัย	2 (.6)	47 (13.0)	138 (38.2)	141 (39.1)	33 (9.1)	361 (100.0)	2.57	.851	ปาน กลาง
3.4 ประชาชนได้รับผลประโยชน์ในการบริหารของอบต. ด้านการอุปโภคบริโภค	5 (1.4)	60 (16.6)	136 (37.7)	120 (33.2)	40 (11.1)	361 (100.0)	2.64	.933	ปาน กลาง
3.5 ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากอบต. ในด้านการช่วยเหลือทุนการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส	6 (1.7)	51 (14.1)	148 (41.0)	113 (31.3)	43 (11.9)	361 (100.0)	2.62	.926	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.12 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์
ของกลุ่มตัวอย่าง (n = 361) (ต่อ)

การมีส่วนร่วมด้านการรับ ผลประโยชน์	ระดับการมีส่วนร่วม					รวม	\bar{X}	S.D.	แปล ผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
3.6 ประชาชนได้รับผล ประโยชน์จากอบต. ในด้าน วัฒนธรรมประเพณี	1 (.3)	70 (19.4)	158 (43.8)	101 (28.0)	31 (8.6)	361 (100.0)	2.75	.876	ปาน กลาง
รวม							2.71	.675	ปาน กลาง

จากตารางที่ 4.12 การมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม มีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.71$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยมากที่สุดนั้น ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการส่งเสริมด้านกีฬา เช่น สถานที่ออกกำลังกาย และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจเพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 2.97$) รองลงมา ประชาชนได้รับผล ประโยชน์จากอบต. ในด้านวัฒนธรรมประเพณี ($\bar{X} = 2.75$) และน้อยที่สุด ประชาชนได้รับประโยชน์จากอบต. ในการใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าและทันสมัย ($\bar{X} = 2.57$)

ตารางที่ 4.13 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลรับ
ของกลุ่มตัวอย่าง (n = 361)

การมีส่วนร่วมด้านการ ประเมินผล	ระดับการมีส่วนร่วม					รวม	\bar{x}	S.D.	แปล ผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
4.1 อบต.ได้ให้ประชาชนเข้า มามีส่วนร่วมควบคุม ตรวจสอบการปฏิบัติงานตาม แผนพัฒนาของอบต.	2 (.6)	62 (17.2)	159 (44.0)	111 (30.7)	27 (7.5)	361 (100.0)	2.73	.853	ปาน กลาง
4.2 อบต. ได้แต่งตั้งประชาชน เข้ามาเป็นกรรมการประเมิน แผนงานโครงการตาม แผนพัฒนา อบต.	3 (.8)	58 (16.1)	162 (44.9)	114 (31.6)	24 (6.6)	361 (100.0)	2.73	.839	ปาน กลาง
4.3 ประชาชนเข้ามามีส่วน ร่วมในการควบคุมการให้ ทรัพย์สินและงบประมาณของ อบต.	3 (.8)	53 (14.7)	155 (42.9)	111 (30.7)	39 (10.8)	361 (100.0)	2.64	.890	ปาน กลาง
4.4 ประชาชนได้มีส่วนร่วมใน การตรวจสอบความ โปร่งใส ในการบริหารงานของคณะ ผู้บริหาร	2 (.6)	50 (13.9)	154 (42.7)	121 (33.5)	34 (9.4)	361 (100.0)	2.63	.857	ปาน กลาง
4.5 ประชาชนได้มีส่วนร่วมใน การควบคุมการจัดทำบัญชี งบประมาณของ อบต.	3 (.8)	46 (12.7)	142 (39.3)	140 (38.8)	30 (8.3)	361 (100.0)	2.59	.845	ปาน กลาง
4.6 ประชาชนได้มีส่วนร่วม การประเมินผลงานในการ บริหารส่วนท้องถิ่นของอบต.	1 (.3)	61 (16.9)	147 (40.7)	112 (31.0)	40 (11.1)	361 (100.0)	2.64	.889	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.13 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลรับของกลุ่มตัวอย่าง (n = 361) (ต่อ)

การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล	ระดับการมีส่วนร่วม					รวม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
4.7 ประชาชนได้มีส่วนร่วมมีการประเมินผลงานในด้านการก่อสร้างที่ถูกต้องตามแบบแผนของอบต.	3 (.8)	53 (14.7)	148 (41.0)	117 (32.4)	40 (11.1)	361 (100.0)	2.62	.896	ปานกลาง
4.8 อบต.ให้ส่วนท้องถิ่นได้มีการประเมินผลงานของกลุ่มแม่บ้าน	1 (.3)	46 (12.7)	134 (37.1)	146 (40.4)	34 (9.4)	361 (100.0)	2.54	.843	ปานกลาง
4.9 อบต.ให้ส่วนท้องถิ่นได้มีการประเมินผลงานเกี่ยวกับรายรับ รายจ่ายของ อบต.	2 (.6)	38 (10.5)	143 (39.6)	139 (38.5)	39 (10.8)	361 (100.0)	2.52	.844	ปานกลาง
4.10 ประชาชนได้มีส่วนร่วมให้ส่วนท้องถิ่นมีการประเมินด้วยความโปร่งใสในการทำงานของคณะกรรมการ อบต.	3 (.8)	52 (14.4)	149 (41.3)	115 (31.9)	42 (11.6)	361 (100.0)	2.61	.901	ปานกลาง
รวม							2.62	.652	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.13 พบว่า การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.62$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยมากที่สุดนั้น อบต.ได้ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาของอบต. และอบต. ได้แต่งตั้งประชาชนเข้ามาเป็นกรรมการ ประเมินแผนงานโครงการตามแผนพัฒนา อบต. ($\bar{X} = 2.73$) รองลงมา ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการควบคุมการให้ทรัพย์สินและงบประมาณของ อบต. และประชาชนได้มีส่วนร่วม

การประเมินผลงานในการบริหารส่วนท้องถิ่นของอบต. ($\bar{X} = 2.64$) และน้อยที่สุด อบต.ให้ส่วนท้องถิ่นได้มีการประเมินผลงานเกี่ยวกับรายรับ รายจ่ายของ อบต. ($\bar{X} = 2.52$)

ตารางที่ 4.14 การมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างจำแนกรายด้าน

การมีส่วนร่วม	Mean	S.D.	แปลผล
การตัดสินใจ	2.7556	.61782	ปานกลาง
ดำเนินงาน	2.6144	.64391	ปานกลาง
ผลประโยชน์	2.7101	.67526	ปานกลาง
ประเมินผล	2.6235	.65156	ปานกลาง
รวม	2.6785	.57588	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.14 พบว่า การมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.6785$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงตามลำดับ คือ การมีส่วนร่วมตัดสินใจ ($\bar{X}=2.7556$) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ($\bar{X}=2.7101$) การมีส่วนร่วมประเมินผล ($\bar{X}=2.6235$) และการมีส่วนร่วมดำเนินงาน ($\bar{X}=2.6144$) ตามลำดับ

สรุปการวัดระดับความรู้ด้านการมีส่วนร่วมการบริหารงานของกลุ่มตัวอย่างมีค่าต่ำสุด 2.0 ค่าสูงสุด 20.00 ค่าเฉลี่ย 8.6787 และค่า S.D. 4.19945 ส่วนระดับการมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมการบริหารงานของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมตัดสินใจ การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมประเมินผล และการมีส่วนร่วมดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

ตารางที่ 4.15 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศกับการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ

เพศ	n	Mean	S.D.	t	Sig
ชาย	238	2.7382	.62830	1.244	.265
หญิง	123	2.7892	.59811		

จากตารางที่ 4.15 เพศชายและเพศหญิง มีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.16 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศกับการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงาน

เพศ	n	Mean	S.D.	t	Sig
ชาย	238	2.6139	.64148	.058	.810
หญิง	123	2.6154	.65123		

จากตารางที่ 4.16 เพศชาย และเพศหญิงมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.17 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศกับการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์

เพศ	n	Mean	S.D.	t	Sig
ชาย	238	2.7129	.67277	.002	.966
หญิง	123	2.7046	.68280		

จากตารางที่ 4.17 เพศชายและหญิงมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.18 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศกับการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล

เพศ	n	Mean	S.D.	t	Sig
ชาย	238	2.6336	.64785	.032	.859
หญิง	123	2.6041	.66090		

จากตารางที่ 4.18 เพศชายและหญิงมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.19 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศกับการมีส่วนร่วมทั้งหมด

เพศ	n	Mean	S.D.	t	Sig.
ชาย	238	2.6756	.58102	.548	.460
หญิง	123	2.6842	.56811		

จากตารางที่ 4.19 เพศชายและหญิงมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมทั้งหมดแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.20 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ

อายุ	Mean	S.D.	F	Sig.
ต่ำกว่า 20 ปี	2.0769	.62996	7.587	.000*
20-24 ปี	2.4615	.52368		
25-29 ปี	2.6492	.59794		
30-34 ปี	2.7602	.60874		
35-39 ปี	3.0118	.44031		
40-44 ปี	2.8949	.68131		
45-49 ปี	2.8806	.46489		
50-54 ปี	3.0000	.66539		
55-59 ปี	3.0513	.56264		
60 ปีขึ้นไป	3.3558	.36299		
รวม	2.7556	.61782		

* มีค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.20 พบว่าอายุกับการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยพบว่ากลุ่มที่มีอายุมากจะมีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มที่มีอายุน้อย

ตารางที่ 4.21 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงาน

อายุ	Mean	S.D.	F	Sig.
ต่ำกว่า 20 ปี	2.1188	.66455	3.618	.000*
20-24 ปี	2.3604	.58944		
25-29 ปี	2.6110	.64195		
30-34 ปี	2.5627	.70935		
35-39 ปี	2.8692	.57590		
40-44 ปี	2.6600	.71322		
45-49 ปี	2.7105	.53006		
50-54 ปี	2.7257	.63308		
55-59 ปี	2.9889	.34440		
60 ปีขึ้นไป	2.8750	.38452		
รวม	2.6114	.64391		

* มีค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.21 พบว่าอายุกับการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยพบว่ากลุ่มที่มีอายุมากจะมีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มที่มีอายุน้อย

ตารางที่ 4.22 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์

อายุ	Mean	S.D.	F	Sig.
ต่ำกว่า 20 ปี	2.2292	.62324	3.265	.001
20-24 ปี	2.5409	.61577		
25-29 ปี	2.6606	.65705		
30-34 ปี	2.6046	.77529		
35-39 ปี	3.0085	.69348		
40-44 ปี	2.6833	.73676		
45-49 ปี	2.8289	.54178		
50-54 ปี	2.8571	.61854		
55-59 ปี	2.9815	.41201		
60 ปีขึ้นไป	3.1042	.48744		
รวม	2.7101	.67526		

* มีค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.22 พบว่าอายุกับการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยพบว่ากลุ่มที่มีอายุมากจะมีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มที่มีอายุน้อย

ตารางที่ 4.23 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล

อายุ	Mean	S.D.	F	Sig.
ต่ำกว่า 20 ปี	2.1500	.63456	3.369	.001
20-24 ปี	2.4774	.60436		
25-29 ปี	2.5915	.62008		
30-34 ปี	2.4980	.73770		
35-39 ปี	2.8154	.61965		
40-44 ปี	2.7033	.76270		
45-49 ปี	2.6474	.54263		
50-54 ปี	2.8143	.60447		
55-59 ปี	2.8222	.42655		
60 ปีขึ้นไป	3.2625	.38891		
รวม	2.6235	.65156		

* มีค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.23 พบว่าอายุกับการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยพบว่ากลุ่มที่มีอายุมากจะมีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มที่มีอายุน้อย

ตารางที่ 4.24 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมทั้งหมด

อายุ	Mean	S.D.	F	Sig.
ต่ำกว่า 20 ปี	2.1298	.58249	5.439	.000*
20-24 ปี	2.4519	.49715		
25-29 ปี	2.6263	.55400		
30-34 ปี	2.6184	.62731		
35-39 ปี	2.9244	.49061		
40-44 ปี	2.7530	.65557		
45-49 ปี	2.7692	.43949		
50-54 ปี	2.8601	.59031		
55-59 ปี	2.9658	.34852		
60 ปีขึ้นไป	3.1699	.32112		
รวม	2.6785	.57588		

* มีค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.24 พบว่าอายุกับการมีส่วนร่วมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยพบว่ากลุ่มที่มีอายุมากจะมีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มที่มีอายุน้อย

ตารางที่ 4.25 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการศึกษากับการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ

การศึกษา	Mean	S.D.	F	Sig.
ไม่ได้เรียน	2.9284	.37286	2.958	.012
ประถมศึกษา	2.6699	.60321		
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	2.6960	.44756		
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	2.7142	.64361		
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	2.6466	.68325		
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	2.9859	.75269		
รวม	2.7556	.61782		

* มีค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.25 พบว่าการศึกษากับการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า และไม่ได้เรียน จะมีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

ตารางที่ 4.26 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการศึกษากับการมีส่วนร่วมการดำเนินงาน

การศึกษา	Mean	S.D.	F	Sig.
ไม่ได้เรียน	2.5448	.48002	3.493	.004
ประถมศึกษา	2.5167	.60570		
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	2.5651	.55334		
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	2.5667	.62730		
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	2.6156	.70120		
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	2.9200	.77302		
รวม	2.6144	.64391		

* มีค่านัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.26 พบว่าการศึกษากับการมีส่วนร่วมการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยพบว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า และไม่ได้เรียนจะมีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

ตารางที่ 4.27 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการศึกษากับการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

การศึกษา	Mean	S.D.	F	Sig.
ไม่ได้เรียน	2.7529	.56453	3.939	.002
ประถมศึกษา	2.6944	.67133		
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	2.5767	.57799		
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	2.6152	.65651		
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	2.6094	.71167		
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	3.0361	.74668		
รวม	2.7101	.67526		

* มีค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.27 พบว่าการศึกษากับการมีส่วนร่วมการรับผลประโยชน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยพบว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าและไม่ได้เรียนจะมีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

ตารางที่ 4.28 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการศึกษากับการมีส่วนร่วมประเมินผล

การศึกษา	Mean	S.D.	F	Sig.
ไม่ได้เรียน	2.6966	.55709	2.360	.040
ประถมศึกษา	2.6073	.63449		
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	2.5444	.60848		
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	2.5284	.63230		
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	2.5531	.70710		
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	2.8633	.71946		
รวม	2.6235	.65156		

* มีค่านัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.28 พบว่าการศึกษากับการมีส่วนร่วมการประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยพบว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าและไม่ได้เรียนจะมีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

ตารางที่ 4.29 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการศึกษากับการมีส่วนร่วมทั้งหมด

การศึกษา	Mean	S.D.	F	Sig.
ไม่ได้เรียน	2.7436	.40922	3.479	.004
ประถมศึกษา	2.6183	.56553		
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	2.6052	.43413		
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	2.6135	.57150		
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	2.6090	.64867		
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	2.9453	.68743		
รวม	2.6785	.57588		

* มีค่านัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.29 พบว่าการศึกษากับการมีส่วนร่วมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยพบว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า และไม่ได้เรียนจะมีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

ตารางที่ 4.30 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการศึกษาศาสนากับการมีส่วนร่วมตัดสินใจ

การศึกษาศาสนา	Mean	S.D.	F	Sig.
ไม่ได้เรียน	2.8365	.59244	2.145	.060
ตาดีกา	2.5908	.68051		
อับตีดาอี	2.7550	.46923		
มูตาวาสซิก	2.8352	.61157		
ชานาวี	2.8133	.62296		
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	3.1538	.13323		
รวม	2.7556	.61782		

จากตารางที่ 4.30 พบว่าการศึกษาศาสนากับการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 4.31 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการศึกษาศานากับการมีส่วนร่วมดำเนินงาน

การศึกษาศานา	Mean	S.D.	F	Sig.
ไม่ได้เรียน	2.4875	.58977	3.106	.009
ตาดีกา	2.4383	.65797		
อิติตาอี	2.5389	.68527		
มุตาวาสซิก	2.7548	.57674		
ชานาวี	2.7064	.64028		
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	2.8667	.41633		
รวม	2.6144	.64391		

* มีค่านัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.31 พบว่าการศึกษาศานากับการมีส่วนร่วมการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีจะมีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

ตารางที่ 4.32 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการศึกษาศานากับการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์

การศึกษาศานา	Mean	S.D.	F	Sig.
ไม่ได้เรียน	2.7604	.59929	1.849	.103
ตาดีกา	2.6028	.73246		
อิติตาอี	2.5494	.66951		
มุตาวาสซิก	2.7917	.64049		
ชานาวี	2.8076	.65322		
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	2.8333	.44096		
รวม	2.7101	.67526		

จากตารางที่ 4.32 พบว่าการศึกษาศานากับการมีส่วนร่วมการรับผลประโยชน์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 4.33 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการศึกษาศานากับการมีส่วนร่วมประเมินผล

การศึกษาศานา	Mean	S.D.	F	Sig.
ไม่ได้เรียน	2.6188	.56712	.797	.552
ตาดีกา	2.5415	.69381		
อับตีดาอี	2.5537	.71235		
มุตาวาสซิก	2.6607	.56951		
ชานาวี	2.7018	.65888		
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	2.5667	.45092		
รวม	2.6235	.65156		

จากตารางที่ 4.33 พบว่าการศึกษาศานากับการมีส่วนร่วมการประเมินผลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 4.34 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการศึกษาศานากับการมีส่วนร่วมทั้งหมด

การศึกษาศานา	Mean	S.D.	F	Sig.
ไม่ได้เรียน	2.6795	.52029	2.068	.069
ตาดีกา	2.5409	.63571		
อับตีดาอี	2.6163	.51490		
มุตาวาสซิก	2.7631	.53210		
ชานาวี	2.7564	.58068		
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	2.8803	.17453		
รวม	361	2.6785		

จากตารางที่ 4.34 พบว่าการศึกษาศานากับการมีส่วนร่วมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 4.35 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสถานภาพครอบครัวกับการมีส่วนร่วมตัดสินใจ

สถานภาพครอบครัว	Mean	S.D.	F	Sig.
โสด	2.4854	.60717	12.022	.000*
สมรส อยู่ด้วยกัน	2.8843	.57072		
หย่าร้าง แยกกันอยู่	2.8034	.87208		
หม้าย	3.0192	.60038		
รวม	2.7556	.61782		

* มีค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.35 พบว่าสถานภาพครอบครัวกับการมีส่วนร่วมตัดสินใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยพบว่ากลุ่มหม้ายจะมีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

ตารางที่ 4.36 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสถานภาพครอบครัวกับการมีส่วนร่วมดำเนินงาน

สถานภาพครอบครัว	Mean	S.D.	F	Sig.
โสด	2.4414	.63081	4.661	.003
สมรส อยู่ด้วยกัน	2.6905	.63005		
หย่าร้าง แยกกันอยู่	2.6889	.86667		
หม้าย	3.0500	.23805		
รวม	2.6144	.64391		

* มีค่านัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.36 พบว่าสถานภาพครอบครัวกับการมีส่วนร่วมดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยพบว่ากลุ่มหม้ายจะมีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

ตารางที่ 4.37 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสถานภาพครอบครัวกับการมีส่วนร่วมการรับผลประโยชน์

สถานภาพครอบครัว	Mean	S.D.	F	Sig.
โสด	2.5244	.66240	5.499	.001
สมรส อยู่ด้วยกัน	2.7874	.66381		
หย่าร้าง แยกกันอยู่	2.8148	.72860		
หม้าย	3.3750	.36956		
รวม	2.7101	.67526		

* มีค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.37 พบว่าสถานภาพครอบครัวกับการมีส่วนร่วมการรับผลประโยชน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยพบว่ากลุ่มหม้ายจะมีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

ตารางที่ 4.38 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสถานภาพครอบครัวกับการมีส่วนร่วมการประเมินผล

สถานภาพครอบครัว	Mean	S.D.	F	Sig.
โสด	2.4698	.65875	4.463	.004
สมรส อยู่ด้วยกัน	2.6871	.62806		
หย่าร้าง แยกกันอยู่	2.6667	.83066		
หม้าย	3.3000	.50332		
รวม	2.6235	.65156		

* มีค่านัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.38 พบว่าสถานภาพครอบครัวกับการมีส่วนร่วมประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยพบว่ากลุ่มหม้ายจะมีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

ตารางที่ 4.39 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสถานภาพครอบครัวกับการมีส่วนร่วมทุกด้าน

สถานภาพครอบครัว	Mean	S.D.	F	Sig.
โสด	2.4761	.56710	8.084	.000*
สมรส อยู่ด้วยกัน	2.7691	.54680		
หย่าร้าง แยกกันอยู่	2.7407	.81945		
หม้าย	3.1538	.35157		
รวม	2.6785	.57588		

* มีค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.39 พบว่าสถานภาพครอบครัวกับการมีส่วนร่วมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยพบว่ากลุ่มหม้ายจะมีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

ตารางที่ 4.40 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอาชีพกับการมีส่วนร่วมตัดสินใจ

อาชีพ	Mean	S.D.	F	Sig.
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	3.0837	.55779	9.601	.000*
ธุรกิจส่วนตัว	2.7200	.71814		
ค้าขาย	2.7989	.51836		
เกษตรกร	2.7589	.60390		
รับจ้าง	2.4638	.57921		
อื่น ๆ	2.1577	.59452		
รวม	2.7556	.61782		

* มีค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.40 พบว่าอาชีพกับการมีส่วนร่วมตัดสินใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยพบว่ากลุ่มข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจจะมีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

ตารางที่ 4.41 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอาชีพกับการมีส่วนร่วมดำเนินงาน

อาชีพ	Mean	S.D.	F	Sig.
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2.9982	.63485	6.891	.000*
ธุรกิจส่วนตัว	2.7120	.74962		
ค้าขาย	2.6108	.52823		
เกษตรกร	2.5451	.65834		
รับจ้าง	2.3941	.51871		
อื่น ๆ	2.2800	.61267		
รวม	2.6144	.64391		

* มีค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.41 พบว่าอาชีพกับการมีส่วนร่วมดำเนินงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยพบว่ากลุ่มข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจจะมีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

ตารางที่ 4.42 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอาชีพกับการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์

อาชีพ	Mean	S.D.	F	Sig.
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	3.0731	.64088	5.635	.000*
ธุรกิจส่วนตัว	2.8000	.57333		
ค้าขาย	2.6968	.61107		
เกษตรกร	2.6538	.71433		
รับจ้าง	2.5147	.54798		
อื่น ๆ	2.3500	.67733		
รวม	2.7101	.67526		

* มีค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.42 พบว่าอาชีพกับการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยพบว่ากลุ่มข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจจะมีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

ตารางที่ 4.43 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอาชีพกับการมีส่วนร่วมประเมิณผล

อาชีพ	Mean	S.D.	F	Sig.
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2.9614	.62842	5.742	.000*
ธุรกิจส่วนตัว	2.7560	.57885		
ค้าขาย	2.5145	.51918		
เกษตรกร	2.6063	.69794		
รับจ้าง	2.5324	.62509		
อื่น ๆ	2.2250	.63068		
รวม	2.6235	.65156		

* มีค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.43 พบว่าอาชีพกับการมีส่วนร่วมประเมิณผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยพบว่ากลุ่มข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจจะมีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

ตารางที่ 4.44 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอาชีพกับการมีส่วนร่วมทุกด้าน

อาชีพ	Mean	S.D.	F	Sig.
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	3.0288	.54036	8.386	.000*
ธุรกิจส่วนตัว	2.7395	.56801		
ค้าขาย	2.6620	.47500		
เกษตรกร	2.6488	.59001		
รับจ้าง	2.4713	.51243		
อื่น ๆ	2.2359	.58183		
รวม	2.6785	.57588		

* มีค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.44 พบว่าอาชีพกับการมีส่วนร่วมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยพบว่ากลุ่มข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจจะมีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

ตารางที่ 4.45 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนพกับการมีส่วนร่วมตัดสินใจ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	Mean	S.D.	F	Sig.
ต่ำกว่า 4,000 บาท	2.3750	.70257	10.339	.000*
4,001-7,000 บาท	2.7011	.55314		
7,001-1,0000 บาท	2.7276	.60551		
1,0001-1,5000 บาท	2.8403	.55606		
15,001-20,000 บาท	3.7041	.39951		
20,000 บาท ขึ้นไป	3.5769	.92468		
รวม	2.7556	.61782		

* มีค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.45 พบว่ารายได้กับการมีส่วนร่วมตัดสินใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยกลุ่มรายได้ 15,001-20,000 บาทต่อเดือน จะมีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

ตารางที่ 4.46 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับการมีส่วนร่วมดำเนินงาน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	Mean	S.D.	F	Sig.
ต่ำกว่า 4,000 บาท	2.4292	.63416	8.429	.000*
4,001-7,000 บาท	2.5098	.62613		
7,001-10,000 บาท	2.5827	.58756		
10,001-15,000 บาท	2.7333	.65991		
15,001-20,000 บาท	3.5615	.40525		
20,000 บาท ขึ้นไป	3.3000	.70711		
รวม	2.6144	.64391		

* มีค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.46 พบว่ารายได้กับการมีส่วนร่วมดำเนินงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยกลุ่มรายได้ 15,001-20,000 บาทต่อเดือน จะมีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

ตารางที่ 4.47 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	Mean	S.D.	F	Sig.
ต่ำกว่า 4,000 บาท	2.4375	.66451	7.864	.000*
4,001-7,000 บาท	2.6463	.69790		
7,001-10,000 บาท	2.6717	.59315		
10,001-15,000 บาท	2.7904	.67388		
15,001-20,000 บาท	3.6795	.41086		
20,000 บาท ขึ้นไป	3.5000	.47140		
รวม	2.7101	.67526		

* มีค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.47 พบว่ารายได้กับการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยกลุ่มรายได้ 15,001-20,000 บาทต่อเดือน จะมีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มอื่นๆ

ตารางที่ 4.48 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับการมีส่วนร่วมประเมินผล

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	Mean	S.D.	F	Sig.
ต่ำกว่า 4,000 บาท	2.4917	.69151	6.922	.000*
4,001-7,000 บาท	2.5967	.67325		
7,001-10,000 บาท	2.5444	.59740		
10,001-15,000 บาท	2.6788	.61457		
15,001-20,000 บาท	3.5538	.32305		
20,000 บาทขึ้นไป	3.2500	.21213		
รวม	2.6235	.65156		

* มีค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.48 พบว่ารายได้กับการมีส่วนร่วมประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยกลุ่มรายได้ 15,001-20,000 บาทต่อเดือน จะมีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

ตารางที่ 4.49 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับการมีส่วนร่วมทุกด้าน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	Mean	S.D.	F	Sig.
ต่ำกว่า 4,000 บาท	2.4284	.62787	10.534	.000*
4,001-7,000 บาท	2.6168	.54298		
7,001-10,000 บาท	2.6349	.54302		
10,001-15,000 บาท	2.7638	.53169		
15,001-20,000 บาท	3.6252	.32256		
20,000 บาท ขึ้นไป	3.4103	.61645		
รวม	2.6785	.57588		

* มีค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.49 พบว่ารายได้กับการมีส่วนร่วมตัดสินใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยกลุ่มรายได้ 15,001-20,000 บาทต่อเดือน จะมีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

สรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส ได้แก่ อายุ การศึกษาสายสามัญ สถานภาพครอบครัว อาชีพ และรายได้

3. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วม

แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส จำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการพัฒนาและการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยอาศัยการศึกษาหลักการบริหาร 4 ขั้นตอน ได้แก่ Plan (การวางแผน) Do (ปฏิบัติ) Check (ตรวจสอบ) และ Action (การปรับปรุง) โดยมีแนวทางการศึกษา ดังนี้

1) วางแผนงานตามเป้าหมาย (Plan) ซึ่งกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหาร อบต. จำนวน 3 คน และตัวแทนประชาชนที่มีประสบการณ์การมีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลบึงบ้านละ 1 คน ได้กำหนดขั้นตอนแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส ดังนี้

การวางแผนเป็นกิจกรรมที่มีขั้นตอนเริ่มจากการสำรวจความต้องการ รวมทั้งปัญหาต่าง ๆ ของประชาชนให้หลากหลายช่องทางเพื่อให้การจัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตตอบสนองความต้องการของประชาชนได้มากที่สุด หลังจากนั้นต้องมีการประชุมอบรมให้ความรู้ความเข้าใจ

เกี่ยวกับภาระงานของ อบต.และการจัดเวทีประชาคมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมอย่างทั่วถึง และเท่าเทียมเพื่ออภิปรายแสดงความคิดเห็นต่อผลการสำรวจทำให้การตัดสินใจร่วมกันระหว่าง อบต.กับประชาชนในการพิจารณาเสนอ การคัดเลือกและการจัดลำดับความสำคัญของโครงการที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนภายใต้งบประมาณที่ อบต. ได้รับจัดสรรครั้งนี้เพื่อให้ได้แผนการพัฒนาที่มีโครงการที่สร้างประโยชน์กับประชาชนส่วนร่วมได้มากที่สุด

“...ในการที่จะจัดโครงการแต่ละครั้งจะต้องมีการส่งทีมงานให้มีการสำรวจในการที่จะจัดโครงการทุกครั้งเพื่อที่จะให้โครงการที่จัดตรงต่อความต้องการของประชาชนมากที่สุด...”

(นุรมัน หะยีเจ๊ะโวะ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2564)

ในทำนองเดียวกันที่เกี่ยวกับการวางแผนงานตามเป้าหมาย มีผู้ให้ข้อมูลดังกล่าว

“...มีการประชุมเพื่อเสนอความเห็น และตัดสินใจในโครงการหรือจัดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ทั้งประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบล...”

(นาดีเร้าะ ฮาเดส, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2564)

“...อบต. ควรให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนบ้าง ควรแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่าง ๆ ของชาวบ้านบ้าง และการตัดสินใจในโครงการต่าง ๆ อยากให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากกว่านี้...”

(ฮัมซี ปือราเฮงบลูกา, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2564)

“...ให้มีโครงการที่เกิดประโยชน์กับส่วนรวมของคนในชุมชนให้มากที่สุดให้มากกว่าการจัดโครงการที่เป็นประโยชน์กับพวกพ้องของตนเอง อีกทั้งประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ...”

(นุรานี สือรี, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2564)

“...จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับงานของอบต. เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนก่อนการที่จะมีการจัดเวทีประชาคมเพื่อเสนอปัญหาและความต้องการของประชาชนให้อยู่ในแผนการบริหารงานของ อบต....”

(ไพศาล ต้นหยงอูดง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2564)

“...เวลาจัดโครงการต่าง ๆ ควรชี้แจงให้กับประชาชนได้เข้าร่วมอย่างครอบคลุมในพื้นที่ ไม่ใช่เลือกเฉพาะคนที่อยู่ใกล้ตัวเท่านั้น ควรให้ความสำคัญอย่างเท่าเทียมกัน...”

(ฟารุกดีน หะยีเจ๊ะโวะ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2564)

“...แผนงานและกิจกรรมควรที่จะมาจากการทำประชาพิจารณ์หรือประชาคม
ให้ประชาชนได้มีโอกาสเสนอแนวคิดและตอบโจทย์ความต้องการของประชาชน
โดยตรง...”

(ริซัม เจ๊ะโวะ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2564)

“...การมีส่วนร่วมของประชาชนที่เห็นได้ชัดก็คือการมีส่วนร่วมในการทำประชาคม
พอมีประชาคมประชาชนมักจะไม่สนใจเท่าไรอาจจะเป็นเพราะด้วยสาเหตุที่ว่า
เสนออะไรไปแล้วอาจไม่ได้รับข้อเสนอบางทีก็อาจเป็นงบของอบตมีอยู่อย่างจำกัด
ส่วนใหญ่ที่ไปทำประชาคมโครงการที่ชาวบ้านเสนออาจได้แค่ 1 หรือ 2 โครงการ
แต่โครงการโดยอบต.ส่วนใหญ่จะยึดหลักโครงการที่ชาวบ้านส่วนใหญ่ที่ต้องการเรา
ก็จะทำโครงการนั้นก่อนควรให้มีประชาคมบ่อย ๆ เพื่อให้มีการตัดสินใจร่วมกัน...”

(ฮาแว กอแล็ง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2564)

“...ควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชน โดยเปิด
ช่องทางการแสดงความคิดเห็น และการร้องเรียนความเดือดร้อนของประชาชน
เพิ่มให้หลากหลายช่องทางขึ้น...”

(อับดุลเลาะ แยดาลี, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2564)

“...อยากให้จัดกิจกรรมที่ตรงต่อความต้องการของหมู่บ้านจะได้รับประโยชน์
และตรงต่อความต้องการ...”

(มาหะมะ มะดีเอะ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2564)

“...หลังจากที่ได้ความต้องการของประชาชนจากการทำประชาคมแล้วจะมาทำแผน
และเพื่อจัดสรรงบประมาณว่าแต่ละโครงการควรจะมีการใช้เงินในการจัดงบประมาณ
เท่าไร...”

(ซูกิฟลี ยูโซะบลูกา, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2564)

สรุปจากการสัมภาษณ์พบว่า การวางแผนในการที่จะจัดโครงการแต่ละครั้งควรจะต้องมีการ
ส่งทีมงานลงพื้นที่สำรวจในการที่จะจัดโครงการทุกครั้งเพื่อให้ทราบถึงปัญหาและความต้องการของ
ประชาชนให้ได้มากที่สุดเพื่อที่จะให้มีโครงการที่จัดสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลังจากมีการสำรวจในการวางแผนควรมีการประชุมเพื่อเสนอความคิดเห็นตัดสินใจ
ในโครงการจัดกิจกรรมร่วมกันทั้งประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นการเป็นการเปิด
โอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจกิจกรรมต่าง ๆ ให้ความสำคัญอย่างเท่าเทียมกันจะเกิด
ประโยชน์กับส่วนรวมของคนในชุมชนมากที่สุด นอกจากนี้ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับงาน

ของอบต. เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนก่อนการมีการจัดเวทีประชุมเพื่อเสนอปัญหาและความต้องการของประชาชนให้อยู่ในแผนการบริหารงานของ อบต. ต่อไป

การทำประชามเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดของการมีส่วนร่วมของประชาชน เนื่องจากการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มาเสนอความคิด ปัญหา และแนวทางการพัฒนาทำให้ตอบโจทย์ต่อความต้องการของประชาชนโดยตรง หลังจากที่ได้ความต้องการของประชาชนจากการทำประชามแล้วจะมาทำแผนเพื่อจัดสรรงบประมาณว่าแต่ละโครงการควรจะมีการใช้เงินในการจัดงบประมาณเท่าไร

2) การปฏิบัติตามแผน (Do) ซึ่งกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารอบต. จำนวน 3 คน และตัวแทนประชาชนที่มีประสบการณ์การมีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลบางตงหมู่บ้านละ 1 คน ได้กำหนดขั้นตอนแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางตง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส ดังนี้

การปฏิบัติตามแผนเป็นขั้นตอนของการลงมือปฏิบัติที่องค์การบริหารส่วนตำบลต้องให้ความสำคัญ เริ่มจากการจัดอบรมสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนให้เห็นถึงความสำคัญในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในทุกกิจกรรมที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดขึ้นเพราะส่งผลโดยตรงต่อประชาชนมีการสอบถามหรือลงพื้นที่ให้มากขึ้นเพื่อให้มีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนมากขึ้น ช่วยสร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดทำให้ประชาชนมีความร่วมมือ และง่ายต่อการจัดโครงการต่อไป การจัดการด้านผลประโยชน์ร่วมกับชุมชนในทุก ๆ ด้าน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาและเกิดการพัฒนารวมกับชุมชน ปัจจุบันการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านผลประโยชน์นั้นส่วนใหญ่ควรที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารงาน เช่น เรื่องของงบประมาณของโครงการต่าง ๆ เมื่อมีการจัดโครงการต้องมีการประสานงานและประชาสัมพันธ์ให้มีหลากหลายช่องทางเพื่อให้ประชาชนทราบและครอบคลุมทุกคน อีกทั้งควรมีการจัดประชุมทุกเดือนระหว่างเจ้าหน้าที่กับประชาชนเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างเจ้าของโครงการกับประชาชนการประชุมเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมให้ข้อคิดเห็นเสนอแนะรวมทั้งการซักถาม เพื่อทราบรายละเอียดนอกเหนือข้อข้องใจแล้วข้อมูลจากการประชุมจะถูกนำไปปรับปรุงเป็นโครงการที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

“...จัดอบรมสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนให้เห็นถึงความสำคัญในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในทุกกิจกรรมที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดขึ้น เพราะส่งผลโดยตรงต่อประชาชน...”

(นุรมัน หะยีเจ๊ะโวะ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2564)

ในทำนองเดียวกันที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามแผนมีผู้ให้ข้อมูลดังกล่าว

“...ให้มีการทำงานร่วมกันเพื่อสร้างความใกล้ชิดระหว่างเจ้าหน้าที่อบต.กับประชาชน ในชุมชน ควรมีการจัดการด้านผลประโยชน์ร่วมกันกับชุมชนในทุก ๆ ด้าน มีการ สอบถามหรือลงพื้นที่ให้มากขึ้นเพื่อให้มีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนมากขึ้น...”

(นาดีเร้าะ ฮาเดส, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2564)

“...อยากให้ลงชุมชนตลอดเพื่อสร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิด และประชาชนจะให้ความร่วมมือให้มีการลงพื้นที่ให้มากกว่านี้เพื่อที่จะให้เจ้าหน้าที่กับประชาชนมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด และง่ายต่อการจัดโครงการต่อไป...”

(ฮัมซี ปือราเฮงบลูกา, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2564)

“...ส่วนใหญ่แล้วที่นี้มีตัวแทนเยาวชนมีประธานเยาวชนในการที่จะจัดกิจกรรม หรือมีส่วนร่วมของทางอบต.หรือจะเข้าร่วมกับสภาสันติสุขของอบต.โดยที่นี้จะมีเยาวชนที่เป็น 2 กลุ่มคือเรียนศาสนาอย่างเดียว และเรียนสายสามัญอย่างเดียวเลยเยาวชนจะเข้าร่วมเมื่อมีกิจกรรมเช่นกิจกรรมทำร่วมกับตาดิกาในกลุ่มนี้จะให้ความร่วมมือ และช่วยเหลืออยู่ตลอด...”

(นุรานี สีอริ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2564)

“...อยากให้มีการพัฒนาทางด้านการศึกษาและการวางแผนของเยาวชนในพื้นที่ จัดให้มีกิจกรรมของเยาวชนเพื่อห่างไกลยาเสพติด สนับสนุนการศึกษาให้กับเด็กผู้ที่ยังมีโอกาสให้มากกว่านี้ โดยที่ประชาชน ผู้นำศาสนา และเยาวชนควรให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาเป็นหลัก...”

(ไพศาล ต้นหยงอุตง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2564)

“...เมื่อมีการจัดโครงการจะมีการประสานงานกับทางผู้นำของในแต่ละหมู่บ้าน เพื่อที่ประสานงานให้ประชาชนได้รับทราบปัจจุบันการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านผลประโยชน์นั้นส่วนใหญ่ควรจะเลือกเฉพาะผู้นำเช่นผู้นำเยาวชนผู้นำศาสนาที่มีส่วนร่วมในการออกความคิดเห็น...”

(พารุกดีน หะยีเจ๊ะโวะ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2564)

“...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานการปกครองท้องถิ่น เช่น ในเรื่องของงบประมาณของโครงการต่าง ๆ การประชาสัมพันธ์ที่ดีที่สุดก็คือการที่จะให้ทางอบต. ประชาสัมพันธ์เอง หรือผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านแจ้งให้ทราบที่มีลัดเนื่องจากในวันศุกร์เขาจะมารวมตัวและละหมาดวันศุกร์เยอะที่สุดถือว่าเป็นสิ่งที่ดีในการที่จะประชาสัมพันธ์ตอนนี้ทางเราก็มีการประชาสัมพันธ์ทาง facebook ของทาง

อบต.ด้วยแต่ไม่ครอบคลุมสักเท่าไร เพราะจากยังมีประชาชนเองที่ไม่เล่นเฟซบุ๊กหรือไม่ทันเทคโนโลยีสมัยใหม่แต่การประชาสัมพันธ์ที่ดีก็คือการแจ้งข่าวที่มีลยิตเลยดีกว่า...”

(ริซัม เจ๊ะโวะ๊ะ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2564)

“...ประชาชนกับอบต.ไม่มีการทำงานรวมกับการตัดสินใจต่าง ๆ อยู่ที่อบต.หมด มีการดำเนินงานบางเรื่องประชาชนมีส่วนร่วมแต่เป็นส่วนน้อยมาก...”

(ฮาแว กอแล็ง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2564)

“...ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการการทำงานต่าง ๆ ได้ดีแต่ส่วนใหญ่จะดำเนินงานเฉพาะคณะกรรมการ อบต....”

(อับดุลเลาะ แยกดาดี, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2564)

“...ประชาชนบางส่วนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ของอบต. แต่บางส่วนก็ยังไม่มีส่วนร่วม...”

(มาหะมะ มะดีเอะ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2564)

“...ควรมีการจัดประชุมทุกเดือนระหว่างเจ้าหน้าที่กับประชาชนเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างเจ้าของโครงการกับประชาชนการประชุมเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมให้ข้อคิดเห็นเสนอแนะรวมทั้งการซักถามเพื่อทราบรายละเอียดคนนอกจากใจข้อข้องใจแล้วข้อมูลจากการประชุมจะถูกนำไปปรับปรุงเป็นโครงการที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน...”

(ซูกิฟลี ยูโซะบลูกา, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2564)

สรุปจากการสัมภาษณ์พบว่า การปฏิบัติตามแผนเป็นขั้นตอนของการลงมือปฏิบัติ โดยเริ่มจากการจัดอบรมสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนให้เห็นถึงความสำคัญในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในทุกกิจกรรมที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดขึ้นเนื่องจากส่งผลโดยตรงต่อประชาชนมีการสอบถามหรือลงพื้นที่ให้มากขึ้นเพื่อให้มีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนมากขึ้น ให้การจัดการด้านผลประโยชน์ร่วมกับชุมชนในทุก ๆ ด้าน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาและเกิดการพัฒนารวมกับชุมชน เมื่อมีการจัดโครงการต้องมีการประสานงานและประชาสัมพันธ์ให้มีหลากหลายช่องทางเพื่อให้ประชาชนทราบและครอบคลุมทุกคน ข้อมูลจากการประชุมจะถูกนำไปปรับปรุงเป็นโครงการที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

3) การตรวจสอบ (Check) ซึ่งกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหาร อบต.จำนวน 3 คน และตัวแทนประชาชนที่มีประสบการณ์การมีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลบางตงหมู่บ้านละ 1 คน ได้กำหนดขั้นตอนแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางตง อำเภอหรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส ดังนี้

หลังจากที่มีการปฏิบัติแล้วต้องเริ่มมีการทำการตรวจสอบความความคืบหน้ากับสิ่งที่เราลงมือปฏิบัติว่าเป็นไปตามแผนงานหรือไม่ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนโดยเปิดช่องทางการแสดงความคิดเห็นและการร้องเรียนความเดือดร้อนของประชาชนเพิ่มให้หลากหลายช่องทางขึ้นเปิดรับฟังและความช่วยเหลือสำหรับประชาชนในพื้นที่เนื่องจากโครงการต่าง ๆ อบต.ทำเหมือนกันหมดทั้งตำบลโดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก ซึ่งจะทำให้ประชาชนไม่ให้ความสำคัญเท่าไรกับการทำประชาคม การประเมินผล และการตรวจสอบโครงการต่าง ๆ เนื่องจากมองว่าเป็นหน้าที่ของรัฐบาล อีกทั้งอยากให้มีการประเมินโครงการตลอดทั้งก่อนมีโครงการระหว่างดำเนินโครงการ และหลังโครงการเพื่อที่จะให้โครงการสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของโครงการที่จัด และเพื่อที่จะเกิดความโปร่งใสและความกระฉับกระสะบประมาณ ดังนั้นให้มีการติดตามและเช็คอยู่ตลอดเวลาเมื่อมีการจัดโครงการเพื่อที่จะให้โครงการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของโครงการ

“...ควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนโดยเปิดช่องทางการแสดงความคิดเห็น และการร้องเรียนความเดือดร้อนของประชาชนเพิ่มให้หลากหลายช่องทางขึ้น เนื่องจากประชาชนบางส่วนได้รับผลประโยชน์จากอบต. แต่เป็นส่วนน้อยไม่ทั่วถึง...”

(นุรมัน หะยีเจ๊ะโวะ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2564)

“...อยากให้อบต.มีการจัดประชุมทุกเดือนเพื่อสอบถามปัญหา และหาแนวทางในการพัฒนาร่วมกัน และควรตระหนักและให้ความสำคัญเมื่อประชาชนไปติดต่อหน่วยงาน...”

(นาดีเร้าะ ฮาเดส, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2564)

“...ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการต่าง ๆ เลย เนื่องจากเมื่อมีการเรียกประชุมแก้ไขปัญหาแต่ละครั้งส่วนน้อยมากที่ประชาชนจะเสนอและออกความคิดเห็น เนื่องจากได้ให้ความคิดเห็นต่าง ๆ ให้กับตัวแทนของเขา อีกทั้งโครงการต่าง ๆ อบต.ทำเหมือนกันหมดทั้งตำบลโดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ประชาชนเป็นหลัก บางโครงการประชาชนเฉพาะกลุ่มที่ร่วมรับผลประโยชน์ร่วม...”

(ฮัมซี ปือราเฮงบลูกา, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2564)

“...หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ให้มีการประเมินอยู่ตลอดเพื่อที่จะให้การทำงานเป็นไปอย่างโปร่งใส และเพื่อให้เกิดการต่อเนื่องของโครงการที่จัด...”

(นุรานี สีอรี, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2564)

“...ให้มีการประเมินที่มีประชาชนในชุมชนเข้าไปประเมินทุกโครงการเพื่อที่จะเกิดความโปร่งใสและความกระฉ่างของงบประมาณ...”

(ไพศาล ต้นหยงอุตง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2564)

“...อยากให้มีการประเมินโครงการตลอดก่อนมีโครงการระหว่างดำเนินโครงการ และหลังโครงการเพื่อที่จะให้โครงการสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน...”

(พารุกดีน หะยีเจ๊ะโวะ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2564)

“...ประชาชนจะไม่ให้ความสำคัญเท่าไรกับการทำประชาคม การประเมินผล และการตรวจสอบโครงการต่าง ๆ เนื่องจากมองว่าเป็นหน้าที่ของรัฐบาล...”

(รีซิม เจ๊ะโวะ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2564)

“...การจัดประชาคมอะไรส่วนใหญ่แล้วจะเป็นกลุ่มผู้ใหญ่มากกว่าที่จะออกมาทำประชาคมโดยที่เยาวชนจะไม่ให้ความสนใจเท่าไร...”

(ฮาแว กอแล็ง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2564)

“...โดยสภาพบต.มีการประชุมและสภาเฉพาะจึงทำให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับส่วนร่วมพอสมควร ดังนั้นควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในที่ประชุมมากขึ้น อีกทั้งตอนนี้ทางอบต. เปิดรับฟังและความช่วยเหลือสำหรับประชาชนในพื้นที่ใครมีความเดือดร้อนในด้านใดเราพร้อมที่จะให้การช่วยเหลืออย่างเต็มที่...”

(อับดุลเลาะ แยกดาลี, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2564)

“...คนบ้านเราไม่ค่อยให้ความสนใจกับความรู้เท่าไรถ้าโครงการไหนที่จัดแล้วไม่มีค่าตอบแทนพวกเขาจะไม่เข้าร่วมแต่ถ้ามีค่าตอบแทนพวกเขาก็จะมาเข้าร่วมโดยที่พวกเขาไม่ได้อะไรที่ตัวโครงการว่าจะได้รับประโยชน์มากน้อยแค่ไหนกับประชาชนเองในการเข้าร่วม...”

(มาหะมะ มะดีเอะเร๊ะ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2564)

“...อยากให้มีการติดตามและเช็คอยู่ตลอดเวลาเมื่อมีการจัดโครงการเพื่อที่จะให้โครงการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของโครงการ...”

(ชุกฟีลี ยูโซะบลูกา, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2564)

สรุปจากการสัมภาษณ์พบว่า ประชาชนในพื้นที่เองยังมีส่วนร่วมน้อยในการตรวจสอบความคืบหน้ากับสิ่งที่ลงมือปฏิบัติว่าเป็นไปตามแผนงานหรือไม่ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชน อีกทั้งประชาชนในพื้นที่เองอยากให้มีการประเมินโครงการตลอดทั้งก่อนมีโครงการระหว่างดำเนินโครงการ และหลังโครงการเพื่อที่จะให้โครงการสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของโครงการที่จัดและเพื่อที่จะเกิดความโปร่งใสและความกระฉับกระเฉงของงบประมาณ ดังนั้นให้มีการติดตามและเช็คอยู่ตลอดเวลาเมื่อมีการจัดโครงการเพื่อที่จะให้โครงการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของโครงการ

4) การปรับปรุง (Action) ซึ่งกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหาร อบต.จำนวน 3 คน และตัวแทนประชาชนที่มีประสบการณ์การมีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลบางตงหมู่บ้านละ 1 คน ได้กำหนดขั้นตอนแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางตง อำเภอหรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส ดังนี้

การปรับปรุงหรือเปลี่ยนวิธีการ เพื่อให้ผลลัพธ์กลับมาอยู่ในแผนงานหรือเส้นทางสู่เป้าหมายตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ ซึ่งเริ่มจากการวิเคราะห์หาสาเหตุที่ทำให้ผลลัพธ์ที่ไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลต้องสร้างกิจกรรมที่ประชาชนมีความตระหนักในหน้าที่ของประชาชนในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ โดยการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของประชาชนในการร่วมตัดสินใจคัดเลือก และวางแผนการบริหารงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้มีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนมากขึ้นและควรมีการทำประชาคมสอบถามความต้องการของประชาชน อีกทั้งให้มีโครงการใหม่ ๆ เกิดขึ้นเพื่อที่หมู่บ้านเกิดการเปลี่ยนแปลงกับการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น โดยปัจจุบันปัญหาที่คนในพื้นที่ส่วนใหญ่อยากให้มีการแก้ไขมากที่สุด คือ การว่างงาน ขาดทุนการศึกษา ปัญหายาเสพติด และเยาวชนที่เรียนจบแล้วยังว่างงาน เป็นต้น อีกทั้งการจัดโครงการควรที่จะเป็นโครงการส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่การจัดอบรมก็ควรที่จะสนับสนุนปัจจัยด้วยไม่ใช่ว่าจัดโครงการแล้วแค่อบรมหรือให้ความรู้เฉย ๆ โดยที่ต้องสนับสนุนอุปกรณ์หรือแนวทางในการที่จะทำงานได้อย่างจริงจังและต้องมีการติดตามเพื่อที่จะให้สิ่งของหรือความรู้ที่ให้ไปนั้นได้ดำเนินการหรือได้จัดทำขึ้นจริงและจะต้องมีการเสนออยู่ในแผนเพื่อที่จะง่ายในการที่จะอนุมัติโครงการของ อบต.เมื่อมีการจัดโครงการเพื่อที่จะให้โครงการประสบความสำเร็จ

“...ต้องสร้างกิจกรรมที่ประชาชนมีความตระหนักในหน้าที่ของประชาชนในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ โดยการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของประชาชน ในการร่วมตัดสินใจคัดเลือก และวางแผนการบริหารงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล...”

(นุรมัน หะยีเจ๊ะโวะ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2564)

“...มีการสอบถามหรือลงพื้นที่ให้มากขึ้นเพื่อให้มีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนมากขึ้นและอบต. ควรมีการทำประชาคมสอบถามความต้องการของประชาชนและความช่วยเหลือส่งเสริมประชาชนในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมประเพณีในชุมชน...”

(นาดีเร้าะ ฮาเดส, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2564)

“...การดำเนินงานเป็นไปอย่างดีแล้วแต่อยากจะให้มีโครงการใหม่ ๆ เกิดขึ้นบ้างเพื่อที่จะเห็นหมู่บ้านเกิดการเปลี่ยนแปลง...”

(ฮัมซี ปือราเฮงบลูกา, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2564)

“...ให้มีการจ้างงานคนในพื้นที่เมื่อมีการจัดโครงการลดปัญหาการว่างงานของคนในชุมชนแต่ปัจจุบันโครงการใหญ่ ๆ ในหมู่บ้านน้อยลงทำให้มีการจ้างงานของคนในพื้นที่ทำให้มีคนตกงานเยอะ...”

(นุรานี สีอริ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2564)

“...จัดหางานให้กับเยาวชนที่ขาดโอกาส ส่งเสริมด้านการศึกษาเนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ขาดโอกาสไม่มีเงินที่จะศึกษาต่อในระดับสูง...”

(ไพศาล ต้นหยงอุตง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2564)

“...แก้ไขปัญหาเสพติดกับประชาชน และอยากให้มีการเพิ่มของสมาชิกของอบต. เพื่อที่จะให้ทันกับการจัดการของชุมชน เนื่องจากประชาชนมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกวันทำให้ไม่ทันในการรับผิดชอบของคนในชุมชน และอยากให้มีการจัดประชาคมให้บ่อย ๆ เพื่อที่จะสามารถเสนอและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน...”

(ฟารุคติน หะยีเจ๊ะโวะ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2564)

“...ส่วนแนวทางการแก้ไขการว่างงานตอนนี้เราก็มีโครงการเกี่ยวกับกลุ่มสตรีในการฝึกอาชีพก็มีชาวบ้านสนใจเยอะเหมือนกันทำให้ชาวบ้านมีทักษะในการประกอบอาชีพช่วยลดการว่างงานในชุมชน...”

(รีซัม เจ๊ะโวะ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2564)

“...แนวทางในการให้เขามีส่วนร่วมก็คือเราต้องขยับเวลาให้ช้าลงโครงการก็จะยืดเสร็จช้าลงไปอาจจะเป็นการปรับรูปแบบของโครงการให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชาวบ้าน...”

(ฮาแวน กอแล็ง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2564)

“...ส่วนที่อยากจะให้พวกเขาเหล่านั้นมีส่วนร่วมก็แค่ต้องจัดกิจกรรมที่เด่น ๆ และให้ความร่วมมืออย่างที่ได้ชัดก็คือการจัดกีฬาเพราะเป็นช่วงปิดเทอมถ้าไม่มีช่วงปิดเทอมก็ไม่มีส่วนร่วม...”

(อับดุลเลาะ แยกดาดี, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2564)

“...ควรที่จะเป็นโครงการส่งเสริมอาชีพที่จะให้เหมาะกับผู้ชายหรือผู้หญิงถ้าจะให้ดี ถ้าจัดอบรมก็ควรที่จะสนับสนุนปัจจัยด้วยไม่ใช่ว่าจัดโครงการแล้วมาแค่อบรม หรือให้ความรู้เฉย ๆ โดยที่ต้องสนับสนุนอุปกรณ์หรือแนวทางในการที่จะทำงาน ได้อย่างจริงจังและต้องมีการติดตามเพื่อที่จะให้สิ่งของหรือความรู้ที่ให้ไปนั้น ได้ดำเนินการหรือได้จัดทำขึ้นจริงโดยที่ส่วนใหญ่แล้วโครงการที่ได้นั้นจะต้องมีการเสนอ และให้อยู่ในแผนเพื่อที่จะง่ายในการที่จะอนุมัติโครงการของอบ...”

(มาหะมะ มะดีเอะ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2564)

“...ถ้าจะให้จัดโครงการที่ดีและมีความต่อเนื่องนั้นเราก็ควรที่จะเลือกเฉพาะกลุ่ม หรือเยาวชนที่มีความสนใจที่จะทำงานยังจริงจังด้วยถ้าจะจัดกิจกรรมและให้เยาวชน สนใจก็ควรที่จะเป็นกิจกรรมในด้านของการเกษตรเพราะที่นี้ส่วนใหญ่จะทำอาชีพ เกษตรอยากให้มีการติดตามและเช็คอยู่ตลอดเวลาเมื่อมีการจัดโครงการเพื่อที่จะให้ โครงการประสบความสำเร็จ...”

(ซุกฟีลี ยูโซะบลูกา, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2564)

สรุปจากการสัมภาษณ์พบว่า ประชาชนในพื้นที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ของอบต. ประกอบกับประชาชนยังไม่เห็นถึงความสำคัญในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำประชาคม ดังนั้น การปรับปรุงหรือเปลี่ยนวิธีการ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลต้องสร้างกิจกรรมที่ประชาชน มีความตระหนักในหน้าที่ของประชาชนในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ โดยการ อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของประชาชนในการร่วมตัดสินใจเลือก และวางแผนการ บริหารงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งจะเป็นแนวทางในการช่วยลดปัญหา และพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น

สรุปแนวทางการพัฒนามีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบาง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส มีดังนี้

1. วางแผนงานตามเป้าหมาย ได้แก่ (1) สำรวจความต้องการรวมทั้งปัญหาต่าง ๆ (2) จัดเวทีประชาคมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมอย่างทั่วถึง (3) แผนการพัฒนาที่มีโครงการที่สร้างประโยชน์กับประชาชน

2. การปฏิบัติตามแผน ได้แก่ (1) สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนให้เห็นถึงความสำคัญในการเข้าไปมีส่วนร่วม (2) มีการจัดการด้านผลประโยชน์ร่วมกับชุมชนในทุก ๆ ด้าน (3) ประชุมให้ข้อคิดเห็นเสนอแนะข้อมูลนำไปปรับปรุงเป็นโครงการที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

3. การตรวจสอบ ได้แก่ (1) มีการตรวจสอบความคืบหน้าว่าเป็นไปตามแผนงานหรือไม่ (2) เปิดช่องทางการแสดงความคิดเห็น และการร้องเรียนความเดือดร้อนของประชาชนเพิ่มให้หลากหลายช่องทางขึ้น (3) ให้มีการประเมินโครงการตลอดทั้งก่อนมีโครงการระหว่างดำเนินโครงการ และหลังโครงการ

4. การปรับปรุง ได้แก่ (1) วิเคราะห์หาสาเหตุที่ทำให้ผลลัพธ์ไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ (2) ให้มีโครงการใหม่ ๆ เกิดขึ้นเพื่อที่เกิดการเปลี่ยนแปลงกับการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น (3) มีการติดตามดำเนินการหรือได้จัดทำขึ้นจริง และจะต้องมีการเสนออยู่ในแผนเพื่อที่จะง่ายในการที่จะอนุมัติโครงการ

บทที่ 5

สรุปผล และอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบาดตง อำเภอศรีสะเกษ จังหวัดนครราชสีมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบาดตง เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบาดตง และเพื่อพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบาดตง ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่ย้ายอยู่ในเขตตำบลบาดตง จำนวน 5105 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 361 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการมีส่วนร่วม จำนวน 18 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.1 สรุปผลวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอเสนอสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบาดตง อำเภอศรีสะเกษ จังหวัดนครราชสีมา ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 65.9 อายุ 25-29 ปี มากที่สุดร้อยละ 22.7 ส่วนใหญ่จบการศึกษาสายสามัญระดับประถมศึกษา ร้อยละ 26.6 ขณะที่การศึกษาสายศาสนาส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับชานาวิร้อยละ 30.5 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 64.3 ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร ร้อยละ 39.3 มีรายได้ 7,001-10,000 บาท/เดือน มากที่สุดร้อยละ 36.8

1. ความรู้ความเข้าใจและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบาดตง

1.1 ความรู้ความเข้าใจ กลุ่มตัวอย่างรู้เกี่ยวกับหน้าที่ในการพัฒนาตำบล ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ร้อยละ 41.8 หน้าที่พัฒนาและบำรุงรักษา ถนน และแม่น้ำลำคลอง ร้อยละ 85.9 หน้าที่ในการป้องกันและระงับโรคติดต่อในชุมชนคลองร้อยละ 52.4 จัดให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์ในชุมชนร้อยละ 44.9 รักษาความสะอาดของถนน แม่น้ำลำคลอง พื้นที่สาธารณะ และกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล ร้อยละ 60.1 ช่วยเหลือป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในชุมชนร้อยละ 57.6 ส่งเสริมและพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในชุมชนร้อยละ 38.5 หน้าที่ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ ร้อยละ 41.8 คุ้มครอง ดูแล และ

บำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร้อยละ 39.3 มีหน้าที่บำรุงรักษาศิลปะ จำريتประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นร้อยละ 36.3 หน้าที่พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน เพราะเป็นหน้าที่ของทุกคนในชุมชนร้อยละ 29.9 มีหน้าที่ดูแลการอุปโภค บริโภค และการเกษตร ในชุมชนร้อยละ 26.6 มีหน้าที่ดูแลบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างในชุมชนร้อยละ 85.9 หน้าที่บำรุง สถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะในชุมชนร้อยละ 62.6 หน้าที่ส่งเสริม ให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัวร้อยละ 21.6 หน้าที่คุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็น สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ร้อยละ 29.1 หน้าที่จัดทำโครงการบำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพ ของราษฎรร้อยละ 28.3 หน้าที่ดูแลรักษากฎหมายในชุมชนร้อยละ 23.8 หน้าที่ออกแบบผังเมืองให้ เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตร้อยละ 31.3 หน้าที่จัดให้มีตลาดเพื่อเปิดโอกาส ให้ประชาชนได้มีพื้นที่ในการค้าขายร้อยละ 30.2 โดยที่ผลรวมของความรู้ทั้งหมด พบว่า การวัดระดับ ความรู้ของกลุ่มตัวอย่างมีค่าต่ำสุด 2.00 ค่าสูงสุด 20.00 ค่าเฉลี่ย 8.6787 และค่า S.D. 4.19945

1.2 ระดับการมีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.6875$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าการมีส่วนร่วมส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน คือ การมีส่วนร่วมตัดสินใจ ($\bar{X}=2.7556$) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ($\bar{X}=2.7101$) การมีส่วนร่วม ประเมินผล ($\bar{X}=2.6235$) และการมีส่วนร่วมดำเนินงาน ($\bar{X}=2.6144$) ตามลำดับ ซึ่งความรู้ทั้งหมด เกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับความรู้ต่ำ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบลบางตาง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมมีดังนี้

1. อายุกับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยกลุ่มที่มีอายุมากจะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มที่มีอายุน้อย
2. การศึกษากับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยกลุ่มที่มี การศึกษาระดับปริญญาตรี จะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ
3. สถานภาพครอบครัวกับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยกลุ่มหม้ายจะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ
4. อาชีพกับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยกลุ่มข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจจะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยกลุ่มรายได้ 15,001-20,000 บาท ต่อเดือน จะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ

3. แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล บาดง

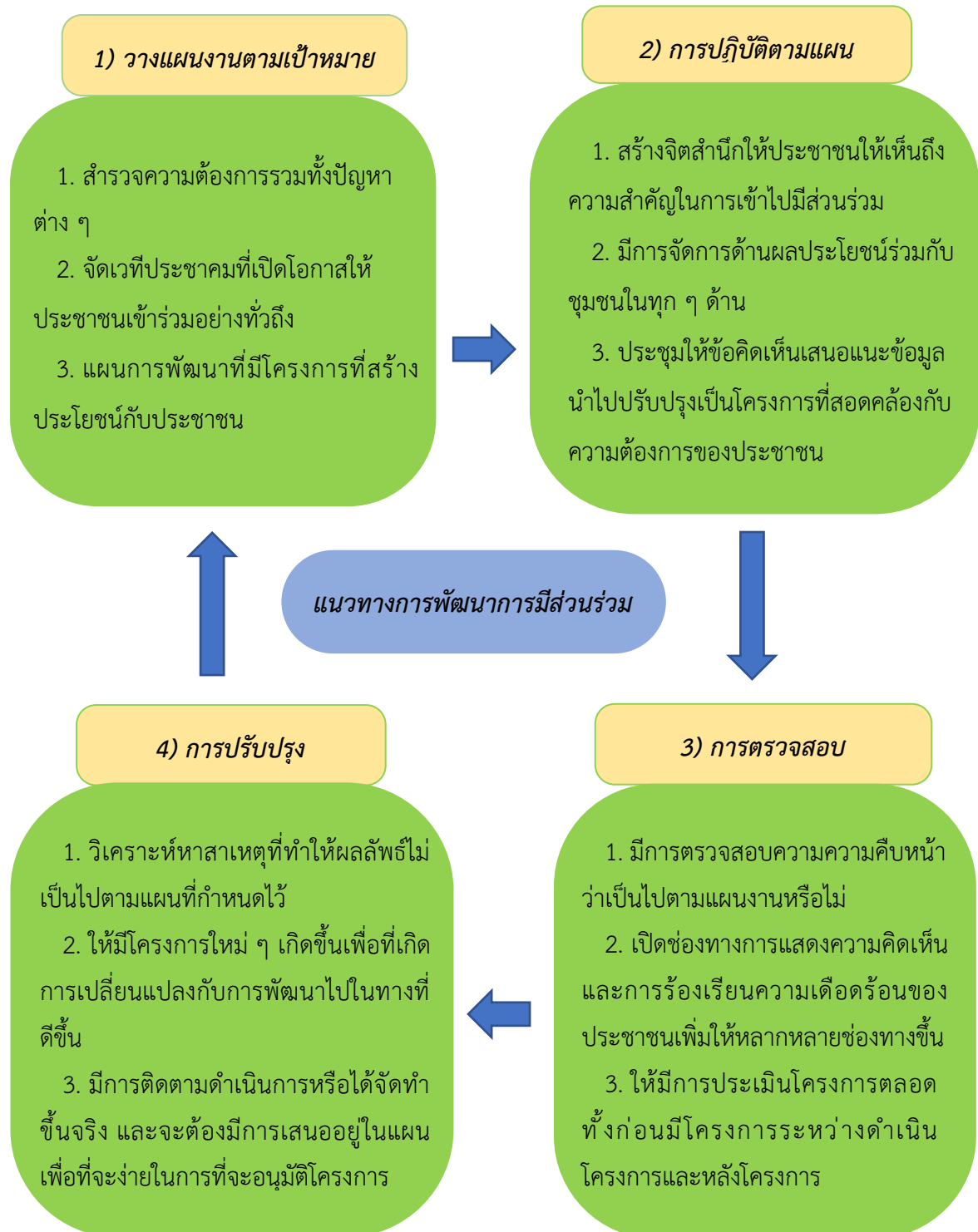
1) **วางแผนงานตามเป้าหมาย (Plan)** การวางแผนเป็นกิจกรรมที่มีขั้นตอน เริ่มจากการสำรวจความต้องการ รวมทั้งปัญหาต่าง ๆ ของประชาชนให้หลากหลายช่องทาง เพื่อให้การจัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตตอบสนองความต้องการของประชาชนได้มากที่สุด หลังจากนั้นต้องมีการประชุมอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาระงานของ อบต. และการจัดเวทีประชาคมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมเพื่ออภิปรายแสดงความคิดเห็น ต่อผลการสำรวจเพื่อการตัดสินใจร่วมกันระหว่าง อบต. กับประชาชนในการพิจารณาเสนอ การคัดเลือกและการจัดลำดับความสำคัญของโครงการที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน ภายใต้งบประมาณที่ อบต. ได้รับจัดสรร ทั้งนี้เพื่อให้ได้แผนการพัฒนาที่มีโครงการที่สร้างประโยชน์ กับประชาชนส่วนรวมได้มากที่สุด

2) **การปฏิบัติตามแผน (Do)** การปฏิบัติตามแผนเป็นขั้นตอนของการลงมือปฏิบัติที่องค์การบริหารส่วนตำบลต้องให้ความสำคัญ เริ่มจากการจัดอบรมสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนให้เห็น ถึงความสำคัญในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในทุกกิจกรรมที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบล ได้จัดขึ้นเพราะส่งผลโดยตรงต่อประชาชนมีการสอบถามหรือลงพื้นที่ให้มากขึ้นเพื่อให้มีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนมากขึ้นช่วยสร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดประชาชนจะให้ความร่วมมือ และง่ายต่อการจัดโครงการต่อไป มีการจัดการด้านผลประโยชน์ร่วมกับชุมชนในทุก ๆ ด้าน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาและเกิดการพัฒนารวมกับชุมชน ปัจจุบันการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านผลประโยชน์นั้นส่วนใหญ่ควรจะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม ในการบริหารงาน เช่น เรื่องของงบประมาณของโครงการต่าง ๆ เมื่อมีการจัดโครงการ ต้องมีการประสานงาน และประชาสัมพันธ์ให้มีหลากหลายช่องทางเพื่อให้ประชาชนทราบ และครอบคลุมทุกคน อีกทั้งควรมีการจัดประชุมทุกเดือนระหว่างเจ้าหน้าที่กับประชาชน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างเจ้าของโครงการกับประชาชนการประชุมเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุม ให้ข้อคิดเห็นเสนอแนะรวมทั้งการซักถามเพื่อทราบรายละเอียดนอกจากไขข้อข้องใจแล้วข้อมูล จากการประชุมจะถูกนำไปปรับปรุงเป็นโครงการที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

3) การตรวจสอบ (Check) หลังจากที่ที่มีการปฏิบัติแล้วต้องเริ่มมีการทำการตรวจสอบความความคืบหน้ากับสิ่งที่เราลงมือปฏิบัติว่าเป็นไปตามแผนงานหรือไม่ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนโดยเปิดช่องทางการแสดงความคิดเห็น และการร้องเรียนความเดือดร้อนของประชาชนเพิ่มให้หลากหลายช่องทางขึ้นเปิดรับฟังและความช่วยเหลือสำหรับประชาชนในพื้นที่เนื่องจากโครงการต่าง ๆ อบต.ทำเหมือนกันหมดทั้งตำบลโดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ประชาชนเป็นหลัก ซึ่งจะทำให้ประชาชนไม่ให้ความสำคัญเท่าไรกับการทำประชาคม การประเมินผล และการตรวจสอบโครงการต่าง ๆ เนื่องจากมองว่าเป็นหน้าที่ของรัฐบาล อีกทั้งอยากให้มีการประเมินโครงการตลอดทั้งก่อนมีโครงการระหว่างดำเนินโครงการและหลังโครงการเพื่อที่จะให้โครงการสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน เพื่อให้เกิดการต่อเนื่องของโครงการที่จัด และเพื่อที่จะเกิดความโปร่งใสและความกระฉับกระเฉงของงบประมาณ ดังนั้น ให้มีการติดตามและเช็คอยู่ตลอดเวลาเมื่อมีการจัดโครงการเพื่อที่จะให้โครงการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของโครงการ

4) การปรับปรุง (Action) การปรับปรุงหรือเปลี่ยนวิธีการ เพื่อทำให้ผลลัพธ์กลับมาอยู่ในแผนงานหรือเส้นทางสู่เป้าหมายตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ ซึ่งเริ่มจากการวิเคราะห์หาสาเหตุที่ทำให้ผลลัพธ์ไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลต้องสร้างกิจกรรมที่ประชาชนมีความตระหนักในหน้าที่ของประชาชนในการเขาไปมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ โดยการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของประชาชนในการร่วมตัดสินใจคัดเลือก และวางแผนการบริหารงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้มีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนมากขึ้นและควรมีการทำประชาคมสอบถามความต้องการของประชาชน อีกทั้งให้มีโครงการใหม่ ๆ เกิดขึ้นเพื่อที่หมู่บ้านเกิดการเปลี่ยนแปลงกับการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น โดยปัจจุบันปัญหาที่คนในพื้นที่ส่วนใหญ่อยากให้มีการแก้ไขมากที่สุด คือ การว่างงาน ขาดทุนการศึกษา ปัญหายาเสพติด และเยาวชนที่เรียนจบแล้วยังว่างงาน เป็นต้น อีกทั้งการจัดโครงการควรที่จะเป็นโครงการส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่การจัดอบรมก็ควรที่จะสนับสนุนปัจจัยด้วยไม่ใช่ว่าจัดโครงการแล้วแค่อบรมหรือให้ความรู้เฉย ๆ โดยที่ควรสนับสนุนอุปกรณ์หรือแนวทางในการที่จะทำงานได้อย่างจริงจังและต้องมีการติดตามเพื่อที่จะให้สิ่งของหรือความรู้ที่ให้ไปนั้นได้ดำเนินการหรือได้จัดทำขึ้นจริง และจะต้องมีการเสนออยู่ในแผนเพื่อที่จะง่ายในการที่จะอนุมัติโครงการของ อบต.เมื่อมีการจัดโครงการเพื่อที่จะให้โครงการประสบความสำเร็จ

ภาพแผนผังการมีส่วนร่วม

ภาพที่ 2 แผนผังการมีส่วนร่วม

5.2 อภิปรายผล

1. ความรู้ความเข้าใจและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบาดง

1.1 ความรู้ความเข้าใจ จากศึกษาพบว่า ระดับความรู้ของกลุ่มตัวอย่างมีค่าต่ำสุด 2.0 ค่าสูงสุด 20.00 ค่าเฉลี่ย 8.6787 และค่า S.D. 4.19945 ได้สอดคล้องกับภาณุ ธรรมสุวรรณ (2541) พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจ ต่อสถานะ-บทบาทของสมาชิกสภา อบต. และโครงสร้าง อบต. ค่อนข้างสูง แต่ความเข้าใจต่อตัวองค์กร อบต. มากกว่าสมาชิกสภา อบต. ประชาชนที่มีความรู้ ความเข้าใจค่อนข้างสูงเป็นกลุ่มประชาชนที่ติดตามข่าวสารการดำเนินงานของ อบต. โดยการทราบข่าวจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อนบ้าน ญาติพี่น้อง และที่ประชุมหมู่บ้านปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภา อบต. คือความรู้ความสามารถ และมีความซื่อสัตย์

1.2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบาดง ดังนี้

จากการศึกษาพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.6875$) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะทางอบต.ได้เชิญเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอความต้องการในชุมชนอาจเป็นตัวแทนของหมู่บ้านซึ่งได้สอดคล้องกับสิทธิธันธ์ วารุณสหรัชภณ (2559) พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลางส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติดำเนินงาน และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับน้อย แต่แตกต่างจากงานวิจัยของวสัน จันทจร และสิทธิชัย ต้นศรีสกุล (2560) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

(1) อายุกับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยกลุ่มที่มีอายุมากจะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มที่มีอายุน้อย สอดคล้องกับการศึกษาของ ประยูร ศรีประสาธน์ (2542, น. 5) จุฑามาศ ศรีสิริพรพันธ์ (2547) และ รามิล พัฒนมงคลเชษฐ (2545) ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน หรือการปกครองส่วนท้องถิ่นในหลาย ๆ พื้นที่ ที่อาจมีหรือความแตกต่างกันในบริบท แต่ผลการศึกษาได้ข้อสรุปไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าอายุมีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะประชาชนที่มีอายุมากส่วนใหญ่เป็นที่บรรลุนิติภาวะมีวัยวุฒิ และวุฒิภาวะในด้านต่าง ๆ ที่สามารถตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองประกอบกับการเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นมานาน (ส่วนใหญ่มากกว่า 10 ปี) ทำให้มีความคุ้นเคย มีความรักในท้องถิ่น ต้องการเห็นถึงการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงภายในท้องถิ่นของตนจนเกิดเป็นความตระหนัก และให้ความสำคัญ ต่อการปกครองส่วนท้องถิ่นค่อนข้างมาก นอกจากนี้ บุคคลที่มีอายุมากจะมีความพร้อมเพื่อการมีส่วนร่วมในทุกด้าน ทั้งด้านกายภาพ สติปัญญา และการรับรู้ ที่จะนำไปสู่การตัดสินใจในการมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่น เพื่อร่วมในการรับผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น

(2) การศึกษากับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ เพราะเป็นกลุ่มคนที่มีความรู้ และให้ความสำคัญต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล สอดคล้องกับ ชาลี ทรงศิริ (2547) การศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของพิทพิชัย หรรษอุดม (2550, น. 112) ระดับการศึกษาสูงหรือต่ำจะมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลใกล้เคียงกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะด้วยลักษณะของบริบททางสังคมที่เป็นชนบทซึ่งมีความใกล้ชิดสนิทสนมและมีลักษณะคล้ายคลึงทางสังคมสูง (Homogeneity) มีผลให้การแสดงออกในพฤติกรรมต่าง ๆ ต่อสังคมจึงมีลักษณะคล้ายตามกัน

(3) สถานภาพครอบครัวกับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยกลุ่มหม้ายจะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ อาจเป็นคนที่กลุ่มนี้มีการะความรับผิดชอบจากการมีครอบครัวและอาศัยอยู่ในตำบล การเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จะเป็นการนำผลประโยชน์และปกป้องสิทธิของการเป็นประชาชนในตำบลนั้น ๆ ซึ่งการบริหารจัดการที่เกิดจากนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบล อาจจะมีผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบต่อครอบครัว ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพที่เป็นโสด อาจให้ความสำคัญน้อยกว่า เนื่องจากยังไม่มีภาระด้านครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบเท่ากับกลุ่มผู้ที่ สมรสแล้ว สอดคล้องกับการศึกษาของ จุฑามาศ ศรีสิริพรพันธ์ (2547) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การ

บริหารส่วนตำบล: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า สถานภาพสมรสเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น เช่นกัน

(4) อาชีพกับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยกลุ่มข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจจะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ เนื่องจากเป็นกลุ่มอาชีพที่มีความมั่นคงมีเวลาในการทำงานที่แน่นอนจึงส่งผลให้มีโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรม และมีส่วนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของฐิติมา อุดมศร (2555) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่มีอาชีพที่มีความเป็นอิสระ จะมีการมีส่วนร่วมในระดับมาก ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพที่ไม่มีความเป็นอิสระ และมีส่วนร่วมในระดับมากในสัดส่วนที่ไม่มากนัก

(5) รายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยกลุ่มรายได้ 15,001-20,000 บาท ต่อเดือน จะมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ เนื่องจากผู้ที่มีรายได้สูงจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำ จึงอาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีความพร้อมด้านรายได้ของครอบครัว สามารถที่จะสละเวลาของตนเองเพื่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้มากกว่า ในขณะที่กลุ่มผู้ที่มีรายได้ต่ำมีความจำเป็นต้องหารายได้เพื่อการเลี้ยงชีพ จึงไม่สามารถที่จะสละเวลาเข้าร่วมในกิจกรรมหรือโอกาสต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อการมีส่วนร่วม ซึ่งหากมีการให้ข้อมูล และชี้โอกาสของการได้รับประโยชน์แก่กลุ่มคนที่มีรายได้ต่ำด้วยการเข้าร่วมในกิจกรรมของอบต. น่าจะเป็นโอกาสที่กลุ่มคนเหล่านี้สามารถขยายโอกาส เพื่อการสร้างรายได้ที่ดีขึ้นด้วยการร่วมให้ข้อเสนอต่อการดำเนินนโยบายของผู้บริหารที่เข้ามาบริหารได้อย่างสอดคล้องกับปัญหาด้านเศรษฐกิจ หรือร่วมในการหาแนวทางส่งเสริมอาชีพเพื่อสร้างรายได้แก่กลุ่มคนที่มีรายได้ต่ำต่อไป สอดคล้องกับ ศุภชัย เชื้อกฤษณะ (2542) ได้กล่าวถึงบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในประเด็นที่ประชาชนจะได้รับผลประโยชน์ในด้านการพัฒนาตำบล ซึ่งตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

3. แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบาง ดั้งนี้

1) วางแผนงานตามเป้าหมาย (Plan) การวางแผนเป็นกิจกรรมที่มีขั้นตอนเริ่มจากการสำรวจความต้องการ รวมทั้งปัญหาต่าง ๆ ของประชาชนให้หลากหลายช่องทางเพื่อให้การจัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตตอบสนองความต้องการของประชาชนได้มากที่สุด หลังจากนั้นต้องมีการประชุมอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาระงานของ อบต.และการจัดเวทีประชาคมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมเพื่ออภิปรายแสดงความคิดเห็นต่อผลการสำรวจเพื่อการตัดสินใจร่วมกันระหว่าง อบต. กับประชาชนในการพิจารณาเสนอ การคัดเลือกและการจัดลำดับ

ความสำคัญของโครงการที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนภายใต้งบประมาณที่อบต. ได้รับจัดสรร ทั้งนี้เพื่อให้ได้แผนการพัฒนาที่มีโครงการที่สร้างประโยชน์กับประชาชนส่วนรวมได้มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ น้อยนคร (2551, น. บทช้อยย่อ) พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเมืองการปกครองท้องถิ่น โดยภาพรวม มีส่วนร่วมบางครั้ง คือ การได้มีโอกาสเสนอแผนชุมชนต่อที่ประชุมประชาคม เนื่องจากประชาชนมีความรู้ระดับประถมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ และขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ ปิติบุญญพัฒน์ (2553, น. 84) พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ ซึ่งในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนจะเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ และการร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ เพราะประชาชนจะเป็นผู้ที่รู้ดีที่สุดว่าต้องการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาอะไรให้เกิดขึ้นในชุมชนของตนเอง ซึ่งอบต. จะต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุด

2) การปฏิบัติตามแผน (Do) การปฏิบัติตามแผนเป็นขั้นตอนของการลงมือปฏิบัติที่องค์การบริหารส่วนตำบลต้องให้ความสำคัญ เริ่มจากการจัดอบรมสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนให้เห็นถึงความสำคัญในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในทุกกิจกรรมที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดขึ้นเพราะส่งผลโดยตรงต่อประชาชนมีการสอบถามหรือลงพื้นที่ให้มากขึ้นเพื่อให้มีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนมากขึ้น ช่วยสร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิด จะทำให้ประชาชนให้ความร่วมมือและง่ายต่อการจัดโครงการต่อไป มีการจัดการด้านผลประโยชน์ร่วมกับชุมชนในทุก ๆ ด้าน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาและเกิดการพัฒนารวมกับชุมชน ปัจจุบันการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านผลประโยชน์นั้นส่วนใหญ่ควรที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารงาน เช่น เรื่องของงบประมาณของโครงการต่าง ๆ เมื่อมีการจัดโครงการต้องมีการประสานงานและประชาสัมพันธ์ให้มีหลากหลายช่องทางเพื่อให้ประชาชนทราบและครอบคลุมทุกคน อีกทั้งควรมีการจัดประชุมทุกเดือนระหว่างเจ้าหน้าที่กับประชาชนเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างเจ้าของโครงการกับประชาชนการประชุมเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมให้ข้อคิดเห็นเสนอแนะรวมทั้งการซักถามเพื่อทราบรายละเอียดนอกจากไขข้อข้องใจแล้วข้อมูลจากการประชุมจะถูกนำไปปรับปรุงเป็นโครงการที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วารุณี ชาคำรุณ (2551, น. 80) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดเวทีประชาคมชุมชนเพื่อจัดทำแผนพัฒนาตำบลนาแห้ว ซึ่งประกอบด้วย ด้านการจัดประชุม ได้แก่ระยะเวลา สถานที่ การประชาสัมพันธ์ การอำนวยความสะดวก ผู้ดำเนินรายการ การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และการนำปัญหา

ความต้องการของประชาชนไปบรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปีนั้น ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในระดับมากในทุกกิจกรรม และด้านแรงจูงใจ ได้แก่ การเข้าร่วมประชุมเพราะมีความน่าเชื่อถือต่อคณะผู้บริหาร เชื่อมั่นในศักยภาพของตัวเอง การสนับสนุนของครอบครัวมีส่วนร่วมในระดับมาก ส่วนการทำตามคำสั่งผู้นำชุมชน มีความเกรงใจต่อคณะผู้จัดประชุมและการชักชวนของเพื่อนบ้านมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมงาม อารยธรรม (2553, น. 87) การมีส่วนร่วมหรือเป็นตัวแทนกลุ่มในการเข้าร่วมกับคณะกรรมการเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของแผนงาน / โครงการ ตามความต้องการของประชาชนในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และมีการใช้จ่ายงบประมาณอย่างทั่วถึง ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการและบริหาร การใช้ทรัพยากรมีความรับผิดชอบในการจัดสรร ควบคุมการเงิน และการบริหาร

3) การตรวจสอบ (Check) หลังจากที่ที่มีการปฏิบัติแล้วต้องเริ่มมีการทำการตรวจสอบ ความความคืบหน้ากับสิ่งที่เราลงมือปฏิบัติว่าเป็นไปตามแผนงานหรือไม่ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบล ควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนโดยเปิดช่องทางการแสดงความคิดเห็น และการร้องเรียนความเดือดร้อนของประชาชนเพิ่มให้หลากหลายช่องทางขึ้นเปิดรับฟัง และความช่วยเหลือสำหรับประชาชนในพื้นที่เนื่องจากโครงการต่าง ๆ อบต.ทำเหมือนกันหมด ทั้งตำบลโดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ประชาชนเป็นหลัก ซึ่งจะทำให้ประชาชนไม่ให้ความสำคัญเท่าไรกับการทำประชาคม การประเมินผล และการตรวจสอบโครงการต่าง ๆ เนื่องจากมองว่าเป็นหน้าที่ของรัฐบาล อีกทั้งยังให้มีการประเมินโครงการตลอดทั้งก่อนมีโครงการระหว่างดำเนินโครงการ และหลังโครงการเพื่อที่จะให้โครงการสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน เพื่อให้เกิดการต่อเนื่องของโครงการที่จัด และเพื่อที่จะเกิดความโปร่งใสและความกระฉ่างของงบประมาณ ดังนั้น ให้มีการติดตามและเช็คอยู่ตลอดเวลาเมื่อมีการจัดโครงการเพื่อที่จะให้โครงการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ น้อยนคร (2551, น. 54) พบว่า การตรวจสอบการบริหารงานของ อบต. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเมืองการปกครอง คือ การได้ติดตามข้อมูลข่าวสารและประกาศของ อบต. อย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากประชาชนต้องการทราบว่าการทำงานตามโครงการต่าง ๆ ของ อบต. มีความคุ้มค่า ประหยัด โปร่งใส และเกิดประโยชน์ต่อประชาชนมากน้อยเพียงใด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชมัยพร ชมกุล (2552, น. 157) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเปิดให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ตรวจสอบและกำกับการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อป้องกันการทุจริต โดยต้องแถลงเกี่ยวกับการดำเนินการอย่างน้อยในเรื่องการจัดทำงบประมาณ การใช้จ่ายงบประมาณ และผลการดำเนินการในรอบปีให้ประชาชนทราบ

4) การปรับปรุง (Action) การปรับปรุงหรือเปลี่ยนวิธีการ เพื่อให้ผลลัพธ์กลับมาอยู่ในแผนงานหรือเส้นทางสู่เป้าหมายตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ ซึ่งเริ่มจากการวิเคราะห์หาสาเหตุที่ทำให้ผลลัพธ์ไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลต้องสร้างกิจกรรมที่ประชาชนมีความตระหนักในหน้าที่ของประชาชนในการเขาไปมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ โดยการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของประชาชนในการร่วมตัดสินใจคัดเลือก และวางแผนการบริหารงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้มีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนมากขึ้นและควรมีการทำประชาคมสอบถามความต้องการของประชาชน อีกทั้งให้มีโครงการใหม่ ๆ เกิดขึ้นเพื่อที่หมู่บ้านเกิดการเปลี่ยนแปลงกับการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น โดยปัจจุบันปัญหาที่คนในพื้นที่ส่วนใหญ่อยากให้มีการแก้ไขมากที่สุด คือ การว่างงาน ขาดทุนการศึกษา ปัญหายาเสพติด และเยาวชนที่เรียนจบแล้วยังว่างงาน เป็นต้น อีกทั้งการจัดโครงการควรที่จะเป็นโครงการส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่การจัดอบรมก็ควรที่จะสนับสนุนปัจจัยด้วยไม่ใช่ว่าจัดโครงการแล้วแค่อบรมหรือให้ความรู้เฉย ๆ โดยที่ ต้องสนับสนุนอุปกรณ์หรือแนวทางในการที่จะทำงานได้อย่างจริงจังและต้องมีการติดตามเพื่อที่จะให้สิ่งของหรือความรู้ที่ให้ไปนั้นได้ดำเนินการหรือได้จัดทำขึ้นจริง และจะต้องมีการเสนออยู่ในแผนเพื่อที่จะง่ายในการที่จะอนุมัติโครงการของ อบต. เมื่อมีการจัดโครงการเพื่อที่จะให้โครงการประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพ ศรีเมือง (2544, น. 82) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอโพธาราม จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนยังไม่เข้าใจระบบการบริหารท้องถิ่นอย่างแท้จริง จึงทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบลยังมีน้อย ถึงแม้ว่าพระราชบัญญัติสภาตำบลและสภาตำบลจะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามารับฟังการประชุม แต่สิทธิ์ออกเสียงเป็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล การบริหารตรวจสอบอำนาจเหล่านี้อยู่ในกลุ่มผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลประชาชนไม่มีส่วนร่วมเท่าที่ควร และแตกต่างกับงานวิจัยของ ณรงค์ ปิติบุญญพัฒน์ (2553, น. 86) ปัญหาอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนมากที่สุดที่ต้องปรับปรุง คือ ประชาชนไม่มีเวลาไปร่วมประชุมกับ อบต. เนื่องจากภาระครอบครัว และไม่มีการประสานเท่าที่ควร ประชาชนมีการศึกษาน้อย ประชาชนมีบทบาทน้อยมากในการจัดทำแผนพัฒนาของ อบต. และแผนการพัฒนาแต่ละโครงการล่าช้าทำให้ประชาชนรู้สึกเบื่อ นอกจากนี้รัชชชัย ไพไหล (2556, น. บทคัดย่อ) ได้ให้แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้ 1) จัดอบรมให้ความรู้กับประชาชนในด้านการมีส่วนร่วม 2) ร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาตำบล 3) ร่วมจัดเวทีพัฒนากลุ่มย่อย 4) ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อหลอมรวมและบูรณาการ 5) ร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการในการถอดบทเรียน 6) ร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการในการจัดทำต้นแบบการเรียนรู้ของประชาชน 7) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำหลักสูตรอบรมให้ความรู้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ควรมีการประชุมสัมพันธัมภ์ แนะนำให้ประชาชนในชุมชน หรือกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ นำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงโครงการการพัฒนาชุมชนที่มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 อบต.ควรจัดทำสื่อแสดงผลงาน ผลของกิจกรรม รวมถึงข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน ให้ประชาชนทราบอย่างต่อเนื่อง เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ถึงผลที่จะเกิดกับชุมชนในระยะสั้นและยาว โดยจัดทำรายละเอียดของแผนงานหรือโครงการต่าง ๆ มากกว่าที่เป็นอยู่

1.3 ควรมีการติดตามตรวจสอบค่าใช้จ่ายงบประมาณประจำปี โดยการแต่งตั้งผู้แทนชุมชน เป็นกรรมการและเปิดเผยให้ประชาชนรับรู้ ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีบัญชีรายรับรายจ่ายแต่ละปี เป็นอย่างไร

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรจะมีการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อหารูปแบบการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของอบต. ทุกกระบวนการเพื่อให้ประชาชนมีโอกาสเรียนรู้ กระบวนการมีส่วนร่วมไปด้วย

2.2 ควรศึกษาวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานการพัฒนา ศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชน ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางตาง

2.3 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในพื้นที่บริบทที่ต่างกัน เพื่อเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ความแตกต่างของสภาพแวดล้อม ในแต่ละพื้นที่กับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

บรรณานุกรม

- กระทรวงแรงงาน :. (2548). *คู่มือบูรณาการความร่วมมือด้านการพัฒนาฝีมือแรงงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.
- กันยารัตน์ จันท์สว่าง. (2553). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรของพนักงานส่วนตำบล จังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2543). *การปกครองท้องถิ่นไทย “หลักการและมิติใหม่ในอนาคต”* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- _____ . (2550). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด.
- จันท์รัศมี ไตรยปักษ์. (2539). *การศึกษากิจกรรมการวางแผนกลยุทธ์ของฝ่ายการพยาบาลโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ภาคกลาง ,วิทยานิพนธ์ ค.ม.* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จามะรี เชียงทอง. (2549). *การพัฒนาสังคม การเปลี่ยนแปลงทางสังคม สังคมวิทยา* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- จุฑามาศ ศรีสิริพรพันธ์. (2547). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา*. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิตติ มงคลชัยอรัญญา. (2540). *การศึกษาชุมชนเพื่อการพัฒนา. (เอกสารประกอบการเรียนภาควิชาการพัฒนาชุมชน)*. กรุงเทพฯ: คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เจริญ ภัตสละ. (2540). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของรัฐ*. วารสารสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย.
- เฉลียว บุรีภักดี. (2545). *ชุดวิชาการวิจัยชุมชน (ชุดการเรียนรู้ด้วยตัวเอง)*. กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ.

- ชัยพร ชมกุล. (2552). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดแผนพัฒนาท้องถิ่น . หลักสูตร
ปรัชญานิติศาสตร์มหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นเมื่อ 27 สิงหาคม 2563 จาก
<http://www.thailis.or.th/tdc/>*
- ชัยรัตน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง. (2546). *การจัดทำแผนกลยุทธ์ด้านการบริหารงานของเทศบาลนครปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ปรัชญาศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สาขาพัฒนาสังคม โครงการ
รศวิทยาคารระดับบัณฑิตศึกษา. นนทบุรี. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2563
จาก <httpwww.thailis.or.thtdc>*
- ชาลี ทรงศิริ. (2547). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณีเทศบาล
เมืองนครนายก อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก.” วิทยานิพนธ์ปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2539). *การปกครองท้องถิ่นไทย (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิมพ์
พรินต์ติ้งเซ็นเตอร์ จำกัด
- ฐิติมา อุดมศร. (2555). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การ
บริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ.”
สารนิพนธ์หลักสูตรบัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตรมหาวิทยาลัยสยาม.
- จิตยา สุวรรณภู. (2527). *สังคมวิทยา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ณรงค์ ปิติบุญญพัฒน์. (2553). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหาร
ส่วนตำบลสันตันทมี้อ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ .การศึกษาระดับรัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.*
- ณรรช หลีกชัยกุล. (2559). *ทฤษฎีการบริหารการพัฒนาสังคม : การบริหารทฤษฎีสู่การปฏิบัติ.
ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2551). *การมีส่วนร่วม: แนวคิด ทฤษฎี และกระบวนการ*. กรุงเทพฯ: สถาบัน
พระปกเกล้า.
- _____. (2552). *พลวัตการมีส่วนร่วมของประชาชน: จากอดีตจนถึงรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. กรุงเทพฯ: บริษัท เอ.พี.กราฟิค ดีไซน์
และการพิมพ์ จำกัด.

- ทรงพล ตุ่มทรง. (2541). “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณี : เทศบาลตำบลศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี.” ภาคนิพนธ์ปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทวี วัชรเกียรติศักดิ์. (2559). *การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้กับชุมชนโดยการพัฒนากลุ่มอาชีพ ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลพลสงคราม อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา (พิมพ์ครั้งที่ 1).*
- ทศพล กฤตยพิสิฐ. (2550). *การพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ที่เปลี่ยนแปลงไป.* สืบค้นเมื่อ 11 กันยายน 2563 จาก www.bangkokbiznews.com
- ท้องถิ่นไทย ข้อกฎหมาย. (ม.ป.ป.). *พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552.* สืบค้นเมื่อ 17 กันยายน 2563 จาก https://www.thongthinlaws.com/2015/03/2537-6-2552_10.html
- เทวินทร์ ประสิทธิ์เสรีฐ. (2556). หลักการทำงานตามวงจรเดมिंग (The Deming Cycle) PDCA. สืบค้นเมื่อ 17 กันยายน 2563 จาก http://www.cgpcenter.com/general_knowledges/pdca/pdca.html
- ธวัชชัย ไพไหล. (2556). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนด ติดตาม และตรวจสอบนโยบาย สาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแป้น อำเภอโพธาราม จังหวัดสมุทรสาคร. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร(9).*
- นันทวัฒน์ บรมานันท์. (2549). *การปกครองท้องถิ่น.* กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- นันธิดา จันทร์ศิริ. (2553). *การรับรู้บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสงขลา.* หลักสูตรปริญญาตรี ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล. (2548). *ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy).* กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- บุญเทียน ทองประสาน. (2531). *แนวคิดวัฒนธรรมชุมชน.* กรุงเทพฯ: สภาคาทอลิกแห่งประเทศไทย เพื่อการพัฒนา.
- ปกรณัม ปรียากร. (2535). *กระทรวงมหาดไทย : ลักษณะเด่นและข้อจำกัดของหน่วยงานระดับ กระทรวงในการบริหารการพัฒนา.* กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนา ประเทศไทย.

- ประยูร ศรีประสาธน์. (2542). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา*. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประเวศ วะสี. (2540). *ยุทธศาสตร์ชาติ : เพื่อความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจ สังคมและศิลปกรรม*. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- ปิยะ ลิ้มจินดาศิริ. (2558). *การจัดทำ SWOT เพื่อการวางแผน*. กลุ่มยุทธศาสตร์และแผนสำนักงานศึกษาธิการภาค 4. สืบค้นเมื่อ 10 สิงหาคม 2563 จาก <http://www.reo2.moe.go.th/web/images/download/2558-reo4-km-swot-content.pdf>
- ปิยะพงษ์ ประจวบบุญ. (2553). *การพัฒนาเครื่องมือวิเคราะห์สถานภาพองค์การเทศบาลตำบลชุมพลบุรี อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ตามแนวคิดรางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Management Quality Award: PMQA)*. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พรเศรษฐี วุฒิปัญญากุล. (2556). *เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง การเมืองกับการปกครองไทย (Political and Thai Government)*. นครราชสีมา. มหาจุฬาลงกรราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา
- พัทตร์ผจง วัฒนสินธุ์ และพสุ เดชะรินทร์. (2542). *การจัดการเชิงกลยุทธ์และนโยบายธุรกิจ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิทพิชัย หรรษอุดม. (2550). *ทางการเมืองและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดเชียงใหม่*. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*(1). สืบค้นเมื่อ 26 สิงหาคม 2563 จาก <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/BSRI/article/view/2049/1701>
- พีรสิทธิ์ คำนวนศิลป์ และศุภวัฒน์นกร. (2543). *การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. ขอนแก่น: โรงพิมพ์พระธรรมชนิต.
- ไพรัตน์ เดชะรินทร์. (2534). *ชนบทไทย : ลักษณะเด่นและข้อจำกัดของหน่วยงาน*. กรุงเทพมหานคร: พี เอ ลีฟ วิ่ง จำกัด .
- ภาณุ ธรรมสุวรรณ. (2541). *ฐานะและบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในความคาดหวังของประชาชน : ศึกษากรณีตำบลนางตุง จังหวัดพัทลุง*. พัทลุง: มหาวิทยาลัยทักษิณ

- รังสรรค์ ศิริพันธ์. (2548). *การจัดทำแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของตำบลในเขต 2 อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร*. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. สืบค้นเมื่อ 26 สิงหาคม 2563 จาก <http://www.thailis.or.thtcdc>
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554*. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.
- รามิล พัฒนมงคลเชษฐ. (2545). “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรง อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ลลิตา พรหมสูงวงษ์. (2560). *แนวทางที่เหมาะสมในการยกฐานะองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเทศบาลตำบล กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี*. รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง) สาขาวิชาการเมืองการปกครอง สำหรับนักบริหารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. สืบค้นเมื่อ 17 กันยายน 2563 จาก http://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis/2017/TU_2017_5903011053_7596_6603.pdf
- วรพล วรพันธ์. (2561). *แนวทางพัฒนาประสิทธิภาพเครือข่ายภาคประชาชนในการดูแลความมั่นคงจากการดำเนินงานของเครือข่ายเฝ้าระวังวิฤตเครื่องแดง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา*. สืบค้นเมื่อ 17 กันยายน 2563 จาก http://www.dsdw2016.dsdw.go.th/doc_pr/ndc_2560-2561/PDF/m8504/%E0%B8%A3%E0%B8%A7%B8%A1.pdf
- วรเดช จันทรศร. (2540). *การพัฒนาระบบราชการไทย*. กรุงเทพมหานคร: สหายปลือกและการพิมพ์.
- วรนุช สิปปิยารักษ์. (2558). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชา การพัฒนาสังคม*. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์. สืบค้นเมื่อ 26 พฤษภาคม 2562 จาก <http://huso.vru.ac.th/mis/upload/teacher/files/master-140-1473758494.pdf>
- วันชัย วัฒนศัพท์ และคณะ. (2551). *คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน การตัดสินใจที่ดีกว่าโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม*. ขอนแก่น: โรงพิมพ์ศิริภรณ์ ออฟเซ็ท.

- วิชชุกร นาคธน. (2550). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2562 จาก <http://www.chaiwut.net/download.php?id=302>
- วิชชุดา วงศ์ใหญ่. (2559). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองแปง อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- วีระศักดิ์ เครือเทพ. (2548). *นวัตกรรมสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- วสัน จันทจร และสิทธิชัย ต้นศรีสกุล. (มกราคม-เมษายน 2560). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลหนองจิก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม*. วารสารการเมืองการปกครอง (1).
- วารุณี ชาคำรุณ. (2551). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดเวทีประชาคมชุมชนเพื่อจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาแห้ว อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการและการประเมินโครงการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ศุภชัย เชื้อกฤษณะ. (2542). “*ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลศึกษาเฉพาะพื้นที่จังหวัดหนองคาย*”. สารนิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริชัย เพชรรักษ์. (2553). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.
- สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กองวิชาการและแผนงานกรมการปกครอง. (2539). *ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ท้องถิ่น.
- สถาบันวิจัยและพัฒนา. (2547). *รายงานผลการประเมินประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สนธยา พลศรี. (2547). *ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สมงาม อารยธรรม. (2553). *การศึกษาและเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ของประชาชนในเขตตำบลหนองปลิว อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์*

หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2564 จาก <https://tdc.thailis.or.th/tdc>

สมพงษ์ เกษมสิน. (2546). *การบริหารบุคคลแบบใหม่*. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

สมยศ นาวิการ. (2545). *การบริหารแบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.

สมศักดิ์ น้อยนคร. (2551). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลใน จังหวัดอุตรดิตถ์ . *การศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขา การบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท*.

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2536). *สังคมวิทยาชุมชน : หลักการศึกษาวิเคราะห์และปฏิบัติงานชุมชน*.
 ขอนแก่น: ภาควิชาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ส่วนแผนพัฒนาท้องถิ่น สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครอง
 ท้องถิ่น(มปป: 13. (ม.ป.ป.). (ม.ป.ป.). *คู่มือ การจัดการแผนพัฒนาท้องถิ่น แผนยุทธศาสตร์
 การพัฒนา แผนพัฒนาสามปี แผนปฏิบัติการและการติดตามประเมินผล*.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2561). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย*
 กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. สืบค้นเมื่อ 17 ตุลาคม
 2562 จาก https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/download/article/article_20180531155204.pdf

สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า. (2556). *คู่มือ การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา และ
 งบประมาณสำหรับท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: บริษัท เอ.พี. กราฟิค ดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด.
 สืบค้นเมื่อ 27 สิงหาคม 2562 จาก http://www.kpi.ac.th/media_kpiac.th/media_kpiacth/pdf/M_10_542.Pdf

สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า. (2562). *คู่มือ การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา และ
 งบประมาณสำหรับท้องถิ่น (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. กรุงเทพฯ: บริษัท เอ.พี. กราฟิค ดีไซน์และการ
 พิมพ์ จำกัด. สืบค้นเมื่อ 27 พฤศจิกายน 2562 จาก http://www.kpi.ac.th/media_kpiacth/pdf/M_10_542.Pdf.

สิทธิธัญช์ วาธุณสรรัชฌ. (2559). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครอง
 ส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลลาดจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม*.
 (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- สิวาพร สุขเอียด. (2562). *การปกครองส่วนท้องถิ่น*. สถาบันปกเกล้า. สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2562 จาก wiki.kpi.ac.th/index.php?title=การปกครองส่วนท้องถิ่น
- สุเทพ เชาวลิขิต. (2538). “*การบริหารการพัฒนาเมืองพัทยา: รูปแบบที่ควรเน้น*.” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สาขาการบริหารการพัฒนา). สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์. กรุงเทพมหานคร.
- สุธี ศรสุวรรณค์. (2538). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมุสลิม : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลคลองตะเคียน อำเภอลำพูนศรีอยุธยา*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุภาพ ศรีเมือง. (2544). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอนาทนบุรี จังหวัดหนองคาย*. วิทยานิพนธ์ ร.บ.ม. (นโยบายสาธารณะ). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุวัฒน์ ไกรสกุล และจุฑาภรณ์ คงรักษ์กนิ. (2558). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอมือง จังหวัดนนทบุรี*.
- เสรี พงศ์พิศ. (2551). *แนวคิดแนวปฏิบัติยุทธศาสตร์พัฒนาท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: พลังปัญญา.
- องค์การบริหารส่วนตำบลบางตาง. (2561). *แผนพัฒนาสี่ปี พ.ศ. 2561-2564 องค์การบริหารส่วนตำบลบางตาง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส*. นราธิวาส: องค์การบริหารส่วนตำบลบางตาง.
- อมร รักษาสัตย์. (2522). “*บทบาทจากผู้บังคับบัญชาในการส่งเสริมประสิทธิภาพของข้าราชการ*.” *วารสารรัฐประศาสนศาสตร์, ฉบับพิเศษ*.
- อมรรัตน์ ชัยขรรค์เมือง. (2547). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนย่อย ภายในเขตเทศบาล: ศึกษากรณีเทศบาลตำบลแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี*.
- อริยชยา จรุงกิตติกุล. (2553). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการบริหารจัดการที่ดี จังหวัดปัตตานี* (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม. ปัตตานี.
- อริยา เสวตามร์. (2542). *การสร้าง ความหมายเกี่ยวกับชุมชนในกระบวนการผ้าป่าข้าว ภายใต้บริบทของงานพัฒนาแนววัฒนธรรมชุมชนในจังหวัดพะเยา*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อาทิตย์ บำรุงเชื้อ. (2557). *ชุมชนการวะตะธรรม : กระบวนการเรียนรู้สู่ชีวิตและสังคมงาม*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์บัณฑิต). สาขาวิชานวัตกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น บัณฑิตวิทยาลัย. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- อาริยา สิทธิวรรณวงศ์. (2550). *ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดยะลา* (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อุทัย หิรัญโต. (2538). *การปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์
- Greenberg, J., and Baron, R.B. (2000). *Behavior in organizations*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Gulick and Urwick. (1973) . *The Science of Administration*. New York: Columbia University.
- Mongtagu. (1984). *Comparative local government*. Great Britain: William Brendon and Son Ltd.
- Olsen. (1968). *The Process of social Organization*. New York: Holt, Rine Hart ant Winstion.
- Poplin. (1979). *Communities : A Survery of Theories and Methods of Research*. New York: Macmillan Publishing.
- Sanders, Irwin T. (1958). "Theories of Community" *Rural Sociology* 23 (March) อ้างถึงใน รัชนิกร เศรษฐรัฐ. (2528). *สังคมวิทยาชนบท*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช
- Schuler R.B. (1989). *Effective Personal Management*. 3rd. Minnesoa: Nest Publishing Company.

บุคลากรกรม

ชูกิฟลี ยูโซะบลูกา (ผู้ให้สัมภาษณ์). บดินทร์ เดเบาะจาโก (ผู้สัมภาษณ์). องค์การบริหารส่วนตำบลบาตง. อำเภอศรีสะเกษ จังหวัดนครราชสีมา. เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2564

นาดีเร้าะ ฮาเดส (ผู้ให้สัมภาษณ์). บดินทร์ เดเบาะจาโก (ผู้สัมภาษณ์). องค์การบริหารส่วนตำบลบาตง. อำเภอศรีสะเกษ จังหวัดนครราชสีมา. เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2564.

นุรมัน หะยีเจ๊ะโวะ (ผู้ให้สัมภาษณ์). บดินทร์ เดเบาะจาโก (ผู้สัมภาษณ์). องค์การบริหารส่วนตำบลบาตง. อำเภอศรีสะเกษ จังหวัดนครราชสีมา. เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2564.

นุรานี สือรี (ผู้ให้สัมภาษณ์). บดินทร์ เดเบาะจาโก (ผู้สัมภาษณ์). องค์การบริหารส่วนตำบลบาตง. อำเภอศรีสะเกษ จังหวัดนครราชสีมา. เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2564.

ไพศาล ตันหยงอูตง (ผู้ให้สัมภาษณ์). บดินทร์ เดเบาะจาโก (ผู้สัมภาษณ์). องค์การบริหารส่วนตำบลบาตง. อำเภอศรีสะเกษ จังหวัดนครราชสีมา. เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2564.

พารุคติน หะยีเจ๊ะโวะ (ผู้ให้สัมภาษณ์). บดินทร์ เดเบาะจาโก (ผู้สัมภาษณ์). องค์การบริหารส่วนตำบลบาตง. อำเภอศรีสะเกษ จังหวัดนครราชสีมา. เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2564.

มาหะมะ มะดีเอเร้าะ (ผู้ให้สัมภาษณ์). บดินทร์ เดเบาะจาโก (ผู้สัมภาษณ์). องค์การบริหารส่วนตำบลบาตง. อำเภอศรีสะเกษ จังหวัดนครราชสีมา. เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2564.

รีซัม เจ๊ะโวะ (ผู้ให้สัมภาษณ์). บดินทร์ เดเบาะจาโก (ผู้สัมภาษณ์). องค์การบริหารส่วนตำบลบาตง. อำเภอศรีสะเกษ จังหวัดนครราชสีมา. เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2564.

อับดุลเลาะ แยดาตี (ผู้ให้สัมภาษณ์). บดินทร์ เดเบาะจาโก (ผู้สัมภาษณ์). องค์การบริหารส่วนตำบลบาตง. อำเภอศรีสะเกษ จังหวัดนครราชสีมา. เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2564.

ฮัมซี ปือราเฮงบลูกา (ผู้ให้สัมภาษณ์). บดินทร์ เดเบาะจาโก (ผู้สัมภาษณ์). องค์การบริหารส่วนตำบลบาตง. อำเภอศรีสะเกษ จังหวัดนครราชสีมา. เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2564.

ฮาแหว กอแล็ง (ผู้ให้สัมภาษณ์). บดินทร์ เดเบาะจาโก (ผู้สัมภาษณ์). องค์การบริหารส่วนตำบลบาตง. อำเภอศรีสะเกษ จังหวัดนครราชสีมา. เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2564.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

-รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

-ค่าวิเคราะห์ IOC ความตรงของเนื้อหา และหลักวิชาการของการมีส่วนร่วม
ของประชาชนในการการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางตาง อำเภอรือเสาะ
จังหวัดนราธิวาส

-ค่าความเชื่อมั่น

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ดร. อับดุลเลาะ ยูโซะ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
2. ดร.วันพิชิต ศรีสุข คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
3. ดร.ประจวบ ทองศรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ค่าวิเคราะห์ IOC ความตรงของเนื้อหา และหลักวิชาการของการมีส่วนร่วม
ของประชาชนในการการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางตาง อำเภอรือเสาะ
จังหวัดนราธิวาส

ตอนที่ 1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลบางตาง อำเภอรือเสาะ
จังหวัดนราธิวาส

	สภาพการมีส่วนร่วม	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			Σ	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3			
1	อบต. ไม่มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งใน ด้าน เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
2	อบต. มีหน้าที่พัฒนาและบำรุงรักษาถนนและ แม่น้ำลำคลอง	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
3	อบต. ไม่มีหน้าที่ป้องกันโรคและระงับ โรคติดต่อในชุมชนเพราะเป็นหน้าที่ของ รพ สต.	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
4	อบต. อาจจะทำให้มีและส่งเสริมกลุ่ม เกษตรกรและกิจการสหกรณ์ในชุมชน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
5	อบต. ต้องรักษาความสะอาดของถนน แม่น้ำ ลำคลองพื้นที่สาธารณะ และกำจัดมูลฝอย สิ่ง ปฏิกูล	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6	อบต. ไม่มีหน้าที่ช่วยเหลือป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยในชุมชน	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
7	อบต. มีหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในชุมชน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
8	อบต. มีหน้าที่ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
9	อบต. ไม่มีหน้าที่คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
10	อบต. มีหน้าที่บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น	1	1	1	3	1	ใช้ได้

สภาการมีส่วนร่วม	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			Σ	ค่า IOC	แปลผล	
	1	2	3				
11	อบต. ไม่มีหน้าที่พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน เพราะเป็นหน้าที่ของทุกคนในชุมชน	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
12	อบต. มีหน้าที่ดูแลการอุปโภค บริโภค และการเกษตรในชุมชน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
13	อบต. ไม่มีหน้าที่ดูแลบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างในชุมชน	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
14	อบต. ไม่มีหน้าที่บำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะในชุมชน	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
15	อบต. ไม่มีหน้าที่ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
16	อบต. มีหน้าที่คุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็น สาธารณสมบัติของแผ่นดิน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
17	อบต. มีหน้าที่จัดทำโครงการบำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร	1	1	1	3	1	ใช้ได้
18	อบต. มีหน้าที่ดูแลรักษากฎหมายในชุมชน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
19	อบต. หน้าที่ออกแบบผังเมืองให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต	1	1	1	3	1	ใช้ได้
20	อบต. มีหน้าที่จัดให้มีตลาดเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีพื้นที่ในการค้าขาย	1	1	1	3	1	ใช้ได้

จากตารางความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลบางตาง อำเภอรือเสาะ
จังหวัดนราธิวาส ค่าการวิเคราะห์ IOC = 0.85

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลบางตาง

สภาพการมีส่วนร่วม	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			Σ	ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3			
1. การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ						
1.1 อบต. ได้เชิญเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอ ปัญหาความต้องการในตำบล	1	1	1	3	1	ใช้ได้
1.2 อบต. ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิดและ กำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหา ในตำบล	1	1	1	3	1	ใช้ได้
1.3 ประชาชนได้มีส่วนร่วมกับ อบต. วางแผน นโยบายแผนงาน/โครงการหรือกิจกรรม	1	1	1	3	1	ใช้ได้
1.4 ในการประชุม อบต. เปิดโอกาสให้ ประชาชนได้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น	1	1	1	3	1	ใช้ได้
1.5 อบต. ถามความต้องการของประชาชนเพื่อ นำไป ประกอบในการจัดทำโครงการหรือกิจกรรม ต่าง ๆ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
1.6 ความต้องการของประชาชนได้รับการบรรจุ ในโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของ อบต.	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
1.7 อบต. ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจ ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นที่มีอยู่ประโยชน์ต่อ ส่วนร่วม	1	1	1	3	1	ใช้ได้
1.8 อบต. ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจ ในด้านแก้ไขความยากจน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
1.9 อบต. ได้ให้ประชาชนมีการตัดสินใจในการ ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส เช่น คนพิการ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
1.10 อบต. เคยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ ส่งเสริมอาชีพประจำตำบล	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
1.11 ประชาชนได้เข้ามาร่วมหรือปรับปรุงการ บริหารงานพัฒนาของ อบต.	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้

สภาพการมีส่วนร่วม	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			Σ	ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3			
2. การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงาน						
2.1 ประชาชนร่วมดำเนินงานกิจกรรมตามแผนพัฒนาตำบลที่องค์การบริหารส่วนตำบลกำหนดไว้	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2.2 ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับจ้างงานเหมาโครงการหรือกิจกรรมที่ อบต. ได้จัดทำ	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
2.3 ประชาชนได้เข้าร่วมปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน/โครงการหรือกิจกรรมที่ อบต. ใน หมู่บ้านให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ใน แผนพัฒนา อบต.	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2.4 ประชาชนได้ร่วมสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัว ให้แก่ อบต. เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2.5 ประชาชนได้มีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการพัฒนา อบต.	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2.6 การประสานงานขอความร่วมมือระหว่างประชาชนกับ อบต.	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
2.7 ประชาชนเคยมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและดำเนินการก่อสร้างต่าง ๆ	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
2.8 ประชาชนในท้องถิ่นเคยช่วยดำเนินการแก้ปัญหาผู้ด้อยโอกาส เช่น ส่งเสริมการศึกษา	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2.9 ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ปัญหากลุ่มแม่บ้านที่ว่างงาน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2.10 อบต.ได้จัดทำแผน/โครงการที่มีลักษณะเป็นวัตถุประสงค์ของ เช่น เครื่องอุปโภค บริโภคสำหรับการ ประกอบให้แก่กลุ่มประชาชนในท้องถิ่น	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
2.11 อบต.ได้จัดทำแผน/โครงการที่เกี่ยวกับงานด้านสาธารณสุข งานด้านศาสนาและงานด้านวัฒนธรรมให้กับประชาชนในท้องถิ่น	1	1	1	3	1	ใช้ได้

สภาพการมีส่วนร่วม	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			Σ	ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3			
3. การมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์						
3.1 ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3.2 ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการส่งเสริมด้านกีฬา เช่น สถานที่ออกกำลังกายและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจเพิ่มขึ้น	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3.3 ประชาชนได้รับประโยชน์จากอบต. ในการใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าและทันสมัย	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3.4 ประชาชนได้รับผลประโยชน์ในการบริหารของอบต. ด้านการอุปโภคบริโภค	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3.5 ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากอบต. ในด้านการช่วยเหลือทุนการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
3.6 ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากอบต. ในด้านวัฒนธรรมประเพณี	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4. การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล						
4.1 อบต.ได้ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาของอบต.	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4.2 อบต. ได้แต่งตั้งประชาชนเข้ามาเป็นกรรมการ ประเมินแผนงานโครงการตามแผนพัฒนา อบต.	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4.3 ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการควบคุมการให้ทรัพย์สินและงบประมาณของ อบต.	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
4.4 ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสในการบริหารงานของคณะผู้บริหาร	1	1	1	3	1	ใช้ได้

สภาพการมีส่วนร่วม	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			Σ	ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3			
4.5 ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการควบคุมการจัดทำบัญชีงบประมาณของ อบต.	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4.6 ประชาชนได้มีส่วนร่วมการประเมินผลงานในการบริหารส่วนท้องถิ่นของอบต.	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
4.7 ประชาชนได้มีส่วนร่วมมีการประเมินผลงานในด้านการก่อสร้างที่ถูกต้องตามแบบแผนของอบต.	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
4.8 อบต.ให้ส่วนท้องถิ่นได้มีการประเมินผลงานของกลุ่มแม่บ้าน	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
4.9 อบต.ให้ส่วนท้องถิ่นได้มีการประเมินผลงานเกี่ยวกับรายรับ รายจ่ายของ อบต.	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
4.10 ประชาชนได้มีส่วนร่วมให้ส่วนท้องถิ่นมีการประเมินด้วยความโปร่งใสในการทำงานของคณะบริหาร อบต.	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้

จากตารางระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรบริหารส่วนตำบล
 บาทง อเภอหรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส ค่าการวิเคราะห์ IOC = 0.86

คน	ข้อ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	x	x ²	
	12	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	5	25
	13	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	16
	14	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	9
	15	0	1	1	0	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	15	225
	16	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	17	289
	17	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	0	0	1	14	196	
	18	0	1	1	0	1	1	0	1	0	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	0	13	169	
	19	1	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	16	256	
	20	1	1	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0	9	81	
	21	1	1	0	1	0	1	1	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	9	81	
	22	1	1	0	1	0	1	0	1	0	1	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	9	81	
	23	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	19	361	
	24	1	1	0	0	1	1	0	1	0	0	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	13	169	
	25	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	20	400	
	26	1	1	0	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	0	0	0	1	0	1	1	13	169	
	27	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	18	324	
	28	0	1	0	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	0	0	1	1	0	1	0	12	144	

ข้อ คน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	x	x ²
29	1	1	0	0	0	1	1	1	0	1	0	0	1	0	1	0	0	1	1	0	10	100
30	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	17	289
จำนวนถูก	24	29	9	12	23	25	13	24	11	16	11	13	24	16	6	13	17	13	13	10	$\Sigma x=322$	$\Sigma x^2=4290$
P ถูก	0.8	0.9	0.3	0.4	0.7	0.8	0.4	0.8	0.3	0.5	0.3	0.4	0.8	0.5	0.2	0.4	0.5	0.4	0.4	0.3		
		67			67	33	33		67	33	67	33		33		33	67	33	33	33		
q ผิด	0.2	0.0	0.7	0.6	0.2	0.1	0.5	0.2	0.6	0.4	0.6	0.5	0.2	0.4	0.8	0.5	0.4	0.5	0.5	0.6		
		33			33	67	67		33	67	33	67		67		67	33	67	67	67		
pq	0.1	0.0	0.2	0.2	0.1	0.1	0.2	0.1	0.2	0.2	0.2	0.2	0.1	0.2	0.1	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2		
	6	32	1	4	79	39	46	6	32	49	32	46	6	49	6	46	46	46	46	22	$\Sigma pq=4.097$	

1. สูตรหาค่าความแปรปรวน $\sigma_t^2 = (N\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2) / N^2$

$$\sigma_t^2 = (30*4290 - (322)^2) / 30^2$$

$$\sigma_t^2 = 27.8^2$$

2. สูตรหาความคงที่ภายใน KR-20 $r_t = (n/n-1)[1-(x(n-x))/(n\sigma_t^2)]$

$$r_t = (20/20-1) [1-(4.09) / (27.8)]$$

$$r_t = 0.898$$

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางตาง
อำเภอหรือเสาะ จังหวัดนครราชสีมา

คำชี้แจง

จุดประสงค์ของแบบสอบถามนี้ เพื่อการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

1. โปรดตอบคำถามโดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง () ที่ตรงกับความจริงหรือความคิดเห็นของท่าน
มากที่สุด

2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามลักษณะปลายปิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการการ
บริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางตาง

ตอนที่ 3 แบบสอบถามลักษณะปลายเปิดที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น และ
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจะถูกเก็บเป็นความลับและจะนำไปใช้ประโยชน์ ในทาง
วิชาการเพื่อการศึกษาวิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ (ปี)

() ต่ำกว่า 20

() 20-24

() 25 -29

() 30-34

() 35-39

() 40-44

() 45-49

() 50-54

() 55-59

() 60 ขึ้นไป

3.ระดับการศึกษา

() ไม่ได้เรียน

() ประถมศึกษา

() มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า

() มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

() อนุปริญญาหรือเทียบเท่า

() ปริญญาตรีหรือสูงกว่า

4. ระดับการศึกษาศาสนา

- () ไม่ได้เรียน () ตาดีกา () อิบตีดาอี
 () มูตาวัสซิต () ชานาวี () ปริญญาตรีหรือสูงกว่า

5. สถานะภาพครอบครัว

- () โสด () สมรส อยู่ด้วยกัน
 () หย่าร้างแยกกันอยู่ () หม้าย

6. อาชีพ

- () ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ () ธุรกิจส่วนตัว
 () ค้าขาย () เกษตรกร
 () รับจ้าง () อื่น ๆ

7. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

- () ต่ำกว่า 4,000 บาท () 4,001-7,000 บาท
 () 7,001-10,000 บาท () 10,000-15,000 บาท
 () 15,001-20,000 บาท () 25,000 บาท ขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลบตาตง อำเภอหรือเสาะ จังหวัด
 นราธิวาส

	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล	คำตอบ		คะแนน
		รู้	ไม่รู้	
1	อบต. มีหน้าที่ในการพัฒนาตำบล ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม			
2	อบต. ได้มีหน้าที่พัฒนาและบำรุงรักษา ถนน และแม่น้ำลำคลอง			
3	อบต. มีหน้าที่ในการป้องกันและระงับโรคติดต่อในชุมชน			
4	อบต. อาจจะจัดให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์ในชุมชน			
5	อบต. ต้องรักษาความสะอาดของถนน แม่น้ำลำคลองพื้นที่สาธารณะ และกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล			
6	อบต. มีหน้าที่ช่วยเหลือป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในชุมชน			

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล		ระดับความรู้		
		รู้	ไม่รู้	คะแนน
7	อบต. มีหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในชุมชน			
8	อบต. มีหน้าที่ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ			
9	อบต. มีหน้าที่คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม			
10	อบต. มีหน้าที่บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น			
11	อบต. มีหน้าที่พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน เพราะเป็นหน้าที่ของทุกคนในชุมชน			
12	อบต. มีหน้าที่ดูแลการอุปโภค บริโภค และการเกษตรในชุมชน			
13	อบต. มีหน้าที่ดูแลบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างในชุมชน			
14	อบต. มีหน้าที่บำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และสวนสาธารณะในชุมชน			
15	อบต. มีหน้าที่ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว			
16	อบต. มีหน้าที่คุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน			
17	อบต. มีหน้าที่จัดทำโครงการบำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร			
18	อบต. มีหน้าที่ดูแลรักษากฎหมายในชุมชน			
19	อบต. หน้าที่ออกแบบผังเมืองให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต			
20	อบต. มีหน้าที่จัดให้มีตลาดเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีพื้นที่ในการค้าขาย			

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรบริหารส่วนตำบล

5=มากที่สุด 4=มาก 3=ปานกลาง 2=น้อย 1=น้อยที่สุด

สภาพการมีส่วนร่วม		ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
1. การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ						
1	อบต. ได้เชิญเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหา ความต้องการในตำบล					
2	อบต. ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิดและกำหนด แนวทางการพัฒนา เพื่อแก้ไขและลดปัญหาในตำบล					
3	ประชาชนได้มีส่วนร่วมกับ อบต. วางแผน นโยบายแผนงาน/โครงการ หรือกิจกรรม					
4	ในการประชุม อบต. เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น					
5	อบต. สำนวความต้องการของประชาชนเพื่อนำไปประกอบในการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ					
6	ความต้องการของประชาชนได้รับการบรรจุ ในโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของ อบต.					
7	อบต. ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น ที่มีอยู่ประโยชน์ต่อส่วนร่วม					
8	อบต. ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในด้านแก้ไขความยากจน					
9	อบต. ได้ให้ประชาชนมีการตัดสินใจในการ ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส เช่น คนพิการ					
10	อบต. เคยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมอาชีพประจำตำบล					
11	ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการบริหารงานของอบต.					
12	อบต. ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมจัดทำแผน/โครงการที่มีลักษณะเป็น วัตถุประสงค์ของ เช่น เครื่องอุปโภค บริโภคสำหรับการประกอบให้แก่กลุ่มประชาชนในท้องถิ่น					

สภาพการมีส่วนร่วม		ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
13	อบต. ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมจัดทำแผน/โครงการที่เกี่ยวกับงานด้านสาธารณสุข งานด้านศาสนาและงานด้านวัฒนธรรมให้กับประชาชนในท้องถิ่น					
2. การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงาน						
14	ประชาชนมีส่วนร่วมดำเนินงานกิจกรรมตามแผนพัฒนาตำบลที่อบต. กำหนดไว้					
15	ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับจ้างงาน เหมมาโครงการหรือกิจกรรมที่ อบต. ได้จัดทำ					
16	ประชาชนได้เข้าร่วมปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน/โครงการหรือกิจกรรมที่อบต. ในหมู่บ้านให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแผนพัฒนาอบต.					
17	ประชาชนได้ร่วมสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัวให้แก่ อบต. เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น					
18	ประชาชนได้มีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการพัฒนา อบต.					
19	ประชาชนมีส่วนร่วมในการประสานงานการดำเนินงานต่าง ๆ ร่วมกับอบต.					
20	ประชาชนในท้องถิ่นเคยช่วยดำเนินการ แก้ปัญหาผู้ด้อยโอกาส เช่น ส่งเสริมการศึกษา					
21	ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ แก้ปัญหากลุ่มแม่บ้านที่ว่างงาน					
22	ประชาชนได้เข้าร่วมกิจกรรมจนบรรลุเป้าหมายของแผนพัฒนาของอบต.					
23	อบต. ได้ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นที่ถูกต้องชัดเจน และทันเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบัน					
3. การมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์						
24	ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส					
25	ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการส่งเสริมด้านกีฬา เช่น สถานที่ออกกำลังกายและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจเพิ่มขึ้น					

สภาพการมีส่วนร่วม		ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
26	ประชาชนได้รับประโยชน์จากอบต. ในการใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าและทันสมัย					
27	ประชาชนได้รับผลประโยชน์ในการบริหารของอบต. ด้านการอุปโภคบริโภค					
28	ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากอบต. ในด้านการช่วยเหลือทุนการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส					
29	ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากอบต. ในด้านวัฒนธรรมประเพณี					
4. การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล						
30	อบต.ได้ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมควบคุม ตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาของอบต.					
31	อบต. ได้แต่งตั้งประชาชนเข้ามาเป็นกรรมการ ประเมินแผนงานโครงการตามแผนพัฒนา อบต.					
32	ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการควบคุมการให้ทรัพย์สินและงบประมาณของ อบต.					
33	ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความ โปร่งใสในการบริหารงานของคณะผู้บริหาร					
34	ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการควบคุมการจัดทำบัญชีงบประมาณของอบต.					
35	ประชาชนได้มีส่วนร่วมการประเมินผลงานในการบริหารส่วนท้องถิ่นของอบต.					
36	ประชาชนได้มีส่วนร่วมมีการประเมินผลงานในด้านการก่อสร้างที่ถูกต้องตามแบบแผนของอบต.					
37	อบต.ให้ส่วนท้องถิ่นได้มีการประเมินผลงานของกลุ่มแม่บ้าน					
38	อบต.ให้ส่วนท้องถิ่นได้มีการประเมินผลงานเกี่ยวกับรายรับ รายจ่ายของ อบต.					
39	ประชาชนได้มีส่วนร่วมให้ส่วนท้องถิ่นมีการประเมินด้วยความโปร่งใสในการทำงานของคณะบริหาร อบต.					

ตอนที่ 4 การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วม

1. การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น
ด้านการตัดสินใจ

.....
.....
.....

2. การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น
ด้านการปฏิบัติการ (ดำเนินงาน)

.....
.....
.....

3. การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น
ด้านผลประโยชน์

.....
.....
.....

4. การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น
ด้านประเมินผล

.....
.....
.....

5. ข้อเสนอแนะหรือแนวทางแก้ไข

.....
.....
.....

ภาคผนวก ค
ภาพการลงพื้นที่สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

ภาพการลงพื้นที่สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ตำบลบางตาง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - นามสกุล	นายบดินทร์ เตบาะจาโก	
รหัสประจำตัวนักศึกษา	6120220619	
วุฒิการศึกษา		
วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
รัฐศาสตร์บัณฑิต	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	2560
การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน		

บดินทร์ เตบาะจาโก และอาหวัง ล่านุ้ย. (2564). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลบางตง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส. ใน*การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2*, (น 77-86), สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.